

DIÀLEGS-4

**Valencià: llengua i literatura
4t curs d'ESO**

EXÀMENS

JOSEP MARTINES (COORDINADOR)

JOSEP M. ESCOLANO

JAUME FORNÉS

GLÒRIA GÓMEZ

JOSEP MARTINES

CATERINA MARTÍNEZ

MARISA TOMÀS

1. Quina és la finalitat dels textos expositius?

2. Per què hi ha tantes llengües al món?

3. Defineix els personatges del món fantàstic següents: druida i nimfa.

✓

✓

4. Relaciona els verbs que siguen sinònims: llenegar, sucar, aixecar, davallar, alçar, baixar, emportar-se, aturar, rompre, endur-se, esvarar.

5. Fes el femení o el masculí de les paraules següents segons convinga:

gendre	somera	metge	llop
<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>

6. Transforma les oracions següents en unes altres que indiquen obligació.

- a) Cada dia agafem l'autobús a les tres.

- b) Torneu abans de les deu.

- c) Escribeu els teus cognoms amb majúscules.

- d) La setmana vinent ens diran les notes dels exàmens.

7. Conjuga el passat perifràstic del verb llegir.

✓ <hr/>	✓ <hr/>
✓ <hr/>	✓ <hr/>
✓ <hr/>	✓ <hr/>

8. Digues quin és el subjecte de les oracions següents.

- a) Un hòbbit és un donyet amb peus grans i peluts. _____
- b) La teua imaginació es troba sota mínims. _____
- c) Vés amb compte! _____
- d) Al carrer hi ha tolls d'aigua. _____

9. Digues què és el Romanticisme i explica'n les característiques literàries.

10. Digues de quins gèneres literaris són els dos textos que tens a continuació. Justifica la resposta.

- A. Diu que... fa moltíssims anys, hi havia un majestuós castell en el cor de la serra de la Safra. El castell era habitat pel rei Astoret i la seua petita però refinada cort. Ell era un jove de grata presència i tenia bon cor en el fons, per bé que algunes vegades es mostrava capritxós i impacient. [...] Però heus ací que, un cert any, en ple estiu, va sentir a dir que un teixó havia fet malbé un camp de blat, i furiós, disposà de fer una batuda pel bosc seguint el rastre de la bèstia. [El rei Astoret mata el teixó sense pietat i una maga, per cruel, el castiga a enamorar-se d'una jove que només veurà en somnis].
D'ençà que tenia els somnis, comença a voler passejar tot sol a fi de poder recordar sense destorbs aquella fadrina encisadora. Perdé l'apetit a cartes vistes i es féu ullerós i malencònic. La seua petita cort, enquimerats pel seu posat, feren tots els possibles per distraure'l amb festes i saraus, però no ho aconseguiren.

Enric Valor, "El rei Astoret", Rondalles valencianes

- B. També les anomenades "passions de l'ànim" estan subjectes als canvis de l'època. Avui, per exemple, qui se sent "malencònic"? I, certament, durant segles, la humanitat més o menys civilitzada ha tingut una notòria propensió a patir de "malenconia". De fet, fins i tot es creia que la cosa procedia del mateix cos: els especialistes de la salut li assenyalaven una entitat d'humor", i entenien que era alguna cosa així com una mala bilis, una bilis negra. [...] La gent del Romanticisme, en particular, s'agradava de "sofrir" per aquesta banda.[...] I siga com siga. El cas és que això s'ha acabat.

Joan Fuster, "Els darrers malencònics", Babels i Babilònies

1. Esmenta les parts en què s'estructura un text expositiu?

2. Què és la diversitat cultural? Té res a veure amb la diversitat lingüística. Raona la resposta.

3. Què tenen en comú i en què es diferencien un unicorn d'un centaure?

4. Fes servir en una frase els verbs següents: *rompre*, *esgarrar*, *esqueixar* i *trencar*.

✓ _____

✓ _____

✓ _____

✓ _____

5. Escriu dues paraules que acaben amb el sufix *–ina* i dos exemples de paraules que acaben amb el sufix *–essa*.

✓ _____ ✓ _____

✓ _____ ✓ _____

6. Transforma les oracions següents en unes altres que indiquen obligació.

- a) Vindreu amb mi? _____
- b) Els treballs es presentaran abans de vacances de Nadal. _____
- c) Estudia abans de la vespra dels exàmens. _____
- d) Si vas amb moto, posa't el casc. _____

7. Completa les frases amb **tan** o amb **tant**, segons convinga.

- a) El senyor dels anells és una novel·la _____ entretinguda que no m'importa passar-me _____ de temps llegint-la.
- b) És _____ lent que per això tarda _____ a arribar.

8. Completa les paraules següents amb les consonants b, d, g, p, t, c.

solitu____, lentitu____, gro____, so____te, du____te.

9. Llig el poema que tens a continuació i respon les preguntes.

¡Fills de la noble terra que mai del cor s'allunya!
¡Trobadors de Mallorca! ¡Cantors de Catalunya!
¡Felibres de Provença! ¡Companys, amics, germans!
València a vostreencontre tota joiosa avança,
en lo front la vergonya, i en los ulls l'esperança
i lo cor en les mans.

Darrer infant d'aquella casa pairal, que un dia
omplí tota la terra de glòria i poesia
ab ses famoses gestes i sos brillants amors,
ma Pàtria en los flairosos vergers de les sultanes,
dormia, dosser fent-li les palmes africanes
i els tarongers en flor.

[...]

» I avui que aquesta llengua, oh Trobadors, oh Mestres,
dels Pirineus als Alps, juntant les fortes destres,
aixecau, com la santa senyera, ab nou amor,
menyspreada en ma boca ja fa temps la contemple,
i no tinc, per parlar-la, més llei, regla ni exemple,
que els batecs de mon cor.

“SALUTACIÓ ALS POETES DE CATALUNYA, MALLORCA I PROVENÇA,
que vingueren a les Festes del Centenari del rei En Jaume”

- a) Qui va escriure aquest poema? En quina època? _____
- b) Quin és el tema del poema? _____
- c) Fixa't en la petita descripció del paisatge valencià: flairosos vergers, palmes africanes, els tarongers en flors.
Com és aquest paisatge: salvatge, idíl·lic, inaccessible, tòpic, realista, nòrdic o desèrtic? _____
- _____

d) Recorda les característiques del Romanticisme i la informació sobre la Renaixença. Quines característiques presenta el poema comunes als ideals romàntics i de la Renaixença? Per respondre aquesta pregunta, completa la resposta que et comencem i justifica-la amb una explicació o amb exemples concrets del poema:

1. Aquest poema de Teodor Llorente és un clar exemple de poema de la **Renaixença**, ja que pretén recuperar _____

2. Recorda el passat medieval gloriós de _____

3. Reivindica _____

4. El poema de Llorente també presenta la principal característica del Romanticisme, la subjectivitat, perquè

5. També defén la llibertat _____

10. Explica tot el que sàpies sobre *Mar i cel*: argument, característiques, autor, època en què aquest va viure i les influències literàries que va rebre el conjunt de la seua obra...

1. Esmenta cinc exemples de textos expositius.

- ✓ _____
- ✓ _____
- ✓ _____
- ✓ _____
- ✓ _____

2. Esmenta deu llengües indoeuropees.

✓ _____	✓ _____
✓ _____	✓ _____
✓ _____	✓ _____
✓ _____	✓ _____
✓ _____	✓ _____

3. Digues sinònims dels verbs següents: *mullar*, *tancar*, *endur-se* i *ensopegar*.

4. Subratlla les paraules que tenen una sola forma que val tant per al masculí com per al femení: *somera*, *cocodril*, *nina*, *bruixa*, *captaire*, *gimnasta*, *egua*.

5. Substitueix les expressions incorrectes que apareixen subratllades per l'estructura d'obligació més adequada.

- a) Teniu que tornar abans de les deu. _____
- b) No sé què hi ha que fer en aquest exercici. _____
- c) És precis que guardes silenci a la biblioteca. _____
- d) Demà no tenim que matinar. _____

6. Completa amb la forma corresponent del passat perifràstic.

- a) Recordes el somni que tu (TENIR) _____ l'altra nit?
- b) Anit Pau (SOMNIAR) _____ amb una nimfa.
- c) En les Olimpíades Literàries (GUANYAR) _____ dos companys de classe.
- d) Ahir (NEVAR) _____ per damunt dels 500 metres.

7. Completa les frases amb **tan** o amb **tant**, segons convinga.

- a) Ens hem atipat _____ que la panxa ens fa mal.
- b) Els meus pares són _____ estrictes amb els videojocs que només em deixen jugar una hora a la setmana.
- c) Estic _____ avorrit que m'adorm.
- d) No córregues _____ de pressa.

8. Completa les paraules següents amb les consonants **b, d, g, p, t, c**.

san____, parafan____, su____sistència, a____mirable, dissa____te

9. Què és la Renaixença? Quina relació té amb el Romanticisme?

10. Llig el fragment següent de l'escena novena de la versió musical del grup Dagoll Dagom de l'obra teatral *Mar i cel*. Aquest fragment correspon al desenllaç de l'obra que, com pots comprovar, és diferent al de l'escena final de l'obra original, que és la que tu has estudiat en el teu llibre. Després contesta les preguntes.

SAÏD: Veus com teníem la raó,
veus com el mar i el cel es troben,
veus com hi ha un punt en l'horitzó...

SAÏD I BLANCA:

Sóc el mar, Ets el mar,
ets el cel... sóc el cel...
que es troben en un punt de l'infinit.

[Se sent un tret que fereix SAÏD de mort. El vaixell gira fins que descobreix don CARLES, fora de si i batut, amb una arma de foc a les mans. BLANCA compleix la seva amenaça i es clava el punyal.]

FERRAN: Ja veieu el que heu fet,
ja veieu el que heu fet,
miserable.
No heu volgut escoltar,
preferíeu matar
que comprendre.
La supèrbia i l'orgull
us han fet assassí
d'una filla.

- a) Qui va escriure l'obra original de *Mar i cel*? En quina època? _____

- b) Quines diferències trobes entre aquesta versió i la que tu has estudiat en el teu llibre? _____

- c) Justifica amb exemples d'aquest fragment que *Mar i cel* és un drama romàntic (has de buscar en el fragment les característiques que has estudiat d'aquesta obra). _____

1. Quines són les característiques més rellevants d'un text expositiu? _____

2. Esmenta quatre aspectes positius de la diversitat lingüística.
✓ _____
✓ _____
✓ _____
✓ _____
3. Relaciona els verbs que siguen sinònims: llenegar, buscar, barrejar, sucar, mesclar, ensopegar, davallar, esvarar, entropessar, alçar, baixar, cercar.

4. Escriu un exemple per a cada un dels dos significats que tenen les paraules següents segons siguen en masculí o en femení: fi, llum, editorial i son.

5. Completa amb la forma corresponent del passat perifràstic.
a) Àngel Guimerà (NÀIXER) _____ a Santa Cruz de Tenerife l'any 1845.
b) Constantí Llombart (TENIR) _____ una formació autodidacta.
c) El Romanticisme (DEFENSAR) _____ la recuperació del passat medieval i de les arrels de cada poble.
d) Els Jocs Florals (POTENCIAR) _____ la cultura escrita en la nostra llengua.
6. Digue quin és el subjecte de les oracions següents.
a) Amb l'ajuda d'un regle s'han de dibuixar les línies rectes. _____
b) Hi ha pocs dies de festa. _____
c) Per Carnestoltes m'he posat una disfressa de pallaso. _____
d) Hem fet una anàlisi sintàctica en la classe de llengua. _____
7. Completa les frases amb **tan** o amb **tant**, segons convinga.
a) Si menges _____ poc cauràs malalt.
b) Hui no fa _____ de vent.
c) Agafa-t'ho _____ bé com pugues.
d) No t'enfades, ella en té _____ com tu.

8. Completa les paraules següents amb les consonants b, d, g, p, t, c.

fre____olina, quietu____, ado____, cal____, Alfre____

9. Què tenen en comú Teodor Llorente i Constantí Llobart?

10. Explica tot el que sàpies sobre *Canigó*: argument, gènere i subgènere literari, característiques, autor i aspectes a destacar del conjunt de la seua obra.

1. Explica per què creus que hi ha textos expositius que solen emprar esquemes, gràfics, fotografies, mapes o altres recursos gràfics.

2. Escriu correctament la **referència bibliogràfica** del llibre següent. Posa cada dada amb el tipus de lletra que corresponga (majúscula, redona o subratllada; aquesta última s'empra en els documents manuscrits per a substituir la cursiva) i en l'orde que pertoque.

TÍTOL: Al cor de l'Aitana

AUTOR: Leandre Iborra i Polo

EDITORIAL: Marfil

ANY D'EDICIÓ: 2001

POBLACIÓ DE PUBLICACIÓ: Alcoi

3. Llig aquest fragment de l'escena V de *La Xala* d'Eduard Escalante (el significat de *xala* en aquesta obra és de taverna i, per metonímia, del vi). Després respon les preguntes.

El senyor CASIMIRO, SEBASTIANA i LLORENÇ pel foro.

LLORENÇ: Martines i Xarpa
me diuen, per a servir...
[...]

CASIMIRO: Entenga i sàpia
que ací vull quietud; jo vixc
a soles, i m'ataranta...
Además vullc en lo pati
moltíssima vigilància.

LLORENÇ: Descanse...

CASIMIRO: Però vosté...
veig que a lo millor s'allarga.
Tampoc vullc entrantes ni
salientes, clar; no fem ara
que tinga nòvio la xica...

SEBASTIANA: (Pos xe, no res, quina ganga!
¿Açò és quarto de mandaos
o presili?)

CASIMIRO: Encara falta
el artículo principal.

LLORENÇ: Quin?

CASIMIRO: El de més importància.
En l'espardenyer, els dies
que sequixca en esta casa,
poca lliga; ans al contrari,
si el veu vindre de la xala
com acostuma, un poc tèrbol,
procure tindre-lo a ratlla.

LLORENÇ: Mal vici té eixe home, *cregau.*

CASIMIRO: El pitjor del món. M'encanta
que vosté ho conega.

LLORENÇ: *Hombre...*

La presona se degrada...
del vapor los engredientes...

SEBASTIANA: (Adiós! Quan mon pare parla
en castellà!...)

- a) En quina època va viure Eduard Escalante? Explica el que sàpies sobre aquest autor. _____
- b) Digues quin és el gènere i el subgènere d'aquesta obra. _____
- c) Explica les característiques d'aquest gènere i localitza-les en el fragment. _____
- d) Ompli aquest quadre sobre els elements de la història del fragment d'aquesta escena.

Protagonista i antagonista (funcions i tipus: redons o plans)	Conflicte	Temps	Espai

4. Explica què diu la Constitució espanyola sobre el plurilingüisme a l'Estat espanyol.

5. Redacta una definició dels esports següents: tennis, voleibol, futbol i bàsquet.

✓ _____

✓ _____

✓ _____

✓ _____

6. Completa les sèries d'adjectius següents.

Masculí singular	Femení singular	Masculí plural	Femení plural
avorrit			
	blava		
		espessos	
			tranquil·les
precoç			
		tendres	
	blanca		

7. Digues si les oracions següents indiquen probabilitat, imminència o una acció futura no imminent.

- a) Anàvem a sopar quan heu arribat. _____
- b) Deu ser Miquel qui m'ha telefonat. _____
- c) Ha sonat el timbre quan estàvem a punt d'acabar la classe. _____
- d) L'estiu que ve nosaltres anirem de viatge a Mèxic. _____
- e) Tens cara de son. Deus haver dormit molt poc. _____

8. Digues si les oracions següents són simples o compostes coordinades, juxtaposades o subordinades.

- a) Aniré a ta casa però només m'hi quedaré una estona.
- b) Avisam quan vindràs.
- c) Eixirem a les set o bé ens quedarem a veure una pel·lícula a casa.
- d) Elles diuen que no hi estan d'acord.
- e) Els bombers han realitzat un simulacre d'evacuació al centre comercial.
- f) Poseu el nom a tots els fulls, deixeu l'examen damunt la taula, alceu-vos, eixiu de la classe.

9. Completa les oracions següents amb la forma del passat perifràstic i del passat simple que corresponga en cada cas. Hi has de posar totes dues formes verbals en cada oració.

- a) Com és que tu també (LLEGIR) _____ o _____ el mateix llibre que Mireia?
- b) Anit nosaltres (CONNECTAR-SE) _____ o _____ a un fòrum que tractava sobre les drogues i els jòvens.
- c) Quan (LLIURAR) _____ o _____ vosaltres el treball de Llengua?
- d) El mes passat jo (REBRE) _____ o _____ trenta-quatre sms de publicitat.
- e) Ahir Punt 2 (EMETRE) _____ o _____ una pel·lícula japonesa.

10. Posa els accents i les dièresis que manquen en aquest text. Després, copia'l al dictat.

L'àrbitre va xiular el final del partit amb vint segons d'antelació. Per això, el capità de l'equip protesta amb indignació, la qual cosa li valgué una targeta roja i l'expulsió immediata. Era una història que ja coneixia d'altres ocasions. Després, al vestidor, es lamentava que els nervis l'haguessen trait. Però no sabia fer-ho d'una altra manera: sempre responia amb emfasi a allò que considerava una injustícia. Els seguidors ho agraïen. La cridoria del públic li produïa una satisfacció difícil d'explicar.

1. Digues el nom de cinc gèneres de text expositiu, com p. ex. un examen.
-

2. Identifica i explica les parts que hi ha en l'article de diccionari següent (lema o entrada, abreviatures, accepcions i subaccepcions, exemples i modismes o locucions).

pilota

1. **a. f. ESPORT** Bola esfèrica o ovoide, de goma, de draps comprimits, de fil enrotllat a una ànima de goma, etc., generalment folrada de cuir o pell, de grandàries diverses, usada per a jugar a diversos jocs, dits jocs de pilota (saco, futbol, rugbi, tenis, etc.).
b. f. ESPORT Baló.
c. fer anar (algú) com una pilota Fer-lo anar d'un lloc a l'altre.
d. joc de pilota ESPORT Joc que es fa amb una pilota.
e. no tocar pilota No encertar en res d'allò de què es tracta.
f. pilota basca ESPORT Esport en què els jugadors, dividits en dos equips, fan rebotar alternativament la pilota contra un mur amb la mà o amb ajuda d'una cеста, etc.
g. pilota de colps ESPORT En boxa, espècie de baló sostingut a l'alçada dels punys per mitjà de suports elàstics, que s'usa en els entrenaments.
h. pilota de vaqueta ESPORT Bola esfèrica formada per huit gallons de pell de bescoll del bou, farcida de borra i que fa un diàmetre de 43 mil·límetres, molt usada en pilota valenciana.
i. pilota valenciana ESPORT Esport autòcton valencià que es juga en un trinquet (modalitats d'escala i corda, perxa i galotxa) o bé al carrer (modalitats de raspall i llargues).
j. quedar-se en pilotes Arruïnar-se.
k. tornar la pilota Donar una resposta escaient a una impertinència, etc.
l. tornar la pilota a joc Puntualitzar.
2. **f. ARM.** Bala de pedra, de plom, etc., amb què es carregaven els arcabussos, els mosquets i altres armes de foc antigues.
3. **f. ECON.** Nom donat al procediment fraudulent utilitzat en la posada en circulació de lletres de canvi, amb l'objecte que el lliurador pugui disposar, per mitjà del seu descompte al banc, d'un crèdit fictici.
4. **f. GASTR.** Massa de carn picada i pastada amb ou batut, pa ratllat, farina, julivert, etc., pareguda a la mandonguilla, però més grossa i allargassada.
5. **a. f. pl. [vulg.]** Testicles.
b. agarrar (algú) en pilotes [vulg.] Agarrar-lo d'improvís.
c. en pilotes [vulg.] Despullat.
d. estar fins a les pilotes (d'algú o d'alguna cosa) [vulg.] Estar-ne fart.
e. tocar les pilotes (a algú) [vulg.] Molestar-lo.

http://www.edu.gva.es/polin/val/salt/apolin_salt.htm

- 3.** Explica en 75 paraules (7 o 8 línies) la situació social de la segona meitat del segle XIX, l'època en què es desplegaren els moviments literaris del Realisme i del Naturalisme.

- 4.** Esmenta el nom de cinc comunitats autònomes de l'Estat espanyol on es parle més d'una llengua i digues quines llengües s'hi parlen.

- 5.** Digues en quin esport (o en quins esports) s'utilitzen aquests mots.

- a) Penal: _____
- b) Xiulet: _____
- c) Tombarella: _____
- d) Mort sobtada: _____

- 6.** Canvia el nombre dels substantius i dels adjectius de les frases següents.

- a) El meu veí té un gos lleig, gros i panxut

- b) La meua neboda festeja amb un xicot amable i dolç

- c) Tinc una alumna cega, sorda i muda que és molt llesta.

- d) Vaig tenir un accident greu: em vaig trencar el braç i la cama

7. Transforma les oracions següents en unes altres que expressen probabilitat. Escriu-ne una amb un adverbi de probabilitat i una altra amb la perífrasi de probabilitat.

a) Anna té divuit anys

1. _____

2. _____

b) Marta estudiava tres hores diàries

1. _____

2. _____

c) Ells han contat una mentida

1. _____

2. _____

8. Digues quin tipus d'oracions coordinades hi ha a continuació.

a) Carme no ha vingut hui ni tampoc vindrà demà. _____

b) Encara no he vist aquesta pel·lícula, per tant la veuré demà. _____

c) No solament ha fet el treball del sainet valencià sinó que ha fet una exposició brillant. _____

d) Véns tu a ma casa o bé vinc jo a la teua? _____

9. Respon aquestes preguntes sobre accentuació i dièresi.

a) Posa els accents i les dièresis en els mots següents que ho necessiten.

traduït, acné, Suïssa, convencer, veinat, recórrer, període, contraindicació, retorcer, aqüífer, ocea, interval, futbol, atmosfera, etiop, reconèixer, correr, missil, xandall, textil

b) Digues per què porten accent o dièresi (o per què no en duen) els mots següents

1) Pèrdua: _____

2) Humit: _____

10. Copia al dictat el text següent. Fixa't molt bé en els accents i les dièresis. (Teniu el text a la part de solucions corresponent).

1. Explica la funció que fan l'índex o sumari i la bibliografia en la presentació d'un treball escrit d'una assignatura.

2. Digues quines fonts es poden emprar per a la recerca d'informació sobre un tema i les característiques de cada font.

3. Tot seguit tens una entrevista que realment van fer a Émile Zola, però està incompleta. Llig-la i després respon les activitats.

ENTREVISTA A ÉMILE ZOLA

P. Quin és el seu mètode d'escriptura?

R. Veurà vosté, faig tres tipus d'apunts abans d'escriure una novel·la. En el primer esbós fixe la idea principal del llibre, els elements necessaris per a desenrotllar aquesta idea i les connexions lògiques entre una sèrie de fets i uns altres. El segon apunt és un dossier amb l'estudi del caràcter de cada personatge. En el cas del protagonista, fins i tot, investigue el caràcter dels pares, la seua vida, la relació amb el fill, com l'han educat. Seguisc amb les amistats del protagonista, el seu aspecte i l'estat de salut. La meua tercera preocupació és l'estudi de l'entorn en què pretenc situar els meus personatges. Investigue els costums, el caràcter, el llenguatge dels habitants del lloc exacte on he de situar l'obra. Fins i tot, faig plànols de cadascuna de les habitacions.

Després de recopilar tots aquests documents, comence la novel·la.

P. Què és el que vol demostrar?

R. Una realitat molt simple, que el caràcter i el comportament de les persones depenen.....

P. Amb quin objectiu?

R.

Versió dels autors d'un fragment de l'entrevista real de V. R. Mooney per a *The Idler*, juny del 1893

a) Qui és Émile Zola? A quin corrent literari pertany? Explica'l. _____

b) Completa les dues respostes incompletes de l'entrevista anterior segons el que has estudiat sobre aquest corrent literari i el moviment en què s'inscriu.

4. Per què la llengua basca (o èuscar) no s'assembla a la nostra? Justifica-ho breument.

5. Redacta una definició dels mots següents relacionats amb els esports.

- a) Cistella: _____
- b) Fora de joc: _____
- c) Xàrcia o xarxa: _____
- d) Àrbitre: _____

6. Completa el singular o el plural segons convinga en cada cas.

- a) Platja: _____
- b) Arròs: _____
- c) _____: braços
- d) Llapis: _____
- e) Text: _____
- f) _____: botigues
- g) Disc: _____

7. Completa amb la forma del futur o la perífrasi d'imminència, segons corresponga.

- a) Miquel (OBRIR) _____ la porta quan va sentir un soroll.
- b) El mes que ve jo (FER) _____ una excursió a la Font Roja.
- c) Jo (EIXIR) _____ quan em vas telefonar.
- d) Quan vam entrar al cine, la pel·lícula (COMENÇAR) _____
- e) A continuació, nosaltres (VEURE) _____ el tema tres.
- f) L'àrbitre xiulà el final del partit quan Andreu (LLANÇAR) _____ el baló.

8. Completa les oracions següents amb els connectors o les conjuncions coordinants que millor convinguen en cada cas.

- a) Aquell actor no canta gens bé _____ tampoc sap ballar.
- b) Després de la malifeta, _____ l'han expulsat del centre _____ l'han denunciat.
- c) El cap de setmana visitarem la Ciutat de les Ciències _____ anirem a cals avis.
- d) Ens hem retardat mitja hora, _____ ja no arribarem a temps.
- e) No m'agrada aquesta pel·lícula, _____ t'acompanyaré al cine.

9. Completa les oracions següents amb **quan** o amb **quant** segons convinga en cada cas.

- a) No sabia _____ em telefonaries.
- b) El professor encara no ha decidit _____ farà l'examen de recuperació.
- c) Encara no sabem _____ costa l'excursió a l'Albufera de València.
- d) Carles va tenir un accident amb la bicicleta _____ tenia dotze anys.
- e) _____ val l'entrepà de formatge?
- f) _____ lliurareu el treball del llibre de lectura?

10. Posa els accents i les dièresis que manquen en aquest text. Després, copia'l al dictat.

Ursula Marti era una actriu secundaria que havia actuat en gairebe totes les pel·licules comiques dels ultims deu anys. Pero quan sona el telefon i li proposaren fer de protagonista no s'ho creia. El director mes famos del moment volia que interpretes un paper dramatic. Per fi, algu era capaç de reconeixer que no solament sabia fer riure sino que tambe podia ficar-se en la pell d'una exotica assassina en serie que vivia a Etiopia. Ja no seria l'heroïna ingenua que provocava el riure facil al public.

- c) Qui és Émile Zola? A quin corrent literari pertany? Explica'l. _____

- d) Completa les dues respostes incompletes de l'entrevista anterior segons el que has estudiat sobre aquest corrent literari i el moviment en què s'inscriu. _____

1. Explica què saps o què has après sobre els recursos multimèdia per a la recerca d'informació.

2. Ordena la informació de l'article de diccionari **baló** que hi ha més avall i digues quines són les parts de què consta (lema o entrada, abreviatures, accepcions i subaccepcions, exemples i modismes o locucions).

baló

1.

2.

3.

4.

m. Recipient de vidre de forma esfèrica.

a. m. AERON./METEOR. Globus aerostàtic.

a. m. TECNOL. Sac de goma o de matèries plàstiques destinat a contindre gasos.

m. **ESPORT** Pilota elàstica d'ús reglamentari en diversos esports.

b. baló d'oxigen Baló per a inhalacions.

b. baló sonda AERON./METEOR. Baló lliure no tripulat utilitzat per a registrar dades de l'atmosfera.

http://www.edu.gva.es/polin/val/salt/apolin_salt.htm

3. Llig aquest fragment de *L'escanyapobres* i en acabar respon les preguntes.

Fora d'aquests atreviments, l'Oleguer no podia queixar-se de sa muller. Ella l'apedaçava, li estirava i guardava la roba, com al notari; estalviava fins a l'impossible; l'ajudava a traure comptes amb prodigiosa facilitat. Després, cada nit, quan la Coixeta dormia, tots dos esbraven totes les tendreses del cor comptant damunt d'aquell llit les dobles de l'amagatall, barrejant-se les mans, despullant-se de tota hipocresia, donant solta a tots els extrems de la passió que els devorava, sense mirament ni escrúpul de cap mena.

- Aquests són els meus; aquells els teus. Després me'ls deixaràs comptar: oi?

- Sí, però tu també els teus: si no, de cap manera.

I, embriagats per la passió, tenien disputes i gelosies de criatura, i a voltes braonades de fera, que, altre cop persones, es perdonaven per la por dels testaments i altres lligams.

Enmig dels seus entendriments, una talega sobre el pit, oberta i premuda amb amor, tot seguit eixia l'Oleguer, bo i plorant, amb allò dels lladres:

- Per res, per res del món no donis ni un quarto: sents? [...]

- a) Qui és l'autor de *L'escanyapobres*? En quina època va viure? _____
- b) En quin moment de l'argument de la novel·la situaries el fragment? Per què? _____

- c) Quina frase del fragment es pot interpretar com una premonició del que passarà al final de l'obra? _____

- d) Localitza en el text frases que mostren el caràcter dels personatges i el tema central de l'obra. _____

- e) Ompli aquest quadre sobre els elements de la història (o argument) del fragment d'aquesta novel·la.

Personatges (caracterització i tipus: redons o plans)	Tipus de presentació dels personatges	Temps	Espai

4. Quina és la llengua romànica que més s'assembla a la nostra? Per què deu ser això?

5. Completa les frases següents amb la forma corresponent del verbs *llevar* o *traure* (o *treure*), *trencar* (o *rompre*) o *esgarrar* (o *esquellar*) i *escoltar* o *sentir*, segons convinga en cada cas.

- a) Abans d'escriure la redacció vaig fer un esborrany. En acabar _____ el full.
- b) Ahir, a classe, em _____ la caçadora perquè tenia calor.
- c) Avui de matí, quan m'he alçat, _____ a la ràdio que hi haurà pluges arreu del país.
- d) Cada dia, en arribar a casa, jo _____ el gos a passejar.
- e) Li ha caigut a terra un got i, cosa curiosa, no _____.
- f) Si pares atenció _____ uns sorolls ben estranys a la casa dels veïns.

6. Escriu el plural de les frases següents.

- a) He comprat un pastís i un tros de coca dolça.

- b) Aquella caçadora roja sembla vella.

- c) Han col·locat una espatlera nova al gimnàs.

- d) Durant el mes d'abril la pluja és abundant.

7. Completa les frases següents amb la perífrasi de probabilitat o d'imminència que corresponga en cada cas.

- a) (TANCAR) _____ el banc quan han entrat dos lladres.
- b) Ahir Marta no va venir a classe. (ESTAR) _____ malalta.
- c) Carles no (SABER) _____ on hem quedat, per això encara no ha arribat.
- d) El resultat de l'equació està malament. (SER) _____ un error meu.
- e) Nosaltres (ESCOLTAR) _____ música quan se n'anà la llum.
- f) Quan heu arribat (COMENÇAR) _____ la classe.

8. Analitza sintàcticament les oracions següents.

- a) El nostre professor ha llegit un conte divertit, però acabava malament.
- b) Entrem al cine o bé lloguem un DVD?

9. Escriu la forma equivalent (el passat perifràstic o el passat simple) dels verbs destacats en les frases següents.

- a) *Vam esborrar* el missatge que Jaume ens *va enviar* immediatament que el *vam rebre*.

- b) Per què no em *digueres* que ahir *anares* al cine?

- c) En l'assemblea *vaig proposar* que férem una excursió a Menorca. Tothom hi *va aplaudir*.

- d) La setmana passada *començàrem* un tema nou de literatura i ahir l'*acabàrem*.

10. Posa els accents i les dièresis que manquen en aquest text. Després, copia'l al dictat.

Havia conduït durant tota la nit i part de la matinada. A l'eixida de l'autovia s'atura al primer bar que veïe: demana un cafè amb llet, un entrepà i una ració de truita de creïlles. Recorda l'accident fortuït que l'empenyia a fugir des de feia unes quantes hores. El cos sense vida de la veïna del repla havia aparegut estès al sofà que algunes nits compartien mentre veïen la televisió o llegien històries policiaques. Era una llàstima, Consol era una poliglota que parlava amb fluïdesa cinc o sis llengües. Ara, hauria de viure sense la seua companyia.

1. Explica què vol dir Jaume Brossa en l'expressió següent: "A èpoques noves, formes d'art noves"? _____

2. Per a què serveixen els esquemes? _____

3. Digues si són veritables (V) o falses (F) les afirmacions següents.

- a) La nostra llengua és una llengua romànica, del grup gal·loromànic.
- b) La nostra llengua és una llengua romànica del grup iberoromànic.
- c) Bona part del nostre vocabulari s'assembla més al gallegoportugués que no a l'occità.
- d) Els conqueridors catalans van portar la seua llengua, primer, cap al sud de Catalunya i, després, a les Illes Balears, a la major part de l'antic Regne de València i a la ciutat de l'Alguer (a l'illa de Sardenya).
- e) Els musulmans parlaven majoritàriament llatí vulgar.

4. Escribe cinc mots que estiguen relacionats amb la música i cinc que estiguen relacionats amb les arts plàstiques.

5. Completa les sèries següents amb les formes del **present d'indicatiu**.

	jo	tu	ell/ella	nosaltres	vosaltres	ells/elles
abraçar						
pujar						
dedicar						

6. Completa amb la forma de relatiu (amb preposició o sense) que convinga en cada cas.

- a) L'autobús _____ agafe cada dia no ha arribat.
- b) Cada nit ens trobem en el bar _____ ens vam conèixer.
- c) Ja has vist el xic _____ et vaig parlar?
- d) Desitge que vages al cine _____ projecten la pel·lícula guanyadora.

7. Classifica les oracions subordinades següents en substantives, adjectives o adverbials.

- a) M'agrada que vingues amb mi al teatre. _____
- b) El poema que em vas dedicar és de Vicent Andrés Estellés. _____
- c) He pensat que podries ajudar-me a pintar la casa. _____
- d) No faces cas del que diuen els altres. _____

8. Completa les oracions següents amb **sinó** o **si no**.

- a) T'has equivocat, no he tret un set, _____ un nou.
- b) _____ menges bé cauràs malalt.
- c) _____ poses bronzejador, et cremaràs.
- d) No ho he dit perquè em sentires, _____ perquè ho feres.

9. Copia al dictat el text següent.

10. Situa cronològicament el moviment artístic del Modernisme i esmenta les característiques que el defineixen artísticament.

1. Explica què significa ser modern?

2. Quina és l'estructura d'un esquema?

3. En quins territoris es parla la nostra llengua?

4. Escriu al costat de cada objecte el verb amb el qual es pot fer servir. P. ex.: les sabates - cordar.

una flor, l'avió, els plats, el sol, la taula

5. Completa les sèries següents amb les formes del **present de subjuntiu**.

	jo	tu	ell/ella	nosaltres	vosaltres	ells/elles
<i>abraçar</i>						
<i>pujar</i>						
<i>dedicar</i>						

6. Completa amb la forma de relatiu (amb preposició o sense) que convinga en cada cas.

- a) He oblidat _____ em vas dir l'altra nit?
 b) No tinc cap amic _____ parlar aquesta nit.
 c) Roger és un xic _____ tu pots telefonar.
 e) L'autobús _____ agafe cada dia no ha arribat.

7. Transforma les oracions simples següents en subordinades substantives.

- a) M'he comprat un vestit. _____
 b) Has de redactar un text de 25 línies. _____
 c) Estic content de les teues notes. _____
 d) M'agrada la paella de marisc. _____

8. Quines d'aquestes paraules tenen e oberta?

estel, rovell, bellesa, perla, estret, misteri, mel, peu, serra, gel, ferro, bena

9. Dictat

10. Explica el context històric en què van aparèixer el Modernisme i el Noucentisme.

1. Què s'ha de tenir en compte per fer un resum? _____

2. Què és la sinalefa i en què consisteix? _____

3. Digues si són veritables o falses les afirmacions següents.
 - a) L'andalús actual és una varietat dialectal del castellà que els conqueridors castellans van portar a Andalusia durant l'Edat Mitjana.
 - b) La nostra llengua és una més de les llengües que provenen del llatí.
 - c) Els romans van construir un imperi que comprenia els actuals països mediterranis i part de l'Europa central.
 - d) El dàlmata es va deixar de parlar al s. XIX.
 - e) La nostra llengua va nàixer a partir del llatí que parlaven els cristians establits a l'entorn del Piri-neu oriental.
4. Escriu al costat de cada definició el verb adequat.

Desgastar o fer a trossets una cosa amb les dents incisives: _____

Fer moure algú o alguna cosa estirant-la sense alçar-la de terra: _____

Netejar una cosa amb aigua o algun altre mitjà: _____

Prendre terra un ocell o una aeronau: _____

Ocultar-se un astre en l'horitzó: _____
5. Completa els espais buits de les frases següents amb la forma corresponent del present d'indicatiu o del present de subjuntiu del verb que hi ha entre parèntesis.
 - a) Per què vols que jo (ESTALVIAR) _____ ?
 - b) On t' (ALLOTJAR) _____ , en un alberg o en un hotel?
 - c) Cal que (TANCAR) _____ l'ordinador abans de sopar.
 - d) M'agrada com m' (ABRAÇAR) _____ quan te'n vas.
 - e) On vols que (PENJAR) _____ l'abric?
6. Completa amb la forma de relatiu (amb preposició o sense) que convinga en cada cas.
 - a) La parella _____ responga més qüestions guanyarà.
 - b) Roger és un xic _____ tu pots telefonar.
 - c) Cada nit ens trobem en el bar _____ ens vam conèixer.
 - d) He conegut un amic _____ solc anar de viatge en vacances.

7. Transforma les oracions simples següents en subordinades substantives.

- a) Tinc un ordinador molt lent. _____
- b) Vull saber el teu nom. _____
- c) El poema és de Vicent Andrés Estellés. _____
- d) Cada dia vaig a la platja. _____

8. Subratlla les paraules que tinguen una vocal o oberta.

escola, poble, sort, pont, cérvol, estoig, porta, horta, conte, vergonya, compte, ploma

9. Dictat

10. Explica el paper desenvolupat per Joan Maragall en la poesia modernista i situa'l en una les dues tendències artístiques que caracteritzen aquest moviment.

1. Escribe un text de 75 paraules (7 o 8 línies) on expliques les coses que són moda actualment.

2. Esmenta quatre exemples de textos expositius.

✓ _____
 ✓ _____
 ✓ _____
 ✓ _____

3. Quines d'aquestes llengües són romàniques?

el sard, l'aragonés, l'hindi, l'occità, el rus, l'alemany, l'italià, el català (o valencià, en terres valencianes), el retoromànic, el romanés, l'anglès, el francès, el castellà o espanyol, el gallegoportugués, el dàlmata, el gaèlic irlandès, l'asturleonés, el serbo-croat

4. Què volen dir els mots orgue, cor, faristol i llaüt. Fes-los servir en frases que servisquen d'exemple.

5. Conjuga el **present d'indicatiu** i el **present de subjuntiu** del verb *estalviar*.

✓ _____	✓ _____
✓ _____	✓ _____
✓ _____	✓ _____
✓ _____	✓ _____
✓ _____	✓ _____
✓ _____	✓ _____

6. Completa amb la forma de relatiu (amb preposició o sense) que convinga en cada cas.

- a) La parella _____ responga més qüestions guanyarà.
- b) Tinc una casa amb balcó _____ es veu la mar.
- c) La platja _____ vam anar era nudista.
- d) He conegut un amic _____ solc anar de viatge en vacances.

7. Classifica les oracions subordinades següents en substantives, adjectives o adverbials.

- a) Cada nit ens trobem en el bar on ens vam conèixer. _____
- b) Vull saber quan tornaràs. _____
- c) Estic acostumat que em despertes cada dia amb una besada. _____
- d) El meu interés és aconseguir el premi. _____

8. Completa les oracions següents amb **sinó** o **si no**.

- a) _____ véns amb mi, me n'aniré a soles.
- b) No ho he negat _____ que ho he afirmat.
- c) No el vaig esperar, _____ que el vaig anar a buscar.
- d) No va nèixer a Xeraco, _____ a Cullera.

9. Defineix els moviments artístics del Modernisme i del Noucentisme i explica els motius pels quals se'ls va donar aquests noms.

10. Completa el contingut del poema següent de Josep Carner (1884-1970) amb les paraules que falten i que tens més avall: explica el tipus d'estrofa, el tipus de rima i l'estructura amb què rimen els versos

Nit de gener a Barcelona

Com resplendeix tota l' _____!

Al carreró hi ha una _____

que xipolleja en la foscura.

Es una nit primaveral.

- Quina cançó, si puc haver-la

10 el músic diu: -seré immortal!

Al violí canta una _____ -

És una nit primaveral.

(...)

5 Oi, que ha plogut! Talment un _____

com a l'abril. Sota el rafal,

de crits i besos s'arma un _____

Es una nit primaveral

Altura, canal, xàfec, tràfec, merla

1. Ordena les parts de l'entrada següent que apareix a l'Enciclopèdia catalana sobre l'avantguardisme (<http://www.enciclopedia.cat>) en introducció, desenvolupament i conclusió. Justifica la teua resposta.
- a) Durant la dècada dels vuitanta, quan els avantguardistes clàssics ja han estat plenament reconeguts i integrats com a valors propis de la tradició cultural occidental, hom constata una minva de la fe en la subversió cultural permanent com a força transformadora de la societat i, d'aquí, la creació de nous conceptes per a definir situacions, com ara el postmodernisme, o fins i tot moviments concrets, com el transavantguardisme.
- b) Nom genèric amb el qual és conegut un conjunt de corrents estètics que evidencien la crisi de les arts i de la literatura produïda en el món occidental al començament del segle XX.
- c) Els primers símptomes d'aquesta crisi es troben implícits en figures com Cézanne i en certs aspectes de l'impressionisme (Monet, Debussy, etc) o del simbolisme (Rimbaud, Lautréamont, Jarry) i adquirí la plenitud del seu desenvolupament a partir de la Primera Guerra Mundial (1914-18). Els aspectes més notables d'aquesta crisi foren: rebuig dels esquemes de cultura elaborats per la burgesia (Belle Époque); intent de destruir l'art tal com era entès tradicionalment; recerca constant de noves formes d'expressió i d'assimilació de les altres cultures allunyades, geogràficament o temporalment; inconformisme social —que rarament fou traduït en opcions polítiques concretes, a excepció dels soviètics (Majakovskij)—, actitud que persistí fins el 1929; incorporació de les noves formes de vida de la societat industrial a la creació artística i, finalment, ús dels mètodes i les troballes freudianes. Els moviments d'avantguarda, iniciats cap a l'any 1905, prengueren la màxima violència entre el 1916 i el 1925 i desaparegueren pràcticament cap als anys trenta, almenys com a fenòmens dominants, puix que aïlladament es mantingueren en moviments concrets com l'anomenat teatre de l'absurd o en l'obra d'autors inicialment lligats a aquest moviment (Jacques Prévert). Cap als anys seixanta es produí un nou moviment de destrucció i d'experimentació artística relacionable amb el *modern style*, amb el dadaisme i amb certes formes de cultura pop (cartells, còmics, etc) que reactualitzaren l'avantguarda.

2. Descriu el moment històric en què aparegueren les Avantguardes. Quina relació té l'aparició d'aquestes amb els fets històrics de l'època? Explica-ho.

3. Explica per què el poema en prosa de Salvador Dalí que tens a continuació respon a l'estètica del **surrealisme**.

POEMA AGAFAT AL VOL, NO TAQUIGRÀFICAMENT

“Veig una ossamenta pútrida i de qualsevol manera. Damunt els ossos una màquina de cosir. Sobre la màquina una ventada de vent subjectada per una palla. Més amunt, una bufetada que es rentava les dents amb una truita a la francesa d'alumini. A la màquina de cosir, el setrill de petroli i, sobre el setrill, un rellotge tou, com un formatge de Camembert que regalima, i se li veia l'os, se li veia l'os de la punta del dit gros del peu. I tot allò no era més que un ruc podrit. L'ossamenta, la màquina de cosir era el ventrell, el vent subjectat per la palla el seu cap, i la bufetada que es rentava les dents amb una truita a la francesa d'alumini no era altra cosa que un eixam de mosques que voltaven el ruc mort i putrefacte”

4. Explica l'origen de la nostra llengua en relació al llatí.

5. Quines **paraules patrimonials** procedeixen d'aquestes paraules llatines?

- a) MANDUCARE: _____
b) TABULA: _____
c) PAVORE: _____
d) CATHEDRA: _____
e) FORMATICUS: _____

6. Completa les frases següents amb les formes de **present d'indicatiu** o de **subjuntiu** dels verbs que hi ha entre parèntesis.

- a) És possible que tu no (SABER) _____ que Joan s'ha copiat en l'examen.
b) És intolerable que la jutgessa (PERMETRE) _____ aquesta injustícia.
c) M'agrada que vosaltres (COMBATRE) _____ les fotocòpies il·legals de llibres.
d) Els meus companys (INTERROMPRE) _____ la classe cada dia.
e) Com vols que Maria (REBRE) _____ trenta SMS en deu minuts?

7. Escriu les oracions següents amb la forma corresponent del **relatiu possessiu**.

a) Visc en una casa que la terrassa és immensa.

b) Treballa en una empresa que el cap és son germà.

c) M'agraden les novel·les que els finals acaben en tragèdia.

d) He de fer un examen que la nota ha de ser superior a sis.

e) M'han regalat un ordinador que el teclat és ergonòmic.

8. Digueu si les oracions de relatiu següent són **explicatives** o **especificatives**.

a) Els teus amics, que no vingueren a la festa, t'han telefonat. _____

b) Les botelles d'aigua que són a la nevera són d'importació. _____

c) Els esportistes que guanyaren una medalla reberen un premi de mans de l'alcalde. _____

d) Els companys de classe, als quals fas bromes pesades, te les tornaran qualsevol dia. _____

e) El meu cosí, de qui no sabia res des de feia un any, m'ha escrit una postal. _____

9. Escriu les expressions següents amb les **abreviatures** que corresponguen en cada cas.

a) Capítol dotzé: _____

b) Número seixanta: _____

c) Avinguda de la mar: _____

d) Viu al sisé esquerra: _____

e) Pàgines senars: _____

10. Completa les paraules d'aquest text amb les grafies j, g, tj, tg, x, tx, ig, segons convinga en cada cas. Després, copia'l al **dictat**.

El barri de la Pe__ina s'ha vist afectat per un pro__ecte de modificació de la xar__a viària. Un presti__iós despa__ d'en__inyeria ha previst que el traçat d'una autopista de pea__e passe per enm__ de la ciutat. Les obres començaran a mi__an mes de __uliol d'enguany i acabaran a finals de __ener de l'any que ve. Els veïns no hi veuen cap avanta__e: creuen que tot és obra d'un bo__ amb la intel·li__ència d'un farda__o que només pensa embu__acar-se un bon grapat de diners. O alguna cosa pi__or.

1. Escriu un **paràgraf** d'un text expositiu sobre la contaminació atmosfèrica. Fixa't en la frase de començament que et donem.

“El planeta Terra està envoltat d'una capa de gasos que s'anomena atmosfera”.

2. En quin moment històric, en quin lloc i per quina raó aparegueren les primeres mostres de textos escrits en la nostra llengua? Justifica-ho amb exemples.

3. Explica les característiques principals de les **Avantguardes** més importats i esmenta els artistes més significatius de cada isme.

4. Què vol dir que durant el segle XIV i XV la nostra llengua feia servir un model estàndard en els documents escrits?

5. Digues un **sinònim** de cadascun dels verbs següents.

- a) aplegar: _____
b) manejar: _____
c) gosar: _____
d) renyar: _____

6. Completa les frases següents amb les formes de **present d'indicatiu** o de **subjuntiu** dels verbs que hi ha entre parèntesis.

- a) Vull que tu (COMPRENDRE) _____ bé el que acabe de dir-te.
- b) Dius que cada dia, quan t'alces, (BEURE) _____ un got d'aigua en dejú; jo, en canvi, (BEURE) _____ un suc de taronja. I vosaltres, què (BEURE) _____?
- c) És increïble que vosaltres no (ENTENDRE) _____ els problemes de química.
- d) El meu veí diu que (VENDRE) _____ sa casa per la meitat del valor.

7. Completa les oracions següents amb una forma de **relatiu neutre** (o d'expressions equivalents) que convinga en cada cas. Busca solucions diferents en cada oració.

- a) Has aprovat totes les assignatures, _____ m'ha alegrat molt.
- b) Sempre entropesses amb el mateix problema, _____ t'hauria de preocupar.
- c) Ja hem acabat d'estudiar, _____ ens deixa tota la vesprada lliure.
- d) Ha tret un nou en química, _____ indica que ha estudiat prou.
- e) Hui no puc anar al cine amb tu, _____ no ha d'interferir en la nostra amistat.

8. Completa les oracions següents amb el **pronom relatiu** (i si cal, amb la preposició) que millor convinga en cada cas.

- a) Per què no ixes amb el xic _____ et vaig parlar la setmana passada?
- b) M'agraden les històries, el final _____ són inesperats.
- c) Crec que enguany sí que aprovarà, _____ és una bona notícia.
- d) Els alumnes _____ ha preguntat la cap d'estudi no són a classe.
- e) Mon germà, _____ em fie absolutament, m'ha contat una història esgarrifosa.

9. Prova de desxifrar els missatges curts de text següents.

- a) M kdat sns dins: _____
- b) Vin 7½ b7s: _____
- c) Dma fem exam d fq: _____
- d) Mmar fa fsta daniv cap setm: _____

10. Completa les paraules d'aquest text amb les grafies j, g, tj, tg, x, tx, ig, segons convinga en cada cas. Després, copia'l al dictat.

Men__ar bé és un dels ma__ors plaers que feste__a cada darrer diumen__e de ma__. Es vist amb un __ersei ro__ i una __aqueta a __oc sense bu__aques, agafa un got de vidre del presta__e, hi aboca aigua freda, quasi __elada, d'un pi__er i s'asseu a taula. Es fa dues __ulles de corder a la plan__a o bé un tall de fe__e fre__it i un plat de gaspa__o man__ec. L'amanida ha de dur encisam amb car__ofetes, an__oves, forma__e fresc en rodan__es i un bon ra__ d'oli d'oliva. En acabar, amb la pan__a plena, fa una passe__ada per assaborir el bon ora__e.

1. Escriu un **paràgraf** d'un text expositiu a partir de les idees següents sobre els problemes de contaminació acústica a la ciutat.

- La ciutat és un espai que aplega moltes persones i activitats força diverses.
- Les activitats humanes a la ciutat generen sorolls.
- El trànsit (el transport públic, els automòbils, les motocicletes, etc.) és una de les activitats humanes que més contaminació acústica causa.
- Les obres de remodelació de la ciutat i les indústries generen sorolls.
- El soroll esdevé costum per als habitants de la ciutat.

2. Quines són les característiques fonamentals dels moviments d'**Avantguarda**?

3. Llig el text següent i busca les **metàfores** o **comparacions** que hi haja.

“En Maurici va apropar-se a la taula i a la Dària mentre intentava inútilment recuperar el seu to professional. Una bafarada d'un perfum fresc li va envair el nas i el cap. Es veia incapaç de dir un mot. La Dària va animar-lo amb dos somriures: l'un, obert i blanc als llavis de cirera; l'altre, tendre i humit als ulls de mel. En Maurici es va aclarir la gola i va aconseguir articular: bona nit. Bona nit, respongué la Veu [...] Era una veu de mar i de pins, suau com la pells dels gerds, i pregona com un gorg”.

4. Quines llengües hi havia en contacte al Regne de València durant l'Edat Mitjana? Explica-ho breument.

5. Escriu una frase amb cada una de les paraules que deriven dels **mots llatins** següents.

- a) MATER: _____
- b) AURICULA: _____
- c) VOLERE: _____
- d) LITERA: _____
- e) NASCERE: _____

6. Completa les frases següents amb les **formes velaritzades** que millor convinguen en cada cas.
- No volen que nosaltres (BEURE) _____ alcohol: som menors d'edat.
 - M'agradaria que vosaltres (ESCRIURE) _____ el final d'aquest relat de por. Per què no l' (ESCRIURE) _____ ara mateix?
 - A mi em (PARÉIXER) _____ un xic molt educat, encara que a tu et (PARÉIXER) _____ antipàtic.
 - Qui s'ha (CREURE) _____ que la història de l'accident era de veres?
7. Completa les oracions següents amb la forma del **relatiu possessiu** que convinga en cada cas.
- He parlat amb Laura, les notes _____ són excel·lents
 - Hui he conegut Miquel, els pares _____ són del teu poble.
 - Rellegiré els teus contes, els personatges _____ tenen un atractiu especial.
 - M'ha agradat la pel·lícula de hui, la directora _____ coneix totes les tècniques cinematogràfiques.
 - M'agraden tant Laura com Miquel, els ulls _____ són preciosos.
8. Digues quina funció fan els **pronoms relatius** en les oracions següents.
- La botiga de 24 hores que acabem de veure tanca en juliol.
 - Vaig recordar el dia que vam anar de visita al monestir del Puig.
 - Els alumnes pels quals pregunta se n'han anat d'excursió.
 - La veïna a qui has acompanyat és amiga meua.
 - L'acadèmia on estudies química és molt cara.
9. Completa les frases següents amb **si, sí o s'hi**, segons convinga en cada cas.
- _____ no parles amb ella no vindrà a la festa del teu aniversari.
 - M'ha dit que _____ que vindrà _____ tu li ho dius.
 - És una egoista, només pensa en _____ mateixa.
 - Jo m'he acostumat al mal temps. Ella encara no _____ ha acostumat.
 - Pensaven que estava boig: cridava com si estigués fora de _____.
10. Completa les paraules d'aquest text amb les grafies j, g, tj, tg, x, tx, ig, segons convinga en cada cas. Després, copia'l al **dictat**.
- Meri__ell és una me__essa de Bèl__ida (la Vall d'Albaida) especialitzada en __inecolo__ia. Acaba de presentar un pro__ecte d'atenció a les víctimes d'asse__ament se__ual. Pretén ocupar una vacant d'a__udant de la forense als ju__ats comarcals. El percenta__e de denúncies per agressions de __ènere ha augmentat considerablement entre ma__ i __uliol. Quan era __oveneta ja desi__ava dedicar-se a a__udar els altres. Ara té l'ocasió de compa__inar l'e__ercici de la professió amb la passió pel servei públic. I segur que no és un capri__ passa__er.

1. Escriu un **paràgraf** d'un text expositiu sobre la percepció. Recorda el text que has llegit en aquesta unitat 4.

2. Digues de quines parts consten els **treballs de classe** com a gènere específic dels textos expositius. Explica-les breument.

3. Explica en què consistia la tècnica de les “paraules en llibertat”. Digues a qui pretenien provocar els artistes avantguardistes.

4. Digues dos exemples de paraules que procedisquen de **manlleus** o **préstecs** de llengües que van conviure amb el valencià al llarg de l'Edat Mitjana.

- a) De llengües preromanes: _____
b) De l'occità: _____
c) De l'àrab: _____
d) De l'aragonés: _____

5. Escriu una frase en la qual demostres el significat de cadascun dels verbs següents.

- a) **fartar**: _____
b) **empényer**: _____
c) **bonegar**: _____
d) **embrutar**: _____

6. Conjuga el **present d'indicatiu** del verb *convéncer* i el **present de subjuntiu** del verb *créixer*.

✓ _____	✓ _____
✓ _____	✓ _____
✓ _____	✓ _____
✓ _____	✓ _____
✓ _____	✓ _____
✓ _____	✓ _____

7. Completa les oracions següents amb les formes del **relatiu possessiu** o **del relatiu neutre**, segons convinga en cada cas.

- a) He vist un accident esgarriós, _____ m'ha impressionat molt.
- b) Em va contar una història de misteri, _____ em va entretenir tota la nit.
- c) Tinc un telèfon mòbil, la pantalla _____ canvia de color tot sol.
- d) He parlat amb Andreu i sa germana, les adreces electròniques _____ havia perdut.
- e) Anirem d'excursió a Eivissa, _____ no teníem prevista.

8. Completa les oracions següents amb el **pronomen relatiu** (i si cal, amb la preposició) que millor convinga en cada cas.

- a) M'agrada l'habitació _____ es veuen els vaixells que entren al port.
- b) La xica _____ jo et parlava ahir estudia dansa.
- c) El problema _____ es queixa no és real.
- d) Els amics, _____ encara no has tingut notícies, ja no vindran.
- e) L'autobús _____ venim a l'institut s'ha retardat.

9. Digue les expressions que corresponen a les abreviatures següents.

- a) Av.: _____
- b) p.s.: _____
- c) ds. i dg.: _____
- d) v. o veg.: _____
- e) 458a: _____

10. Completa les paraules d'aquest text amb les grafies *j, g, tj, tg, x, tx, ig*, segons convinga en cada cas. Després, copia'l al **dictat**.

La seu del Col·le__i de Me__es s'ha traslladat a un __alet als afores de la ciutat. Han contractat una empresa de __ardineria que ha plantat quinze exemplars de ficus ben__amina, quatre taron__ers i un munt de cossiols amb __eranis d'un ro__cridaner. Hui, ben en__orn, el __erent, quan ha tornat de via__e, ha vist unes flors estranyes de color pista__o. Ha lle__it una guia de plantes rares i lle__es i ha vist que són un bon remei per al mal de pan__a, per al mal de fe__e i, en __eneral, per a guarir qualsevol mal lle__.

1. En quantes parts s'estructura l'argumentació?

2. Proposa 3 arguments a favor de l'energia nuclear i 3 contraarguments.

✓ _____

✓ _____

✓ _____

✗ _____

✗ _____

✗ _____

3. Digues si estàs d'acord amb les asseveracions següents i justifica-ho.

a) La nostra llengua sempre ha viscut en una situació de minorització. _____

b) Que una llengua no s'use en contextos formals no té res a veure amb el fet que hi haja o no un model de correcció. _____

4. Posa dos exemples de barbarismes lèxics.

5. Conjuga el **present d'indicatiu** del verb *llegir* amb totes les variants correctes estudiades en aquesta unitat.

✓ _____

✓ _____

✓ _____

✓ _____

✓ _____

✓ _____

6. Completa les frases següents amb la forma adequada del **present de subjuntiu** dels verbs que hi ha entre parèntesis.

- a) No m'agrada que (tu DORMIR) _____ tant de temps.
- b) Volen que la fàbrica (PRODUIR) _____ nines en comptes de televisions.
- c) Esperem que (vosaltres COL·LIU) _____ molta taronja enguany.
- d) M'han prohibit que (jo ACCEDIR) _____ al vedat de caça.

7. Escriu el pronom feble de complement directe que vaja bé en cada cas.

- a) No hi ha pa: porta _____.
- b) No has dut el pa: et vaig dir que _____ duguesses.
- c) No vull que facis això i _____ fas contínuament.

8. Escriu un exemple de cadascun dels tipus d'oració subordinada següents:

- a) Adverbial de temps _____
- b) Adverbial de lloc _____
- c) Adverbial de manera _____

9. Escriu **per** o **per a** segons calga a cada frase.

- a) He vingut _____ parlar amb tu.
- b) Falten vuit dies _____ començar les vacances.
- c) Escriu _____ expressar els seus sentiments.

10. Llig el poema següent i després respon les preguntes:

Teoria i pràctica de la flor natural (fragment)

Ací em pariren i ací estic.

I com que em passen certes coses,

ací les cante, ací les dic.

Ací em pariren, ací estic.

Ací treballe i done besos.

Ací agonitze i ací em ric.

Ací defense unes collites.

Deu veritats i quatre mites.

Ací em pariren i ací estic,
pobre de béns i ric de dies,
pobre de versos, d'afanys ric.

Cante l'amor i les parelles
que viuen, beuen i se'n van.
Cante un amor de contraban.

Cante l'amor, cante els amants.

No sé tampoc si açò són cants.

Dic les coses que vénen, van,
tornen un dia, l'altre se'n van,

l'esperança de contraban.

VICENT ANDRÉS ESTELLÉS, *Llibre de meravelles*, València, ed. Tres i Quatre, 1979

- a) En quina persona gramatical està escrit el poema? Posa algun exemple que corrobore la teua resposta. Per tant, de qui parla el poema? _____

- b) A què es refereix l'adverbi "ací" i els verbs "pariren" i "estic"? _____

- c) Sobre què "canta el poeta", és a dir, a què dedica la seua poesia? _____

- d) Què vol dir l'últim vers "l'esperança de contraban"? _____

- e) A partir d'aquest poema, justifica que la poesia de Vicent Andrés Estellés s'emmarque dins la poesia realista o social. _____

1. Per a què serveix l'apartat de conclusions en una argumentació? _____

2. Dóna exemples de verbs d'opinió que solen aparèixer en una argumentació? _____

3. Quina relació hi ha entre minorització i interferència lingüística?

4. Posa dos exemples de barbarismes semàntics

5. Conjuga el **present de subjuntiu** del verb *llegir* amb totes les variants correctes estudiades en aquesta unitat.
✓ _____
✓ _____
✓ _____
✓ _____
✓ _____
✓ _____
✓ _____
6. Escriu el pronom feble de complement directe que vaja bé en cada cas.
 - a) - Has comprat la farina que et vaig encomanar?
- No, no ___ he comprada: me n'he oblidat.
 - b) Agafa això i deixa-___ a l'armari.
 - c) - Has vist el pare?
- No avui encara no ___ he vist.
7. Dóna dos exemples de connectors de subordinació adverbial de cada tipus i escriu-ne un frase.
 - a) Adverbial de temps _____
 - b) Adverbial de lloc _____
 - c) Adverbial de manera _____

8. Escriu *per* o *per a* segons calga a cada frase.

- a) Estudia ____ aprovar.
- b) Aqueix llapis no serveix ____ escriure.
- c) Plora ____ cridar l'atenció.

9. Completa els mots següents amb *s*, *ss*, *z*, *c*, *ç* o *tz*, segons calga.

- a) agre__ió
- b) mati__ar
- c) esglé__ia

10. Contesta les preguntes següents sobre la II Guerra Mundial:

- a) Quin any va començar i quin any va acabar? _____

- b) Digues com a mínim 4 països de cadascun dels bàndols en conflicte. _____

- c) Quina va ser la causa principal que va originar la guerra? _____

- d) Digues dos fets històrics molt dramàtics que van ocórrer en aquesta guerra. _____

- e) Per a què es va crear l'ONU? _____

1. Quins connectors solen aparèixer en l'apartat d'exposició dels arguments en una argumentació?

2. Digues si estàs d'acord amb les asseveracions següents i justifica-ho.

a) Si una llengua deixa d'emprar-se en àmbits de prestigi perdrà prestigi social. _____

b) La Guerra de Successió va tenir com a conseqüència, entre altres, la prohibició de l'ús de la nostra llengua en l'administració. _____

3. Dir entones en comptes de **llavors** o **aleshores**, és un barbarisme semàntic?

4. Completa les frases següents amb la forma adequada del **present d'indicatiu** dels verbs que hi ha entre parèntesis.

a) Pere (AVORRIR-SE) _____ en anar al cine.

b) Els professor (LLEGIR) _____ i (CORREGIR) _____ molts exàmens al cap de l'any.

c) En ploure, nosaltres (COBRIR) _____ la llenya amb un tendal.

5. Subratlla el complement directe que hi haja en les frases següents i substitueix-lo pel pronom feble adequat.

a) Hem comprat pa a la fleca de la plaça. _____

b) Esperem que aprovaràs. _____

c) Està molt angoixada. _____

6. Subratlla l'oració principal i la subordinada i digues de quin tipus és la subordinada.

a) Vam arribar quan plovia. _____

b) Parlava com si fos polític. _____

c) T'avisaré quan en tindrè ganes. _____

7. Quan hem de fer servir les preposicions **per** o **per a** davant infinitiu? Explica-ho i posa'n exemples.

8. Completa els mots següents amb s, ss, z, c, ç o tz, segons calga.

- a) __ero
- b) anali__ar
- c) anàli__i

9. Per què es diu poesia realista o social a un tipus de poesia que s'escriu en la postguerra espanyola?

10. Digues el nom d'una poetessa que denuncie la situació de les dones en els seus poemes. Escriu tot el que sàpies sobre aquesta escriptora.

1. Formula la teua tesi sobre un tema que et preocupa molt. Imagina que vols argumentar sobre aqueix tema i convèncer un company/-a que no en té la mateixa opinió que tu.

2. ¿És veritat que l'existència d'un model de llengua estàndard fa augmentar les diferències dialectals?

3. Digues quins barbarismes (lèxics o semàntics) hi ha en aquestes frases:

- a) Se m'ha trencat la camisa. _____
b) Ja ens veurem, hasta demà! _____
c) Lleva la maleta a l'estació ara mateix. _____

4. Conjuga **present d'indicatiu** del verb *elegir*.

✓ _____
✓ _____
✓ _____
✓ _____
✓ _____
✓ _____

5. Subratlla el complement directe (o l'oració amb funció de CD) que hi haja en les frases següents i substitueix-lo pel pronom feble adequat.

- a) Vol que vingues _____
b) Té molts diners _____
c) He dut la moto al taller _____

6. Escriu una oració de cada tipus.

- a) Composta que continga una subordinada adverbial de temps.

- b) Composta que continga una subordinada adverbial de manera.

7. Escribe **per** o **per a** segons calga a cada frase.

- a) Protestàvem ____ salvar les balenes.
- b) Aquest medicament no aprofita ____ tractar la migranya.
- c) Li vaig escriure ____ convidar-lo a dinar.

8. Completa els mots següents amb s, ss, z, c, ç o tz, segons calga.

- a) bo__a
- b) ba__e
- c) __ebra

9. Digueu 4 característiques de la poesia realista o social.

10. Explica com és la poesia de Joan Brossa. En quina època va escriure?

1. Posa 2 exemples d'arguments d'autoritat.

2. Quines característiques calia que tingués l'estàndard? _____

3. Què és un neologisme? Posa'n 5 exemples.

4. Completa les frases següents amb la forma adequada dels verbs que hi ha entre parèntesis.

- a) Cal que (tu FER) _____ la faena encara que penses que no (tu PODER) _____
b) Si ells (PODER) _____ vindrien
c) No vull que (ell FER) _____ tot el que (ell VOLER) _____

5. Substitueix els complements directes i complements indirectes de les frases següents pels pronoms febles adequats.

- a) Dóna els diners al Joan ja. _____
b) He vist el gat negre. _____
c) No vull que vingues tan tard. _____

6. Subratlla i digues de quin tipus són les oracions compostes adverbials següents (finals, causals o consecutives).

- a) Ha suspés perquè no havia estudiat prou. _____
b) He vingut perquè m'ajudes a fer els problemes. _____
c) Estic cansat, per tant me'n vaig. _____

7. Corregeix les errades que hi puga haver en els mots següents en l'ús de g, j, tg, tj, ll, i.

- a) mege _____
b) garage _____
c) mijor _____
d) jogurt _____

8. Esmenta els fets històrics més significatius que emmarquen l'aparició de la narrativa de postguerra.

9. Explica les tècniques narratives que incorporen els nostres narradors de postguerra i esmenta els escriptors europeus i nord-americans que havien iniciat aquest procés de renovació narrativa.

10. Analitza el tipus de narrador i el tipus de discurs del text següent.

L'arbre domèstic

En aquesta vida he tingut molts secrets. Però un dels més grossos, potser el que estava més en pugna amb la veritat oficial, és el que ara trobo oportú d'explicar.

Un matí, em llevar-me, vaig veure que en el menjador de casa meva havia nascut un arbre. Però no us penseu: es tractava d'un arbre de debò, amb arrels que es clavaven a les rajoles i unes branques que es premien contra el sostre.

Vaig veure de seguida que allò no podia ésser la broma de ningú, i, no tenint persona estimada a qui confiar certes coses, vaig anar a trobar la policia.

Em va rebre el capità, amb uns grans bigotis, com sempre, i duent un vestit l'elegància del qual no podria explicar, perquè el tapaven els galons. Vaig dir:

- Us vinc a fer saber que en el menjador de casa meva ha nascut un arbre de debò, al marge de la meva voluntat.

L'home, vós direu, es va sorprendre. Em va mirar una bona estona i després digué:

- No pot ésser.

- Sí, és clar. Aquestes coses no se sap mai com van. Però l'arbre és allí, prenent llum i fent-me nosa.

Aquestes paraules meves van irritar el capità. Va donar un cop damunt la taula amb la mà plana, va alçar-se i m'agafà una solapa. (Allò que fa tanta ràbia.) ...

Pere Calders, *Cròniques de la veritat oculta*, Barcelona, Ed 62 (1955).

1. Hi ha expressions de modalització en un article d'opinió? Posa'n 2 exemples.

2. Quin efecte va tenir la Guerra Civil Espanyola (1936-1939) sobre la nostra llengua?

3. Què vol dir minorització lingüística?

4. Quins procediments onomasiològics hi ha per a crear neologismes? Posa'n 2 exemples de cadascun.

5. Completa les frases següents amb la forma adequada dels verbs que hi ha entre parèntesis.

- a) Esperem que (ells VOLER) _____ ajudar-me.
b) (tu ANAR) _____ o no (tu ANAR) _____, jo (VOLER) _____ que m'avises.
c) Jo (FER) _____ les coses tan bé com jo (PODER) _____

6. Escriu CD ('complement directe') o CI ('complement indirecte') davall del sintagma corresponent en les frases següents.

- a) He vist les xiquetes al cinema

- b) Telefona a Maria demà

- c) Han començat a cercar els lladres

7. Escriu una oració composta adverbial de cada tipus.

- a) final _____
b) causal _____
c) consecutiva _____

8. Correges les errades que hi puga haver en els mots següents en l'ús de g, j, tg, tj, ll, i.

- a) tarjeta _____
- b) get _____
- c) pijor _____
- d) ratja _____

9. Esmenta els noms i les obres dels principals novel·listes del nostre panorama literari al segle XX i fes una ressenya biogràfica dels dos escriptors que tens a la unitat.

10. Esmenta els diferents tipus de narrador i explica'n les característiques.

1. Què et sembla que es consumisca alcohol al mig del carrer? Escriu un breu article d'opinió sobre aquest tema.

2. Normalització i normativització, són termes sinònims? Justifica la resposta.

3. Quins procediments semasiològics hi ha per a crear neologismes? Posa'n 2 exemples de cadascun.

4. Completa les frases següents amb la forma adequada dels verbs que hi ha entre parèntesis.

- a) Em van dir que (jo ANAR) _____ tan prompte com (jo PODER) _____
b) Tu (SER) _____ capaç d'aprovar si (tu FER) _____ un petit esforç
c) Confiàvem que ho (ell TENIR) _____ en compte però no (SER) _____ així.

5. En les frases següents hi pot haver errades. Torna a escriure-les correctament.

- a) – On és el llibre? _____
– Se l'he donat a Carme. _____
b) Vull dur-los un bon regal, a les xiquetes. _____
c) No puc comprar-les tantes coses, a les meues filles. _____

6. Quina diferència hi ha entre doncs i perquè. Explica-ho i posa'n exemples.

7. Completa els mots següents amb g, j, tg, tj, ll, i, segons calga

- a) corre__ir
- b) __irafa
- c) __eteria
- d) serve__

8. Qui foren Mercè Rodoreda i Enric valor? Explica el paper que van tenir aquests escriptors en el nostre panorama narratiu de la postguerra.

9. Quines són les tècniques narratives introduïdes per Mercè Rodoreda en les seues obres?

10. Analitza el tipus de narrador i de discurs d'aquest text de *L'amor de les tres taronges* d'Enric Valor:

L'AMOR DE LES TRES TARONGES

Hi havia una volta un rei viudo que tenia un sol fill. Aquest es deia Dalmau, estava sempre trist i malaltós i no volia més que quedar-se en el llit. Tenia vint anys. El rei, no sabent ja què fer per distraure Dalmau, disposà que s'obrés enmig de l'hort una bassa de poca fondària i que l'omplissen del finíssim oli de la terra; després va fer crida: que tots els pobres que ho volguessen, que podien anar a poar oli a la basseta. Ell pensava que això serviria de distracció al delicat jovençol [...]

La guàrdia, quan tot estigué a punt, un matí va obrir les portes reixades i aleshores començà la desfilada de pobres amb setrills.

1. Posa 2 exemples de connectors d'exemplificació, de causa, d'enllaç d'idees i de conclusió comuns en els articles d'opinió.

2. Quines conseqüències va tenir per a la nostra llengua el final de la dictadura del general Franco i l'arribada de la democràcia?

3. La metàfora, és sols un recurs literari? Per a què serveix en la generació de paraules? Posa'n exemples.

4. Completa les frases següents amb la forma adequada dels verbs que hi ha entre parèntesis.

- a) Ells (VOLER) _____ que (jo VIURE) _____ a València.
b) Encara que no (vosaltres ANAR) _____ a l'excursió, convé que ajudeu a organitzar-la.
c) Sempre (ells VOLER) _____ que (jo SER) _____ metge.

5. Torna a escriure les frases següents substituint pels pronoms febles adequats els complements directes i indirectes que hi puga haver.

- a) He comprat gelats als teus fills. _____
b) Torna el vestit a Carme ara mateix. _____
c) No he escrit a Lluís des de l'any passat. _____

6. Escriu una oració composta adverbial (final, causal o consecutiva) amb els connectors següents i digues quin tipus d'oració és.

- a) perquè _____
b) perquè _____
c) doncs _____

7. Completa els mots següents amb g, j, tg, tj, ll, i, segons calga.

- a) ju__e
b) in__ecció
c) en__egar
d) __ulivert

8. Comenta el panorama literari que viu la narrativa de principis de segle en l'àmbit de la nostra cultura: problemes, dificultats, modernitat...

9. Comenta la biografia d'Enric Valor i explica les tres facetes que caracteritzen la seua tasca d'escriptor.

10. Analitza el tipus de narrador i de discurs narratiu del fragment següent de *Mirall trencat* de Mercè Rodoreda:

RAMON SE'N VA DE CASA

Quan el seu pare deixà de parlar sortí de la biblioteca a recules, sense saber ben bé què feia, amb el cervell emboirat com en un malson... era petit, jugava amb la Maria i en Jaume darrera de la cortina de vellut del menjador, l'àvia no l'estimava perquè ell una vegada li escabellà una ploma del gerró gros que hi havia a l'entrada de la sala... Pujà l'escala com un boig, volgué veure la Maria però la porta estava tancada amb clau. La seva germana era presonera perquè l'estimava i ell l'estimava a ella i no podien estimar-se. Clavà un cop d'espatlla a la porta i la porta no cedí. "Maria...", cridà baixet, i ningú no contestà. Aleshores feu un petó a la fusta de la porta per dir adéu a aquella Maria tan seva que no veuria mai més.

1. Escriu un text expositiu (de 20 a 30 línies) on expliques les característiques i els tipus de textos publicitaris.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

- 2.** Explica, amb exemples d'arreu del món, quina diferència hi ha entre una llengua minoritzada i una llengua minoritària.

- 3.** Explica quines característiques presenta l'ús social de la nostra llengua pel que fa a la situació legal, a la vitalitat demogràfica i a la vitalitat de la llengua per àmbits d'us.

4. Llig aquest fragment d'Antaviana del grup teatral Dagoll Dagom. Després respon les preguntes.

ESCENA V (Continuació)

Durant la foscor, es clou la cortina diagonal. Torna a il·luminar-se el llit, amb la Nena i l'Àvia. Ja no plou i es fa de dia. L'Àvia es desperta, se senya i resa en veu alta. S'incorpora i desperta La Nena.

ÀVIA: Tessa...Tessa!

NENA (es deixondeix i estira els braços; després d'una pausa): Àvia, àvia! Es pot veure el mar des de la finestra?

ÀVIA (mentre es posa les sabatilles): El mar? No, dona, no. El Tibidabo el tapa.

NENA: Vull dir des de l'altra banda.

ÀVIA: I ara! A l'altra banda hi ha el bosc de can Riera. No diguis ximpleries i vesteix-te de pressa. Apa, cuita! (La Nena es posa les sabates. L'Àvia se la mira pensarosament. Se sent la música de l'havanera. S'adreça encuriosida a la Nena.)

ÀVIA: Que has obert la finestra de les golfes?

NENA (després d'una pausa): Sí.

ÀVIA: Que no ho saps que és una finestra condemnada? (La Nena no respon, però sembla afectada pel retret de l'Àvia.) I ho has vist tot?

NENA: Tot, no ho sé. Però Déu n'hi do!

ÀVIA (molt emocionada i apropant-se a la Nena): Doncs mira, has heretat un record de l'avi Josep, que al cel sigui. Quan va venir d'Amèrica, deia que no hi tornaria mai més, però de vegades s'enyorava, pujava a les golfes, s'asseia davant de la finestra i somniava amb el seu bricbarca. Segons ell, el veia talment...

NENA: Àvia, què és un bricbarca?

ÀVIA: És un vaixell de tres pals. Que no l'has vist? (L'Havanera es va fonent.)

NENA: Ah, sí! (Pausa.) Àvia: els records es poden heretar?

ÀVIA: Tractant-se de gent de família, sí. Jo mateixa he heretat una por als borinots que no sé si em ve de la banda del pare o de la mare...

Deixondeix: desperta

Condemnada: tancada per sempre

Borinot: insecte semblant a les abelles, però més gros i molt pelut, de vol brogent

a) Digues tot el que sàpies sobre aquesta obra: autors, època de l'estrena, característiques, etc.

b) Localitza al text les característiques de l'obra que hi siguen presents.

c) Explica què són les acotacions i els tipus que n'hi ha. Busca en el text un exemple de cadascun.

5. Digues el nom de dos autors teatrals i dos grups teatrals del nostre panorama dramàtic des dels anys setantes.

6. Explica que és una solidaritat lèxica i tradueix al castellà les següents: *llesca de pa*, *llum enlluernadora*, *gra d'all*, *estol d'ocells* i *rajola de xocolate*.

7. Escribe en valencian los verbos castellanos siguientes: *debatir, incluir, ocurrir, infundir, interrumpir, retransmitir, admitir* i *permitir*.

8. Completa las oraciones siguientes con la combinación de pronombres débiles que mejor convenga en cada caso.

- a) Mon pare ha dut un cadell de gos a casa. Jo volia emportar (me'l/me-lo) _____ al parc però ma germana no (me'l/ me lo) _____ deixa ni tocar. Diu que (li el/ li l') _____ han portat, a ella, així que el dia que vulga que (li el/li'l) _____ passege, li diré que no.
- b) Això que diu ella, jo no (em ho/ m'ho) _____ crec. Ja (li ho/ l'ho) _____ vaig dir la setmana passada, i espere, pel seu bé, que no (es ho/s'ho) _____ crega de veritat.
- c) M'ha deixat la bicicleta i (se me/se m') _____ ha trencat la roda. (Li l' / Se l') _____ hauré d'apanyar; Sinó, no (me la/ em la) _____ deixarà més mai.

9. Classifica les oracions següents segons tinguen una subordinada condicional o concessiva.

- a) Malgrat els seus esforços, Joana no va poder aplegar al cim. _____
- b) Et deixaré la meua càmera, en cas que no t'arreglen la teua. _____
- c) Hauràs d'anar al mercat encara que tingues febre. _____
- d) Va creuar el primer la meta a pesar que tenia la roda de la bicicleta punxada. _____

10. Completa les oracions següents amb la lletra o lletres que corresponga en cada cas.

- a) Va co__aborar en aquell assu__e amb una tranqui__itat i__limitada.
- b) E__ig de la interpretació de la si__onia se sentí i__ensament i__feliç: s'e__onsà en el record del seu co__any mort.
- c) La i__ersió lingüística pretén normalitzar l'ús de la llengua en tots els à__its escolars.
- d) Fou un trio__f veure com e__etumaven les sabates d'aquell presu__uós presentador. El rosa fúcia ressaltava la i__ecilitat del personatge.

1. Pensa en un anunci que estiga molt de moda i analitza'l amb una fitxa com aquesta.

1. Producte o actitud que es publicita: _____
2. Destinatari i /o consumidor: _____
3. Característiques del destinatari i/o consumidor: _____
4. Relació de la imatge amb el destinatari o consumidor: _____
5. Característiques de l'eslògan: _____

6. Característiques del text que acompanya: _____

7. Descripció i característiques de la imatge: _____

8. Disposició en l'espai de la imatge, l'eslògan, el text i el logotip: _____

2. Enumera quins símptomes positius presenta la recuperació de la nostra llengua.

3. Explica què volen dir els conceptes sociolingüístics següents: *minorització lingüística*, *cooficialitat de llengües*, *àmbits d'ús d'una llengua* i *planificació lingüística*.

4. Llig aquest fragment de *Setze jutges* (1997), obra de teatre juvenil molt representativa del teatre actual. Després respon les preguntes:

SR. FISCAL. Si m'ho permet, Respectable Extramegues, podríem anar fent boca –perquè la màquina de la justícia no es rovelle, entenga bé el que vull dir–, amb algú del públic. Ací, qui més o qui menys, sempre és culpable d'alguna cosa, la gràcia està a encertar-li el delictes. Sí, això és, jutjarem algun dels assistents a l'acte. Aquell mateix podria servir. Té la mateixa pinta criminal que un que vam fer penjar la setmana passada [...]

Els dos es llancen sobre la presa. Quan estan a punt de complir el manament del JUTGE [Llevar els pantalons a l'acusat del públic per comprovar el motiu de l'acusació de no saber orinar] se sent un colp de música i irromp rodant una mena de carro, hermèticament tapat. L'AGUTZIL i el FISCAL interrompen la seua tasca. El primer s'acosta al carro i, després d'un redoblament circense, estira de la tela. En un no-res es descobreix l'acusat tancat en una gàbia. Silenci. JOAN POQUET és gros i colorat, molt apocat i porta ulleres.

AGUTZIL 2. (Exploitant a riure.) Açò és el perillós assassí?

SR. JUTGE. Silenci!

AGUTZIL 2. (Seriós i engolat de sobte, cridant i pegant cops amb el martell.) Ordre, ordre! Silenci o em veuré obligat a desallotjar la sala!

Invita l'acusat fictici a tornar a la seua estrada; al nouvingut li obrin la porta i el col·loquen al centre.[...]

SR. FISCAL. Amb la vènia, energètic Extramegues. Aquest Ministeri provarà davant l'il·lustre Jurat que l'acusat, Joan Poquet i Bo, a pesar de la seua aparença, és un perillós delinqüent, un ésser antisocial i destructiu. La seua conducta soscava el sistema de valors que organitza la nostra societat i per això constitueix un càncer pernicios que cal extirpar. Demostrarem que l'acusat és culpable; jo diria que superrecontraculpable. Gràcies! [...]

El Fiscal els arreplega [els pantalons que li han fet llevar a l'acusat] i els mostra als diferents membres del Jurat.

SR. FISCAL. Ho veuen? S'adonen de la magnitud de la tragèdia? Ho comproven? Toquen, toquen. Miren, miren.

JOAN POQUET. (Atemorit.) Què els passa, als meus pantalons?

SR. FISCAL. (Al Jurat.) Com si no ho sabera... I quina barra té l'acusat d'intentar prendre's per imbècils!

JOAN POQUET. Bé, bé, pot ser que estiguen un poc bruts, però...

SR. FISCAL. (Victoriós.) Sense marca. Són pantalons que ..., no tenen marca!

Els tira al terra de forma despectiva. JOAN POQUET els recull i se'ls posa.

JOAN POQUET. Sí. Però amb el degut respecte, a mi m'agraden. Em paren bé i són còmodes. [...]

SR. FISCAL. Però, com vol que siguen bons si no tenen marca? Bé, bé, continue encabotat... És vosté un rebel sense solució.

El FISCAL subministra a cadascun dels membres del Jurat un full amb un missatge.

Però ha de comportar-se com tots. Que diuen barranc amunt, vosté barranc avall... Vull dir, no, vosté barranc amunt. Ha de seguir els inestimables consells de la publicitat. En quina època es creu que viu? És l'era de la televisió! La democràtica monarquia dels mitjans de comunicació! Observe. Observe i aprenga. Comencen a llegir sense por, senyores i senyors del Jurat, quan se sintonitza la seua emissora. Senyor Agutzil...

Josep Antoni Martínez, *Setze Jutges*, Alzira, Bromera, 1997

a) Digues les característiques generals de bona part del teatre actual.

b) Localitza en el fragment anterior cadascuna d'aquestes característiques i justifica la resposta.

c) Defineix una acotació i explica'n els tipus. Posa un exemple extret del text de cada tipus.

5. Digues dos fets ocorreguts en els anys de la transició (1975-1982, aproximadament).

6. Escriu una frase amb cadascun dels verbs següents:

ajupir-se, gratar, amanir, engreixar-se

7. Mitjançant un prefix escriu un verb derivat dels següents, i escriu una frase amb cadascun dels verbs resultants.

córrer, cloure, batre, fondre, metre, rompre

8. Substitueix els complements subratllats pels pronoms corresponents i fes la combinació de pronoms que convinga en cada cas.

a) Si vols, et llave el jersei que dus. _____

b) No m'agrada posar-me els pantalons llargs per anar a treballar al camp.

c) Deixeu-me diners per a comprar llepolies. _____

d) Canta'ls la cançó que has après al campament. _____

9. Completa les oracions següents amb un connector (condicional o concessiu) adequat per a cada cas.

- a) (Concessiva) He aprovat el carnet de conduir _____ que no vaig fer totes les pràctiques.
- b) (Condicional) Podrà venir a la festa _____ no es trobe massa mal.
- c) (Condicional) Demà us acompanye de compres al centre comercial _____ que m'isca faena d'última hora.
- d) (Concessiva) Et necessitem. Has de jugar el partit _____ que et faci mal el turmell.

10. Escriu el significat dels símbols següents.

@, km/h, %, cc, °C

1. Dissenya un anunci publicitari gràfic d'un nou telèfon mòbil. Inventa't la marca, l'eslògan i el text expositiu i argumentatiu que expliquen i convencen els consumidors de la necessitat d'adquirir el producte.

2. Explica per què el valencià és una llengua minoritzada.

3. Digues en quins camps de la vida social és urgent avançar en la normalització lingüística de la nostra llengua.

4. Explica l'evolució revolucionària del teatre del segle XX.

5. Què són els parlaments d'una obra de teatre? I les acotacions? Com es poden classificar aquestes últimes?

6. Fes un llistat de 15 objecte i productes de neteja que t'emportaries al viatge de fi de curs.

- 7.** Completa les frases següents amb la forma que convinga dels verbs que hi ha entre parèntesis.
- a) El governador civil no (PERMETRE) _____ que la carrera (DISCÓRRER) _____ per les carreteres de l'Aitana perquè el port de Tudons està en obres.
 - b) L'any passat nosaltres (RECÓRRER) _____ el País Basc amb bicicleta.
 - c) A l'examen d'accés de hui jo (CONFONDRE' S) _____ i n'he quedat (EXCLOURE) _____.
 - d) Molts aparells electrònics encara no (INCLOURE) _____ les instruccions en valencià.
- 8.** Subratlla l'atribut o el predicatiu de les oracions següents i substitueix-lo pel pronom que convinga en cada cas.
- a) Tinc el cotxe mal aparcad. _____
 - b) L'examen està aprovat. _____
 - c) En un any el meu avi s'ha fet molt gran. _____
 - d) Carles Trullols és el teu jugador preferit. _____
- 9.** Classifica les oracions següents segons tinguen una subordinada condicional o concessiva. Digues quina és l'oració principal i quina la subordinada.
- a) M'hauré d'afanyar si vull arribar a l'hora del partit.
 - b) Va aconseguir fer la volta al món malgrat els seus escassos ingressos.
 - c) Us arreplegaré de la festa sempre que sigueu puntuals.
 - d) No era un mal jugador malgrat les seues eixides de to.
- 10.** Completa les paraules amb la lletra o lletres que corresponguen en cada cas.
- espi __, i __ens, reve __a, o __bra, e __ig, pa __ola, __ogurt, inte __igent, i __illorable, assu __te, ame __a, espa __,
- bi __et, be __pensant, desti __ació, ta __or, a __ex, reca __i

1. Escriu un text (de 10 a 15 línies) on demostres per què s'ha de tenir un esperit crític davant la publicitat.

2. Explica quin és el procés de substitució lingüística d'una llengua minoritzada.

3. Defineix amb les teues paraules els conceptes sociolingüístics següents: *llengües en contacte*, *diglòssia*, *autoodi*, *àmbits d'ús d'una llengua*.

4. Apunta les característiques del teatre actual i cita'n tres autors representatius.

5. Explica tot el que sàpies sobre *Antaviana*.

6. Escribe un sinónimo para cada uno de los verbos siguientes.

conquistar; tórcer; trigar; rascar; semblar; encomanar; defensar; menar

7. Conjugue el **present d'indicatiu** i de **subjuntiu** dels verbs *incloure* i *debatre*.

✓ _____
✓ _____
✓ _____
✓ _____
✓ _____
✓ _____

✓ _____
✓ _____
✓ _____
✓ _____
✓ _____
✓ _____

✓ _____
✓ _____
✓ _____
✓ _____
✓ _____
✓ _____

✓ _____
✓ _____
✓ _____
✓ _____
✓ _____
✓ _____

8. Substitueix els complements subratllats pels pronoms febles corresponents i fes la combinació de pronoms que convinga en cada cas.

- a) Em menjaré la fruita més avant. _____
b) Sempre vol saber-se sortilegis esotèrics. _____
c) No s'ha rentat les dents. _____
d) Demaneu-li el mas, al iaio. _____

9. Completa els espais buits amb la forma **perquè**, **per què** o **per a què**, segons convinga en cada cas.

- a) Aquest és el trofeu _____ lluiten sempre els més grans tennistes.
b) L'han avisat _____ vingués al despatx de la directora.
c) _____ no vols venir?
d) No hem sabut mai el _____ de la seua conducta.
e) Encara no sé _____ serveix això.

10. Completa el text següent amb les grafies ll, i, tl, tll, l·l, mb, mp, mpt, mm, nn, nv, segons convinga i escriu-lo després al dictat.

Fou un mal sí__toma. Només entrar, la i__uminació comencà a fallar. Vaig vaci__ar. La intranqui__itat m'e__argava i una suor freda em recorria les espa__es. En ca__i, la meua co__anya no s'i__utava. Va seure amb parsimònia en una cadira el respa__er e__oquetat de la qual tenia forma i color de ga__onet d'ame__a torrada: era brutícia. Una sentor penetrant de _ogurt, ve__, caducat, omplia aquella minúscula ca__ra. Un espi__ rove__at reflectí el cos i__òbil, putrefacte, decapitat d'una dona. La tinent inicià l'arreplega de proves. Ta__ateix jo vaig restar paralytat. Era la meua primera missió de CSI.

1. Explica quins participants i quins elements haurien d'intervenir en un bon debat oral.

2. Defineix el gènere de l'assaig.

3. Explica la situació que va patir l'assaig en l'època de la postguerra i la recuperació d'aquest a partir de la dècada dels seixanta.

4. Llig el text següent i comenta els principals recursos propis de l'assaig de Joan Fuster":

"Tota convicció –convicció seriosa- se us convertirà en prejudici per les conviccions ulteriors. Penseu-hi. Cada convicció que adquiriu és un prejudici més que acumuleu. I sabeu què vol dir un prejudici: un vici d'origen. Si sou zelosos de la vostra llibertat intel·lectual, si aspireu a conservar la "disponibilitat permanent" que n'és el pressupòsit, heu d'esforçar-vos per ser homes d'escasses conviccions".

5. Caracteritza els dos grans blocs en què es divideix la variació geogràfica de la nostra llengua: l'oriental i l'occidental.

6. Escribe una frase con cada uno de los verbos de dicción siguientes.

al·ludir _____

pronunciar _____

esmentar _____

recalcar _____

7. Completa el cuadro siguiente con las formas no personales del verbo.

INFINITIU

batre

llogar

fer

GERUNDI

fugint

prenent

PARTICIPI

escrit

begut

8. Subraya los complementos circunstanciales de las oraciones siguientes y sustitúyelos por el pronombre débil que convenga en cada caso.

a) Estudie a Alacant però vinc cada dia des del Campello. _____

b) Joana i Joan van acabar com a amics. _____

c) La pel·lícula acaba a les onze. _____

d) Hem estat a Ulan Bator, la capital de Mongòlia. _____

9. Uneix las oraciones simples con un conector comparativo y transforma-las en oraciones compuestas subordinadas adverbiales comparativas.

a) (Comparativa d'igualtat) Raquel és bona nadadora. Marc és bon nadador.

b) (Comparativa de proporcionalitat) Jo escoltava els Beatles. M'agradaven els Beatles.

c) (Comparativa de superioritat) Ricard és menjador. Jo sóc menjador.

d) (Comparativa d'inferioritat) M'agraden els esports de risc. A tu t'agrada el motociclisme.

10. Completa el text següent amb les lletres j, i o g, segons convinga en cada cas. Després prepara't per a escriure'l al dictat.

__acint i __eremies són dos __oves met__es alco__ans. En__uany fan el doctorat. Són especialistes en __inecologia i en__inyeria molecular, respectivament. Tot i això, han iniciat el treball d'investi__ació con__untament. Tracten d'esbrinar els efectes beneficiosos d'al__uns aliments rics en __ode com la papa__a i el __ogurt sobre la __estació del fetus. El proper mes de __ener viat__aran a l'Uruguai per posar-se a les ordres del Dr. __uillermo __arcia, un dels ma__ors especialistes en aquest camp. Han aconseguit una beca de la universitat de __otenburg, on resideixen. Dóna la casualitat que esta ciutat __ermànica està en l'actualitat __overnada per __olanda __inestar, una altra alco__iana d'ori__en, que ha resultat ser __ermana del __endre de __acint. Alco__ans havien de ser!

1. Utilitza una vegada la tècnica de la **refutació** i una altra la de la **concessió** per a rebatre l’afirmació següent:
S’haurien de prohibir tots els videojocs violents

2. Explica les característiques bàsiques del gènere de l’assaig; esmenta i explica els subgèneres més significatius.

3. Comenta les principals dades personals i biogràfiques de Joan Fuster, la figura més destacada de l’assaig de la postguerra a la nostra literatura.

4. Defineix “*aforisme*”. Què creus que volen dir els aforismes següents de Joan Fuster? Tracta d’explicar-los.
“Cal experimentar-ho tot, m’aconsellen. Jo renuncie a les experiències incòmodes i a les experiències idiotes. Això em desqualifica i em limita per a moltes coses, però tant se me’n dóna”

“Els llibres no supleixen la vida, però la vida tampoc no supleix els llibres”

“Les guerres, haurien de fer-les els vells. Serien biològicament menys oneroses”

“De més a més, sempre són els vells que declaren les guerres”

“La música és una conspiració contra el silenci, siga Bach, siga el rock. Però ha existit mai el silenci?”

5. Explica amb exemples per què les varietats geogràfiques o dialectes són un autèntic tresor lingüístic.

6. Explica que volen dir els refranys següents:

- a) Les olles se semblen als testos. _____
- b) Val més ser cap de sardina que cua de tonyina. _____
- c) A cavall regalat no li mires el dentat. _____
- d) En dir les veritats, es perden les amistats. _____

7. Escribe un participi verbal per a cadascuna de les terminacions següents:

-at: _____	-ut: _____	-es: _____
-és: _____	-it: _____	-et: _____
-st: _____	-scut: _____	

8. Completa els espais buits amb la combinació de dos pronoms que convinga en cada cas: -los-el; se'ls; li'ls; -nos-els.

- a) Nàdia deixa els colors a Sara. Nàdia _____ deixa.
- b) Volia dur els regals a nosaltres. Volia dur _____.
- c) Prepara l'esmorzar de les teues filles. Prepara _____.
- d) Laia es tiny els cabells de ros clar. Laia _____ tiny.

9. Completa el diàleg següent amb el verb *ser* o *estar*, en la forma corresponent, segons convinga.

- Joana, saps on _____ el professor nou? No el trobe enlloc.
- Has mira't si _____ al seu despatx? Abans hi _____.
- Entesos, ara ho mire. Ah, per cert, en quin poble dius que _____ l'any passat?
- A Borriana. Ara ja no hi _____. Ara _____ a Vila Real, s'ha comprat un pis.
- Això vol dir que s'_____ ací força temps. A veure si aquest ens dura. I nosaltres com hem quedat per aquesta nit?
- La Sandra i jo _____ a les nou en punt a la porta del mercat. Arreplegueu-nos-hi amb el cotxe.
- D'acord, miraré si el professor nou _____ al seu despatx.
- Fins després.

10. Escribe amb cursiva o amb **negreta** les paraules o expressions que convinguen.

- a) La professora de Llengua sempre diu que ens hem de llegir El quadern de gris de Josep Pla ipso facto.
- b) Em pose molt nerviosa quan el meu nòvio em diu: “pitxurri, antonces, què fem?” No té gens d’iniciativa.
- c) Que guai! He vist per cinquena vegada Indiana Jones i el temple maleït.
- d) Si tens dubtes sobre açò, cal que vages a Recomancions sobre l’ús dels diferents tipus de lletra dins de l’apartat Coneguem la llengua.

1. Explica que és un debat i els tipus de debats que coneixes.

2. Explica el paper realitzat per Joan Fuster en el panorama de l'assaig de l'època de la postguerra i els trets més importants del seu estil literari.

3. Quins són els principals subgèneres assagístics? Explica'ls.

4. Identifica els subgèneres d'aquests fragments.

- a) 16 d'abril. –De vegades em passejo pels carrers amb l'exclusiu objecte de mirar la cara dels homes i de les dones que passen. La cara dels homes i de les dones que han passat dels 30 anys, quina cosa impressionant! Quina concentració de misteris minúsculs i obscurs, a la mesura de l'home; de tristesa verinosa i impotent, d'il·lusions cadavèriques arrossegades anys i anys...

Josep Pla, *El quadern gris*

- b) MENTIR

Mentir bé és un art molt difícil, que poques persones arriben a practicar amb solvència i dignitat. Abunden els mentiders; però en general, són mals mentiders: se'ls coneix que menteixen. Un infundi no hauria de ser honorablement qualificat de mentida sinó quan és perfecte: quan presenta una aparença justa de veritat.

Joan Fuster, *Diccionari per a ociosos*

- c) Carta a un amic de fora sobre les falles.

Estimat amic:

Tu ho hauràs volgut. Amb aquesta carta t'envie la col·lecció de guies i llibrets de falla que em demanes. No et faràs massa idea a través d'ells. Puix que ets home llegit, sabràs que tot document escrit pot servir de font de coneixement i alhora d'objecte-fet social- sobre el qual centrar una anàlisi.

Josep Vicent Marqués, *País perplex*

5. Explica per què és necessària una varietat comuna o estàndard de la llengua.

6. Digues de quin tipus són i què volen dir les locucions següents; fes-les servir en una frase.

- a) a les fosques b) de gom a gom c) fil per randa d) tocar ferro

7. Completa les frases següents amb la forma no personal del verb que convinga en cada cas.

- a) Si continua (PLOURE) _____ tant com ha (PLOURE) _____ aquest matí, tallaran el trànsit.
b) Crec que tinc unes vacances ben (MERÉIXER) _____, ho he (APROVAR) _____ tot.
c) M'he (CONFONDRE) _____ de tecla i he (TRAMETRE) _____ mal l'sms que estava (ESCRIURE) _____.
d) He (VEURE) _____ com s'ha (MOURE) _____ aquell peixet del fons, però no pot ser perquè és (MORIR) _____.

8. Fes la combinació de dos pronoms corresponents als complements que apareixen subratllats en les oracions següents.

- a) Deixa el llibre a la prestageria.
b) Treu les mans de les butxaques!
c) Deixaré totes les terres als meus nebots.
d) Porteu les nines a les xiquetes.

9. Completa les oracions següents amb el connector comparatiu que millor convinga en cada cas; digues quin tipus de subordinada adverbial comparativa en resulta.

- a) Rosa sempre aprova: és _____ estudiosa que la seua amiga Anna.
b) Com _____ faena fas _____ ganes en tens.
c) Com _____ practiques l'anglès _____ fàcil és parlar-lo.
d) Sara corre _____ Aitana. Sempre apleguen juntes a la meta.

10. Completa les paraules amb j, g o i segons convinga en cada cas.

La __a, __aure, esgla__, in__ust, ma__onesa, __enoll, bo__a, pro__ectil, ma__, __aponés, enve__a, __eni, in__ectar, lle__ir, pit__or, llo__ar, __imnàstica, fu__isser, __oc, serve__, acombo__ar.

1. Explica mitjançant exemples, en què consisteixen les tècniques contraargumentatives de la refutació i la concessió.

2. Situa l'escriptor Joan Fuster en el panorama assagístic de la postguerra al nostre país: com era aquest panorama? Quin paper va desenvolupar-hi aquest escriptor?

3. Quines són les característiques principals del gènere de l'assaig? Esmenta les principals formes discursives que pot adoptar aquest gènere.

4. Llig l'article periodístic següent i delimita la tesi i els arguments ací exposats per Joan Fuster.

No es produirà, qualsevol dia, una reacció a favor del silenci? Trobe que anem pel camí d'una saturació alarmant. Mai, la gent –les multituds- no havien tingut accés a la música sinó de tard en tard, i amb motiu de festa religiosa o profana. Les classes altes, potser una mica més, però tampoc no gaire. Inventaren el gramòfon i els seus discos primitius, i això ja fou una mena de “democratització”. Amb els transistors i els altres trucs més o menys electrònics, la música ha esdevingut l'aliment sistemàtic de l'orella humana. En els bancs, en les botigues, en els cementeris civilitzats, en els bars, en els trens a tot arreu, la música us acompanya. Pel carrer veieu individus que caminen amb els auriculars posats, i els conductors de cotxes engeguen, amb el vehicle, la seua radiocasset. I no cal ni parlar dels locals especialitzats: les discoteques, per exemple. Ara no importa quina música siga: Bach o els Rolling, Mantovani o Peret, una “cobla” o un “corrido” de Plácido Domingo. Cadascú, probablement, s'ajusta a les seues preferències, i que Déu Nostre Senyor ens faça a tots uns sants.

El cas és que, vulguem o no, naveguem permanentment en mig d'un “discurs sonor” qualsevol. Com que és molt fàcil de fer-ho, podríem atribuir-ne la culpa a les “multinacionals” del ram. I no ens equivocariem... ¿Un retorn al silenci? Serà difícil. En les àrees urbanes, el silenci no existeix. I, de més a més, ¿per a què el silenci? Hem abandonat els usos de la conversa gratuïta, i tenim por de la soledat. Tot va lligat. El problema és que “sentim” música, i no l' ”escoltem”...

Joan Fuster, *Sagitari*

5. Digues d'on deu ser algú que diga... noi, lo cotxe, [neboa] (en comptes de [neboda]), sa cadira o [ballà] (en comptes de ballar).

6. Explica amb les teues paraules els conceptes de solidaritat lèxica, de locució i de refrany. Posa un exemple de cada.

7. Completa la sèrie següent amb les formes no personals del verb i digues a quina conjugació pertanyen.

INFINITIU	PARTICIPI PASSAT	GERUNDI	CONJUGACIÓ
_____	plorat	_____	1a
confondre	_____	confont	_____
_____	ferit	_____	3a
coure	_____	coent	_____
_____	aparegut	_____	_____

8. Subratlla els complements circumstancials o de règim verbal i substitueix-los pels pronoms febles corresponents.

- a) No estic d'acord amb aqueixa teoria. _____
- b) Toni llig a les fosques. _____
- c) Ens trobarem a la porta del mercat. _____
- d) Fa poc que hem vingut de Xàtiva. _____

9. Completa les frases següents amb el verb ser o estar, en la forma corresponent, segons convinga.

- a) Joan _____ a Berlín tot l'any. Té una beca Erasmus.
- b) Busque la Miriam per tot l'institut i no la trobe, saps on ____?
- c) L'any passat quan _____ a València, no venies mai.
- d) Quan vaig aplegar a l'estació, Alba ja no hi _____. Se n'acabava d'anar.

10. Completa les frases següents amb les lletres j, g, o i, i escriu amb subratllat o amb doble subratllat les paraules o expressions que convingen. Després prepara't per a escriure-les al dictat.

- a) Han pen__at un ori__inal quadre __aponés titulat El __ogui del __erani com a intro de la pà__ina web de l'A__untament d'Al__aida.
- b) __eroni __iner és un met__e __ironí autor del llibre Pro__ecte per men__ar, __aure i no creure. Tot un best-seller en el camp de la dietètica.
- c) Les pit__ors notícies que un pot lle__ir són aquelles pollitically correct que amb eufemismes com __uerres preventives o danys col·laterals ama__uen la bàrbarie.
- d) Si vas a l'apartat de Sintaxi trobaràs frases per a analitzar com: __isela lle__ia sota el volcà mentre escoltava la Novena de Mozart a la vora de la plat__a del __enovés (sic) que són una autèntica ... xorrada!

SOLUCIONARI

1. La finalitat dels textos expositius és explicar i ampliar els coneixements del destinatari; transmetre informació de manera clara i objectiva perquè resulten comprensibles per al receptor.
2. Hi ha més de 5000 llengües diferents al planeta Terra. Les llengües són diferents perquè les societats són també diverses. Les llengües s'agrupen en forma de famílies: les unes deriven de les altres i s'assemblen. La diversitat lingüística i cultural és un dret bàsic i un tresor que cal preservar.
3. Un druida és un sacerdot celta amb la missió de conservar i transmetre les tradicions religioses i d'administrar justícia. Una nimfa és una divinitat de la natura venerada pels grecs antics com a geni femení de les fonts, dels rius, dels llacs, dels boscos i de les muntanyes.
4. Són verbs sinònims: llenegar i esvarar; aixecar i alçar; davallar i baixar; emportar-se i endur-se.
5. gendre: nora; somera: ase; metge: metgessa; llop: lloba.
6. Per exemple:
 - a) Cada dia hem d'agafar l'autobús a les tres.
 - b) Heu de tornar abans de les deu.
 - c) Has d'escriure els teus cognoms amb majúscules.
 - d) La setmana vinent ens hauran de dir les notes dels exàmens.
7. El passat perifràstic de llegir: jo vaig llegir, tu vas llegir, ell/ella va llegir, nosaltres vam llegir, vosaltres vaueu llegir, ells/elles van llegir.
8.
 - a) Un hòbbit és un donyet amb peus grans i peluts.
 - b) La teua imaginació es troba sota mínims.
 - c) Vés amb compte! (Subjecte el·líptic: tu)
 - d) Al carrer hi ha tolls d'aigua. Oració impersonal.
9. El Romanticisme és un moviment literari aparegut a Europa a finals del segle XVIII i que s'hi va estendre durant la primera meitat del segle XIX. Vegeu les característiques d'aquest moviment en la pàg. 16 del llibre de l'alumnat.
10. El text A és una narració, ja que està escrit en prosa i un **narrador (omniscient)** conta uns **fets** i descriu uns sentiments protagonitzats per un **personatge**, el rei Astoret. Aquest rei vivia fa moltíssims anys (**temps**) en un majestuós castell en el cor de la serra de la Safra (**espai**). El text B és un assaig perquè és un text en prosa, expositiu i argumentatiu, en què Joan Fuster opina, de forma amena i amb intenció literària, sobre l'extinció actual de la malaltia de la malenconia perquè ha passat de moda, com ocorre amb totes les "passions de l'ànim".

1. Un text expositiu s'estructura en tres parts: introducció, desenvolupament o conclusió.
2. La diversitat cultural és un terme relacionat amb la diversitat de l'espècie humana. Les cultures humanes són diverses perquè l'ésser humà ha estat capaç de respondre de maneres diferents i creatives a les necessitats que li planteja el medi natural i social en què ha viscut. Els costums, les maneres de viure, de menjar, de divertir-se, les creences i els mites, l'art i ... les llengües són tan diversos com les cultures. Cada grup humà ha de lluitar per defensar aqueix patrimoni cultural tan divers que enriqueix la nostra societat.
3. Un unicorn i un centaure tenen en comú que tenen una part de cavall i es diferencien en què l'unicorn té una llarga banya recta al front i el centaure té bust i cap d'home (sense banya).
4. Per exemple: Si colpeges els vidres es rompran. El lleixiu és tan fort que ha esgarrat la camisa. He esqueixat la pebrera al forn. El pitxer s'ha trencat perquè ha caigut al terra.
5. Per exemple: gallina, genuïna; metgessa, poetessa.
6. Per exemple:
 - a) Heu de vindre amb mi?
 - b) Els treballs s'hauran de presentar abans de vacances de Nadal.
 - c) Has d'estudiar abans de la vespra dels exàmens.
 - d) Si vas amb moto, t'has de posar el casc.
7. a) *El senyor dels anells* és una novel·la tan entretinguda que no m'importa passar-me tant de temps llegint-la.
b) És tan lent que per això tarda tant a arribar.
8. solitud; lentitud; groc; sobte; dubte.
9. a) Teodor Llorente va escriure aquest poema en el segle XIX, d'acord amb els canons del Romanticisme-Renaixença, que aleshores eren moda.
b) El tema del poema és una defensa exaltada de la recuperació literària de la llengua i de la seua unitat.
c) El paisatge valencià que estima i mostra en aquest poema, com en la resta de la seua obra, és sempre idíl·lic i tòpic, plaent, a diferència de la grandesa i el caràcter èpic dels paisatges que descriu el poeta de la Renaixença catalana Jacint Verdaguer.
d) El poema presenta les característiques següents comunes als ideals romàntics i de la Renaixença:

1. Aquest poema de Teodor Llorente és un clar exemple de poema de la Renaixença, ja que pretén recuperar els senyals d'identitat del nostre poble (*darrer infant d'aquella casa pairal...*).
2. Recorda el passat medieval gloriós de la Corona d'Aragó (*casa pairal, que un dia ompli tota la terra de glòria...*)
3. Reivindica l'estima de la llengua (*I avui que aquesta llengua...*)
4. El poema de Llorente també presenta la principal característica del Romanticisme, la subjectivitat, perquè expressa els sentiments del poeta respecte a la llengua i la pàtria; per això fa servir la primera persona (*ma Pàtria, ma boca, la contemple, no tinc, mon cor*)
5. També defén la llibertat ja que reivindica la pròpia identitat nacional.

10. Per a la resposta sobre l'autor, Àngel Guimerà, vegeu la informació bibliogràfica de la pàg. 21 del llibre de l'alumne. Respecte a l'argument i les característiques de *Mar i cel*, trobareu la resposta en les pàgines 21 i en l'activitat 10 b) de la pàg. 23, respectivament, del llibre de l'alumne.

1. Són textos expositius, per exemple: els exàmens, les explicacions del professor, un llibre de text, els apunts de classe, un esquema.
2. Entre les llengües més importants que s'inclouen dins l'indoeuropeu hi ha les del grup itàlic: el gallegoportugués, el castellà, l'asturleonés, l'aragonés, el català, l'occità, el francès, l'italià, el sard, el romanés, el reto-romànic.
3. Són sinònims de mullar: sucar; de tancar: cloure; d'endur-se: emportar-se i d'ensopegar: entropessar.
4. Les paraules que tenen una sola forma tant per al masculí com per al femení són: *cocodril*, *captaire* i *gimnasta*.
5. a) Heu de tornar abans de les deu.
b) No sé què s'ha de fer en aquest exercici.
c) És menester que guardes silenci a la biblioteca.
d) Demà no hem de matinar.
6. a) Recordes el somni que tu (TENIR) vas tenir l'altra nit?
b) Anit Pau (SOMNIAR) va somniar amb una nimfa.
c) En les Olimpíades Literàries (GUANYAR) van guanyar dos companys de classe.
d) Ahir (NEVAR) va nevar per damunt dels 500 metres.
7. a) Ens hem atipat tant que la panxa ens fa mal.
b) Els meus pares són tan estrictes amb els videojocs que només em deixen jugar una hora a la setmana.
c) Estic tan avorrit que m'adorm.
d) No córregues tan de pressa.
8. sang; parafang; subsistència; admirable, dissabte
9. La Renaixença és un moviment del segle XIX de les nostres terres. No sols va ser una tendència literària, sinó que també va tenir un caràcter social i polític: pretenia recuperar els senyals que ens identifiquen com a un poble i nacionalitat, i fer-nos conscients de pertànyer a una pàtria diferenciada de la resta de les comunitats de la l'Estat espanyol i d'Europa. Per això recordava el passat medieval de la Corona d'Aragó, reivindicava l'estima per la llengua i el manteniment de la tradició popular. La Renaixença és el punt d'arrancada de la lluita, encara actual, per la normalització de la llengua, és a dir, que aquesta es faci servir també en els contextos cultes i públics, a més dels populars i familiars.

El Romanticisme, amb les idees de llibertat, de recuperació del passat medieval i de les arrels de cada poble, va ser el moviment que va impulsar la Renaixença a casa nostra. Els escriptors de la Renaixença escriuen en un primer moment d'acord amb la moda romàntica, però, en canviar els gustos en el tercer terç del segle XIX, escriuen seguint els cànons del moviment realista.

10. a) L'autor de *Mar i cel* és Àngel Guimerà, que va escriure l'obra en el 1888, però malgrat que és en l'acabament del segle, encara segueix les directrius del Romanticisme.
- b) Aquest fragment presenta alguns canvis respecte a l'original, dels quals en destaquem dos: en aquesta versió Blanca intencionadament es lleva la vida amb un punyal en veure que han matat el seu enamorat i, per tant, no es llancen els dos plegats al mar per fer eterna la seua unió, com ocorre en l'obra original de Guimerà. També en aquesta versió el personatge de Ferran acusa Carles, el pare de Blanca, d'intransigència i d'assassinat.

c)

Final tràgic	Els personatges no poden deslliurar-se del seu destí, que els aboca a la mort.
Defensa de la llibertat	Els protagonistes volen ser lliures per a estimar-se. Igualment, els pirates, figura romàntica, simbolitzen una vida en llibertat. A més hi ha una defensa de la llibertat de culte, de tolerància respecte a altres cultures (en aquesta versió es troba explícita).
Marc exòtic	L'acció transcorre en un vaixell pirata en alta mar. A més, en aquesta adaptació de Dagoll Dagom el vaixell es mou, i així s'indica en una acotació del fragment.
Passat històric	L'acció se situa en el segle XVII: l'expulsió dels moriscos el 1609 (els pares de Saïd van morir en aquest fet); els atacs dels pirates musulmans a les nostres costes i als nostres vaixells. L'argument es desenvolupa com a conseqüència de l'atac d'un vaixell pirata a un vaixell cristià. (Tot i que en aquest breu fragment no es puga comprovar aquest tret).
Sentiments desmesurats	El sentiment amorós de Saïd i Blanca; l'estima que sent el pare per la filla; l'excessiva devoció religiosa del pare de Blanca; l'odi que els cristians senten pels musulmans i viceversa.
Passions violentes	Els sentiments arrabassats (l'odi del pare als musulmans augmentat pel fet que la filla n'estime un) provoquen la mort dels protagonistes.
Anhels impossibles	Els protagonistes s'estimen amb un amor que és impossible, perquè pertanyen a dues cultures o religions enfrontades en aquells moments.

1. Entre les característiques més rellevants d'un text expositiu hi ha: una informació clara i objectiva, l'ús de paraules o de connectors que ordenen les idees del text per paràgrafs, l'ús d'un llenguatge formal amb un vocabulari específic del tema que es tracta, l'absència d'opinions de l'emissor i de marques gramaticals de primera persona del singular.
2. Entre els avantatges de la diversitat lingüística hi ha: les llengües formen part del nostre patrimoni cultural; afavoreix la llibertat d'expressió; afavoreix l'intercanvi cultural; permet ser més tolerants amb els altres i no saltres mateixos i és un dret humà que ens enriqueix culturalment.
3. Són sinònims: llenegar i esvarar; buscar i cercar; barrejar i mesclar; ensopegar i entropessar; davallar i baixar.
4. Per exemple: Parlarem a la fi de la classe. El fi no sempre justifica els mitjans que s'empren per a aconseguir-lo. Aquest llum que has posat a l'habitació fa poca llum. Un editorial és un article d'opinió. La meua cunyada treballa de correctora en una editorial d'Alcoi. Tinc el son molt lleuger, em desperte de seguida. Per a llevar-te la son el millor remei és dormir.
5. a) Àngel Guimerà (NÀIXER) va nèixer a Santa Cruz de Tenerife l'any 1845.
b) Constantí Llombart (TENIR) va tenir una formació autodidacta.
c) El Romanticisme (DEFENSAR) va defensar la recuperació del passat medieval i de les arrels de cada poble.
d) Els Jocs Florals (POTENCIAR) van potenciar la cultura escrita en la nostra llengua.
6. a) Amb l'ajuda d'un regle s'han de dibuixar les línies rectes.
b) Hi ha pocs dies de festa. (Oració impersonal).
c) Per Carnestoltes m'he posat una disfressa de pallaso. (Subjecte el·líptic: jo).
e) Hem fet una anàlisi sintàctica en la classe de llengua. (Subjecte el·líptic: nosaltres).
7. a) Si menges tan poc cauràs malalt.
b) Hui no fa tant de vent.
c) Agafa-t'ho tan bé com pugues.
d) No t'enfades, ella en té tant com tu.
8. fredolina; quietud; adob; calb; Alfred.

9. Teodor Llorente i Constantí Llobart són dos escriptors de la Renaixença valenciana que defensaren la recuperació de l'ús de la llengua, tot i que en tenien punts de vista diferents. Els alumnes poden saber aquesta coincidència pel poema de Llorente analitzat a classe i pel que es diu a la pàg. 19 del llibre de l'alumne sobre Lo Rat Penat, que va fundar Constantí Llobart: una institució que, en els seus orígens, pretenia recuperar el prestigi de la cultura i la llengua dels valencians.
10. Sobre *Canigó*, vegeu pàgs. 17-19 del llibre de l'alumnat i les solucions de les activitats corresponents en el Llibre d'Orientacions i recursos didàctics.

1. Cf. informació i activitats sobre el text expositiu al llibre de l'aprenent, pàgs. 42-46. La resposta és oberta i exigeix que l'alumnat faça una deducció de la informació sobre l'ús de recursos gràfics en els textos expositius. Aquests recursos serveixen com a elements d'ampliació d'informació o d'exemplificació.
2. IBORRA I POLO, Leandre, *Al cor de l'Aitana*, Alcoi, Ed. Marfil, 2001.
3. El text d'Eduard Escalante.
 - a) Escalante és un dels autors teatrals més importants del segle XIX i el sainetista valencià més rellevant. Fill d'una família de la petita burgesia, de jove va ser pintor de ventalls. Va viure en el barri del Mercat de València, la qual cosa li permetia el contacte amb les classes mitjanes i populars de la societat. Alguns dels seus sainets més populars són aquest *La Xala* i *Les xiques de l'entresuelo*.
 - b) *La Xala* és una obra de teatre curta, concretament un sainet.
 - c) Característiques del sainet i exemples del fragment:
 - Els personatges representen prototipus de les classes popular. Els tres personatges que apareixen en l'escena són personatges tipus de les classes populars: Casimiro és l'amo rondinaire i que exerceix d'amo i ordena com vol les coses; Sebastiana és la filla de Llorenç i segons sembla "amb nòvios" (encara que ací no es pot veure, és presumida, poc treballadora i li agrada el vi com a son pare); Llorenç és el porter que acaba de ser contractat per Casimiro (és poc treballador i bevedor, encara que en el fragment no es pot veure); Mariano és el personatge de qui es parla, que és sabater i era l'antic porter, i també és bevedor.
 - Protagonitzen situacions senzilles de la vida quotidiana: en el fragment, l'arribada i presentació del nou porter i família a la casa, i la declaració de les normes per part de l'amo.
 - Llenguatge expressiu i col·loquial, i humorístic; el llenguatge està ple de col·loquialismes que reproduïxen la parla de les capes populars; pel que fa a l'expressivitat i l'humor, poden servir d'exemple les paraules de Sebastiana dites en apart: ("Pos xe, no res, quina ganga! ¿Açò és quarto de mandaos o presili?")
 - El fenomen de la coentor: Llorenç dissimula el seu vici i parla en castellà, a fi de mostrar-se més convincent davant els ulls de l'amo.
 - d) Ompli aquest quadre sobre els elements de la història del fragment d'aquesta escena.

Protagonista i antagonista (funcions i tipus: redons o plans)	Conflicte	Temps	Espai
Entre Llorenç i Casimiro no hi ha un protagonista i un antagonista definits. Ja hem explicat les funcions de cadascun i que són personatges prototípics, esquemàtics; per tant, són personatges plans.	Llorenç vol aconseguir quedar bé davant l'amo i aquest vol que es complisquen les seues condicions	No està definit; podem dir que transcorre en l'època contemporània a l'autor, la segona meitat del segle XIX	En un pati d'una casa propietat de Casimir, és a dir, en una ambientació popular.

4. Cf. la informació que hi ha al llibre de l'aprenent, pàg. 57. La resposta ha de fer referència a l'article tercer de la Constitució espanyola.

5. Activitat de resposta oberta. Oferim a continuació les definicions que inclou el diccionari Salt (http://www.edu.gva.es/polin/val/salt/apolin_salt.htm).

tennis (o tenis)

m. inv. ESPORT Esport de pilota en què s'enfronten dos jugadors o dues parelles de jugadors, que es desenrotlla en una pista rectangular dividida transversalment per una xàrcia, consistent a colpejar la pilota amb una raqueta per fer-la passar per damunt de la xàrcia, de manera que l'adversari no la pugui tornar.

voleibol

m. ESPORT Esport de pilota practicat entre dos equips de sis jugadors, consistent a fer passar la pilota al camp contrari per damunt d'una xàrcia situada en la meitat de la pista.

futbol

m. ESPORT Esport practicat a ple aire entre dos equips d'onze jugadors cada un amb la finalitat d'introduir una pilota, impulsada amb els peus, a la porteria del contrari.

bàsquet (o basquetbol)

m. ESPORT Joc de conjunt practicat entre dos equips, de cinc jugadors cada un, que busquen d'introduir una pilota dins d'una cistella defesa per l'equip contrari.

6. a) Avorrit, avorrida, avorrits, avorrides.

b) Blau, blava, blaus, blaves.

c) Espés, espessa, espessos, espesses.

d) Tranquil, tranquil·la, tranquils, tranquil·les.

e) Precoç, precoç, precoços, precoces.

f) Tendre, tendra, tendres, tendres.

g) Blanc, blanca, blancs, blanques.

7. Identificació de la probabilitat, la imminència o l'acció futura.

a) Imminència.

b) Probabilitat.

c) Imminència.

d) Acció futura no imminent.

e) Probabilitat.

8. Identificació d'oracions simples, compostes i tipus de compostes.

- a) Oració composta coordinada (adversativa).
- b) Oració composta subordinada (temporal)
- c) Oració composta coordinada (disjuntiva).
- d) Oració composta subordinada (substantiva).
- e) Oració simple.
- f) Oració juxtaposada.

9. Ús del passat perifràstic i del passat simple.

- a) Com és que tu també (LLEGIR) vas llegir o llegires el mateix llibre que Mireia?
- b) Anit nosaltres (CONNECTAR-SE) ens vam connectar o ens connectàrem a un fòrum que tractava sobre les drogues i els jóvens.
- c) Quan (LLIURAR) vas lliurar o lliuràreu vosaltres el treball de Llengua?
- d) El mes passat jo (REBRE) vaig rebre o rebí trenta-quatre sms de publicitat.
- e) Ahir Punt 2 (EMETRE) va emetre o emeté una pel·lícula japonesa.

10. Text per al dictat.

L'àrbitre va xiular el final del partit amb vint segons d'antelació. Per això, el capità de l'equip protestà amb indignació, la qual cosa li valgué una targeta roja i l'expulsió immediata. Era una història que ja coneixia d'altres ocasions. Després, al vestidor, es lamentava que els nervis l'haguessen traït. Però no sabia fer-ho d'una altra manera: sempre responia amb èmfasi a allò que considerava una injustícia. Els seguidors ho agraïen. La cridòria del públic li produïa una satisfacció difícil d'explicar.

1. Cf. informació i activitats sobre el text expositiu al llibre de l'aprenent, pàgs. 42-46. P. ex.: una entrada de diccionari, uns apunts de classe, un llibre de text, un article d'una enciclopèdia, etc.
2. Les parts d'una entrada de diccionari.
 - a) Lema o entrada: mot objecte de la definició (**pilota**).
 - b) Abreviatures: f. (gènere de la paraula: femení); ECON. (especialitat tècnica a què pertany: economia)
 - c) Acepcions: numerades en negreta (aquest mot en té 5).
 - d) subaccepcions: matisos i precisions de les acepcions (apareixen seriades amb lletres: “**b. f. ESPORT** Baló”).
 - e) Exemples: en aquesta entrada no n'hi ha.
 - f) Modismes o locucions: algunes acepcions solen ser usos específics del mot en la fraseologia o en les maneres de dir (“**j. quedar-se en pilotes** Arruïnar-se”; “**d. estar fins a les pilotes** (d'algú o d'alguna cosa) [vulg.] Estar-ne fart.”).
3. Cf. la informació sobre la situació social de la segona meitat del segle XIX al llibre de l'aprenent, pàg. 48-49.
4. Activitat de resposta oberta. Cf. informació i activitats sobre les llengües que es parlen a l'Estat espanyol al llibre de l'aprenent, pàgs. 57-58. Oferim a continuació una solució possible.
 - a) Comunitat Valenciana: valencià (varietat de la llengua catalana) i castellà (o espanyol).
 - b) Catalunya: català, castellà (o espanyol) i aranès (varietat de l'occità).
 - c) Illes Balears: català i castellà (o espanyol).
 - d) Navarra: basc (o èuscar) i castellà (o espanyol).
 - e) Aragó: aragonés, català i castellà (o espanyol).
5. Activitat de resposta oberta. Oferim a continuació algunes solucions possibles.
 - a) Penal: futbol, handbol i hoquei.
 - b) Xiulet: gairebé en tots els esports d'equip.
 - c) Tombarella: gimnàstica artística, gimnàstica rítmica.
 - d) Mort sobtada: tennis.
6. El nombre dels substantius i adjectius.
 - a) Els meus veïns tenen uns gossos lletjos, grossos i panxuts.
 - b) Les meues nebodes festegen amb uns xicots amables i dolços.
 - c) Tinc unes alumnes cegues, sordes i mudes que són molt llestes.
 - d) Vaig tenir un accident greu: em vaig trencar els braços i les cames.

7. L'expressió de la probabilitat.

- a) Anna té divuit anys
 - 1. Probablement (tal vegada, potser, per ventura...) Anna té divuit anys.
 - 2. Anna deu tenir divuit anys
- b) Marta estudiava tres hores diàries
 - 1. Probablement (tal vegada, potser, per ventura...) Marta estudiava tres hores diàries.
 - 2. Marta devia estudiar tres hores diàries.
- c) Ells han contat una mentida
 - 1. Probablement (tal vegada, potser, per ventura...) ells han contat una mentida.
 - 2. Ells deuen haver contat una mentida.

8. Tipus d'oracions coordinades.

- a) Coordinada copulativa.
- b) Coordinada consecutiva (o il·lativa).
- c) Coordinada distributiva.
- d) Coordinada disjuntiva.

9. Accentuació i dièresi.

- a) Traduït, acne, Suïssa, convèncer (o convèncer), veïnat, recórrer, període, contraindicació, retòrcer, aquífer, oceà, interval, futbol, atmosfera, etiop, reconèixer (o reconèixer), córrer, míssil, xandall, tèxtil.
- b) 1) Pèrdua: paraula esdrúixola; les esdrúixoles s'accentuen sempre; accent obert en la e de la síl·laba tònica.
- 2) Humit: paraula aguda; no s'accentua; les agudes acabades en consonant (que no siguen -as, -os, -es, -is, -us, -en, -in no s'accentuen).

10. Text per al dictat.

Aquell matí s'alçà amb un sensació fantàstica. Havia dormit ben bé vuit hores seguides, ningú l'esperava a la fàbrica -s'havia acomiadat feia dos dies- i ara tenia tot el temps del món per a dedicar-se a la seua gran passió: escriuria aquella novel·la que tantes vegades havia ajornat. Ràpidament, isqué de casa. Però abans agafà l'ordinador portàtil, el telèfon mòbil i l'últim llibre de Lluïsa Martines, un èxit de vendes que incloïa temes tan esfereïdors com la traïció, l'especulació del sòl o el tràfic de míssils.

1. Cf. la informació i les activitat sobre l'índex o sumari i sobre la bibliografia al llibre de l'aprenent, pàg. 45.
2. Cf. la informació sobre les fonts de recerca d'informació al llibre de l'aprenent, pàgs. 43-44.
3. Émile Zola i el Naturalisme.
 - a) Émile Zola és un escriptor francès, màxim exponent del Naturalisme. Aquest és un corrent literari derivat del Realisme, que s'originà a l'últim terç del segle XIX. Les obres dels escriptors naturalistes exagereixen les característiques del Realisme i, a més, defensen que les persones estem determinades per l'herència genètica i pel medi social en què vivim. Per demostrar les seues teories deterministes, en les obres presenten personatges marginals i degradats (bojos, prostitutes, lladres, disminuïts psíquics, borratxos...)
 - b) – D'una realitat molt simple, que el caràcter i el comportament de les persones depenen totalment de l'ambient en què viuen i dels gens que han heretat dels seus pares.
– Amb l'objectiu de curar la societat, de canviar-la, ja que influïnt sobre el lector, es podrà aconseguir actuar sobre les causes dels problemes.
4. El basc (o èuscar) no és una llengua romànica. Es tracta d'una llengua isolada, que no està relacionada amb cap llengua coneguda i que ja es parlava en època anterior a la conquesta romana de la península Ibèrica.
5. Activitat de resposta oberta. Oferim a continuació les definicions que apareixen al diccionari Salt (http://www.edu.gva.es/polin/val/salt/apolin_salt.htm).
 - a) Cistella
 3. a. f. ESPORT En el basquetbol, cercol i xàrcia oberta per a fer entrar-hi la pilota.
 - b. f. ESPORT Txistera.
 - c. fer cistella ESPORT Fer bàsquet.
 - b) Fora de joc
 4. a. m. ESPORT En alguns esports de pilota, falta que es produeix en sobrepassar la pilota la línia que delimita el camp de joc.
 - b. fora de joc ESPORT En alguns jocs de pilota posició irregular en què està un jugador quan queda situat o se situa entre la pilota i la línia de fons contrària sense que hi haja, entre aquesta i ell mateix, el nombre de jugadors contraris requerit segons el tipus d'esport.
 - c) Xàrcia o xarxa
 2. a. f. [p. ext.] TÈXTIL Teixit de fils lligats formant una retícula semblant a la de les xàrcies de pescar, però destinades a altres usos, malla.
 - d. f. [p. ext.] ESPORT En el tennis, el voleibol i altres esports, malla col·locada al mig del camp de joc i per damunt de la qual s'ha de fer passar la pilota.
 - e. f. [p. ext.] ESPORT Malla accessòria d'alguns elements de joc, com la que delimita l'espai interior de la porta (futbol, handbol, etc.) o la que constitueix la cistella del basquetbol.

d) Àrbitre

1.a. m. i f. Persona que té poder per a decidir un assumpte en litigi, especialment aquella que ha sigut designada per un tribunal o per les parts en litigi.

b. m. i f. ESPORT En les competicions esportives, persona encarregada d'interpretar i de fer complir el reglament del joc.

6. a) Platja: platges

b) Arròs: arrossos

c) Braç: braços

d) Llapis: llapis

e) Text: texts (o textos)

f) Botiga: botigues

g) Disc: discs (o discos)

7. Distinció entre l'expressió del futur i la imminència.

a) anava a obrir (o estava a punt d'obrir); b) faré; c) anava a eixir (o estava a punt d'eixir); d) anava a començar (o estava a punt de començar); e) veurem; f) anava a llançar (o estava a punt de llançar).

8. Ús de connectors o conjuncions coordinants. Activitat de resposta oberta. Oferim a continuació algunes solucions possibles.

a) ni (o i); b) no solament... sinó que; c) o bé (també hi van bé: o; i; però...) d) per tant (o així doncs o doncs); e) no obstant això (o però o tanmateix...).

9. Distinció entre *quan* i *quant*.

a) quan; b) quan; c) quant; d) quan; e) quant; f) quan.

10. Text per al dictat.

Úrsula Martí era una actriu secundària que havia actuat en gairebé totes les pel·lícules còmiques dels últims deu anys. Però quan sonà el telèfon i li proposaren fer de protagonista no s'ho creia. El director més famós del moment volia que interpretés un paper dramàtic. Per fi, algú era capaç de reconèixer que no solament sabia fer riure sinó que també podia ficar-se en la pell d'una exòtica assassina en sèrie que vivia a Etiòpia. Ja no seria l'heroïna ingènua que provocava el riure fàcil al públic.

1. Cf. la informació i les activitats sobre els recursos per a la recerca d'informació al llibre de l'aprenent, pàgs. 43-46.

2. Estructura d'una entrada de diccionari.

baló

1. m. ESPORT Pilota elàstica d'ús reglamentari en diversos esports.
 2. m. Recipient de vidre de forma esfèrica.
 3. a. m. TECNOL. Sac de goma o de matèries plàstiques destinat a contindre gasos.
b. baló d'oxigen Baló per a inhalacions.
 4. a. m. AERON./METEOR. Globus aerostàtic.
b. baló sonda AERON./METEOR. Baló lliure no tripulat utilitzat per a registrar dades de l'atmosfera.
- a) Lema o entrada: mot objecte de la definició (**baló**).
 - b) Abreviatures: m.(gènere de la paraula: masculí); TECNOL. (especialitat tècnica a què pertany: tecnologia)
 - c) Acepcions: numerades en negreta (aquest mot en té 4).
 - d) Subaccepcions: matisos i precisions de les acepcions (apareixen seriades amb lletres).
 - e) Exemples: en aquesta entrada no n'hi ha.
 - f) Modismes o locucions: algunes acepcions solen ser usos específics del mot en la fraseologia o en les maneres de dir ("**b. baló sonda**").

3. Narcís Oller i L'escanyapobres.

- a) L'autor és Narcís Oller, un dels principals novel·listes realistes-naturalistes (finals del segle XIX).
- b) El fragment se situa al principi del casament per interès de l'Oleguer, el protagonista, i la Tuies, una vídua tan avara i cruel com l'Oleguer. Ho demostra perquè el narrador explica el comportament de la Tuies com a muller i mestressa de casa i la rutina de les seues nits de "passió", dos aspectes que solen comentar al principi d'una relació.
- c) La frase del fragment que es pot interpretar com una premonició del que passarà al final de l'obra (la mort de l'Oleguer perquè la Tuies no paga el rescat que demanen els lladres) és "tot seguit eixia l'Oleguer, bo i plorant, amb allò dels lladres:
-Per res, per res del món no donis ni un quarto: sents?"
- d) Aquest breu fragment reflecteix molt bé l'avarícia de l'Oleguer i la Tuies.
Les tres primeres línies ens mostren com la Tuies no sols fa tot el possible per no gastar gens ni mica, sinó que arriba a vorejar la misèria (l'apedaçava) si tenim en compte que tenen molts diners.
A continuació el narrador conta el ritual de cada nit del matrimoni: a la cambra compten els diners de cadascun i de l'altre. L'autor narra aquestes accions amb termes eròtics, ja que tots dos substitueixen la passió, la tendresa, les baralles, la gelosia, la por a la separació... entre ells (tot allò que és propi a una parella d'enamorats) per la passió pels diners, pel desig de tocar-los, posseir-los i la por a separar-se'n. L'avarícia és tan gran que no es refien l'un de l'altre i, per això, es barallen.

e)

Personatges (caracterització i tipus: redons o plans)	Tipus de presentació dels personatges	Temps	Espai
L'Oleguer i la Tuies, que són personatges plans perquè representen l'avarícia	En aquest fragment els personatges estan presentats directament pel narrador.	El fragment narra part de la rutina diària i nocturna després del casament dels dos protagonistes. L'obra en general se situa en la segona meitat del segle XIX	En la casa del matrimoni, que està situada a Pratbell, un poble imaginari que queda al marge dels avanços que comporta la industrialització catalana i el progrés.

4. La llengua romànica que més s'assembla a la nostra és l'occità, perquè les dues pertanyen al mateix grup de llengües romàniques (el grup gal·loromànic).
5. Ús de verbs que pertanyen al mateix camp semàntic.
 - a) vaig esgarrar (o vaig esguellar) (o esgarri o esguellí); b) vaig llevar (o em lleví); c) he escoltat; d) trac (o trec); e) s'ha trencat (o s'ha romput); f) sentiràs.
6. El nombre dels substantius i adjectius.
 - a) He comprat uns pastissos i uns trossos de coques dolces.
 - b) Aquelles caçadores roges semblen velles.
 - c) Han col·locat unes espatleres noves als gimnasos.
 - d) Durant els mesos d'abril les pluges són abundants.
7. Ús de la perífrasi de probabilitat i de la d'imminència.
 - a) Anaven a tancar (o estaven a punt de tancar) el banc quan han entrat dos lladres.
 - b) Ahir Marta no va venir a classe. Devia estar malalta.
 - c) Carles no deu saber on hem quedat, per això encara no ha arribat.
 - d) El resultat de l'equació està malament. Deu ser un error meu.
 - e) Nosaltres estàvem a punt d'escoltar (o anàvem a escoltar) música quan se n'anà la llum.
 - f) Quan heu arribat anàvem a començar (o estàvem a punt de començar) la classe.

8. Anàlisi sintàctica d'oracions.

- a) El nostre professor ha llegit un conte divertit però acabava malament.

Oració composta coordinada adversativa

Oració 1 (o proposició 1): El nostre professor ha llegit un conte divertit

SN subjecte: El nostre professor

SV predicat: Ha llegit un conte divertit

Connector o conjunció de coordinació (coordinada adversativa): però

Oració 2 (o proposició 2): acabava malament

SN subjecte: el conte

SV predicat: acabava malament

- b) Entrem al cine o bé lloquem un DVD?

Oració composta coordinada disjuntiva

Oració 1 (o proposició 1): Entrem al cine

SN subjecte: el nostre

SV predicat: entrem al cine

Connector o conjunció de coordinació (coordinada disjuntiva): o bé

Oració 2 (o proposició 2): lloquem un DVD?

SN subjecte: el nostre

SV predicat: lloquem un DVD

9. Identificació i ús del passat perifràstic i del passat simple.

- a) Esborràrem el missatge que Jaume ens envià immediatament que el rebérem.
b) Per què no em vas dir que ahir vas anar al cine?
c) En l'assemblea proposí que férem una excursió a Menorca. Tothom hi aplaudí.
d) La setmana passada vam començar un tema nou de literatura i ahir el vam acabar.

10. Text per al dictat.

Havia conduït durant tota la nit i part de la matinada. A l'eixida de l'autovia s'aturà al primer bar que veié: demanà un café amb llet, un entrepà i una ració de truita de creïlles. Recordà l'accident fortuït que l'empenyia a fugir des de feia unes quantes hores. El cos sense vida de la veïna del replà havia aparegut estès al sofà que algunes nits compartien mentre veïen la televisió o llegien històries policiaques. Era una llàstima, Consol era una poliglota que parlava amb fluïdesa cinc o sis llengües. Ara, hauria de viure sense la seua companyia.

1. Resposta oberta. Vigilem que l'alumnat haja fet servir el lèxic i les estructures treballades en l'activitat de CONTACTE del llibre de l'aprenent.
2. Com que contenen les idees més importants d'un tema, ens ajuden a estalviar temps d'estudi, ja que d'un colp d'ull copsem la informació de manera ràpida i la memoritzem més fàcilment. A més, com que ajuden a retenir la informació són molt útils quan hem de parlar en públic.
3. a) La nostra llengua és una llengua romànica, del grup gal·loromànic. **V**
 b) La nostra llengua és una llengua romànica del grup iberoromànic. **F**
 c) Bona part del nostre vocabulari s'assembla més al gallegoportugués que no a l'occità. **F**
 d) Els conqueridors catalans van portar la seua llengua, primer, cap al sud de Catalunya i, després, a les Illes Balears, a la major part de l'antic Regne de València i a la ciutat de l'Alguer (a l'illa de Sardenya). **V**
 e) Els musulmans parlaven majoritàriament llatí vulgar. **F**
4. Per exemple: faristol, orgue, tabalet, orquestra, dolçaina
 aquarel·la, pinzell, disseny, gargot, dibuix

5.

	jo	tu	ell/ella	nosaltres	vosaltres	ells/elles
abraçar	abrace	abrace	abraça	abracem	abraceu	abracen
pujar	puge	puges	puja	pugem	pugeu	pugen
dedicar	dedique	dediques	dedica	dediquem	dediqueu	dediquen

6. a) L'autobús **que** agafe cada dia no ha arribat.
 b) Cada nit ens trobem en el bar **on** ens vam conèixer.
 c) Ja has vist el xic **de qui** et vaig parlar?
 d) Desitge que vages al cine **on** projecten la pel·lícula guanyadora.
7. a) M'agrada que vingues amb mi al teatre. Subordinada substantiva.
 b) El poema que em vas dedicar és de Vicent Andrés Estellés. Subordinada adjectiva.
 c) He pensat que podries ajudar-me a pintar la casa. Subordinada substantiva.
 d) No faces cas del que diuen els altres. Subordinada substantiva.
8. a) T'has equivocat, no he tret un set, sinó un nou.
 b) Si no menges bé cauràs malalt.
 c) Si no poses bronzejador, et cremaràs.
 d) No ho he dit perquè em sentires, sinó perquè ho feres.

9. Text per al dictat.

Em dic Kalil Mtube i vaig nèixer en una aldea de Mali que ni tan sols surt als mapes, Mubalébala, al sud de Bankass i molt a prop de la frontera amb Burkina Faso. Una aldea petita i perduda, lluny de qualsevol lloc, sense res, sense electricitat, sense comoditats. De petit creia que no hi havia res més, que el món sencer era el meu petit món. Desconeixia distàncies, raons, perquè, quans i coms. [...] No sabia res, i en la meua ignorància era feliç. Però la ignorància és també l'arrel de molts dels nostres mals.

Jordi Sierra i Fabra, *La pell de la memòria*, Ed. Baula

- 10.** El Modernisme se situa entre l'última dècada del S. XIX i la primera del XX, ambdues incloses. Les característiques del Modernisme es troben a la pàgina 80 del llibre de l'alumne.

1. Resposta oberta. Vigilem que l'alumnat haja fet servir el lèxic i les estructures treballades en l'activitat de CONTACTE del llibre de l'aprenent.
2. L'estructura d'un esquema s'organitza de la manera següent: el títol i els subtítols ben destacats, el tema principal, els apartats, l'explicació de cadascun dels apartats ha de ser breu, precisa i, si pot ser, s'ha d'expressar en una sola ratlla.
3. Els conqueridors catalans van portar la seua llengua, primer, cap al sud de Catalunya i després, a les Illes Balears, a la major part de l'antic Regne de València i a la ciutat de l'Alguer (a l'illa de Sardenya).

4. collir - una flor
 aterrar o enlairar-se - l'avió
 rentar - els plats
 pondre's - el sol
 parar - la taula:

5. Completa les sèries següents amb les formes del present de subjuntiu.

	jo	tu	ell/ella	nosaltres	vosaltres	ells/elles
abraçar	abrace	abrace	abrace	abracem	abraceu	abracen
pujar	puge	puges	puge	pugem	pugeu	pugen
dedicar	dedique	dediques	dedique	dediquem	dediqueu	dediquen

6. a) He oblidat **què** em vas dir l'altra nit?
 b) No tinc cap amic **amb qui** parlar aquesta nit.
 c) Roger és un xic a **qui** tu pots telefonar.
 e) L'autobús **que** agafe cada dia no ha arribat.
7. a) M'he comprat un vestit **que té un colors increïbles**.
 b) Has de redactar un text **que tinga una extensió mínima** de 25 línies.
 c) Estic content **que hages tret tan bones notes**.
 d) M'agrada **que la paella porte marisc**.
8. Estel, perla, misteri, mel, peu, serra, gel, ferro

9. Dictat

El 8 de març de 1908, treballadores del sector tèxtil de la fàbrica Cotton de Nova York es van declarar en vaga per reivindicar millores en les seues condicions de treball. Davant la negativa del patró a atendre les seues reivindicacions, es van tancar a la fàbrica. Al cap de poc, es va declarar un incendi a la factoria i totes les treballadores van morir.

L'any 1910, durant la II Conferència de Dones Socialistes, es va decidir proposar el 8 de març com a data per reivindicar els drets de les dones.

La simbolització mitjançant el color lila de la lluita feminista és perquè aquest era el color de les peces de roba amb les quals aquelles dones treballaven.

T.E. núm. 290-febrer 2008

- 10.** El context històric de principis del s.XX i finals del XIX es caracteritza per l'aparició a l'art del concepte de “moda”, cosa que significa que se succeeixen amb rapidesa les tendències artístiques. Va ser una època complexa marcada per les transformacions socials i econòmiques provocades per la revolució industrial i la I Guerra Mundial. Descobriments i avanços tecnològics associats amb la Revolució industrial van canviar el ritme de la societat, que es va accelerar. Cal destacar l'optimisme i la confiança en la humanitat i l'esperança per l'arribada del nou segle front a la crisi que viu la societat espanyola de la Restauració arran de la desfeta al 1898 de la Guerra de Cuba i els conflictes bèl·lics amb el Marroc.

1. Un bon resum ha de contenir les idees essencials d'un tema. Ha d'exposar una visió de conjunt. Hi han d'aparèixer paraules senzilles i personals. El que el diferencia d'un esquema és que s'escriu en horitzontal, com en prosa i sense fer cap llistat, tampoc no conté signes tan diversos com l'esquema.
2. La sinalefa és una convenció mètrica per la qual es compta una sola síl·laba quan entren en contacte l'última vocal d'una paraula i la primera d'una altra.
3. a) L'andalús actual és una varietat dialectal del castellà que els conqueridors catalans van portar a Andalusia durant l'Edat Mitjana. **F**
b) La nostra llengua és una més de les llengües que provenen del llatí. **V**
c) Els romans van construir un imperi que comprenia els actuals països mediterranis i part de l'Europa central. **V**
d) El dàlmata es va deixar de parlar al s. XV. **F**
e) La nostra llengua va nàixer a partir del llatí que parlaven els cristians establits a l'entorn del Pirineu oriental. **V**
4. a) Desgastar o fer a trossets una cosa amb les dents incisives: **rosegar**
b) Fer moure algú o alguna cosa estirant-la sense alçar-la de terra: **arrossegar**
c) Netejar una cosa amb aigua o algun altre mitjà: **rentar**
d) Prendre terra un ocell o una aeronau: **aterrar**
e) Ocultar-se un astre en l'horitzó: **pondre's**
5. a) Per què vols que jo (ESTALVIAR) **estalvie**?
b) On (ALLOTJAR-SE) **t'allotges**, en un alberg o en un hotel?
c) Cal que (TANCAR) **tanques** l'ordinador abans de sopar.
d) M'agrada com m' (ABRAÇAR) **abraces** quan te'n vas.
e) On vols que (PENJAR) **penge** l'abric?
6. a) La parella **que** responga més qüestions guanyarà.
b) Roger és un xic **a qui** tu pots telefonar sense cap problema.
c) Cada nit ens trobem en el bar en **el qual** ens vam conèixer. (També **on**).
d) He conegut un amic **amb qui** solc anar de viatge en vacances.
7. a) Tinc un ordinador que és molt lent.
b) Vull saber com et dius.
c) El poema que m'ha dedicat és de Vicent Andrés Estellés.
d) Cada dia vaig a la platja on ens vam conèixer.

8. escola, poble, sort, pont, cérvol, porta, horta

9. Text per al dictat.

Els diumenges, a les dotze del migdia, tenia lloc un partit de futbol a la plaça del poble entre els xiquets del Reial Madrid i els del Barça. El meu germà i jo érem del Barça. Les causes dels perseguits trobaven en nosaltres uns defensors aferrissats. També simpatitzàvem amb el Levante U.D., l'equip de l'oncle Tomàs, el club dels pescadors del grau de València i de les classes populars de la ciutat.

Ferrant Torrent, *Gràcies per la propina*, Ed. Columna, 1995

10. Joan Maragall pertany al grup d'artistes del Modernisme que es creuen capaços de liderar la regeneració moral de la societat i de transformar la societat. La seua postura s'aproxima a la idea messiànica de l'artista com a ésser superior que pot influir sobre la seua època i contribuir a la transformació.

1. Resposta oberta. Vigilem que l'alumnat haja fet servir el lèxic i les estructures treballades en l'activitat de CONTACTE del llibre de l'aprenent.
2. Entre els textos expositius hi ha els apunts de classe, les "xulles", els esquemes i els resums.
3. El sard, l'aragonés, l'occità, l'italià, el català (o valencià, en terres valencianes), el retoromànic, el romanés, el francès, el castellà o espanyol, el gallegoportugués, el dàlmata i l'asturleonés.
4. El capellà tocava l'orgue de la catedral.
Els fidels cantaven des del cor acompanyats per un orgue.
El director de l'orquestra feia servir un faristol per a sostenir les partitures.
El llaüt és un instrument musical d'origen àrab.
5. Present d'indicatiu: jo estalvie, tu estalvies, ell/ella estalvia, nosaltres estalviem, vosaltres, estalvieu, ells/elles estalvien.
Present de subjuntiu: jo estalvie, tu estalvies, ell/ella estalvie, nosaltres estalviem, vosaltres estalvieu, ells/elles estalvien.
6. a) La parella **que** responga més qüestions guanyarà.
b) Tinc una casa amb balcó des **del qual** es veu la mar.
c) La platja **on** vam anar era nudista.
d) He conegut un amic **amb qui** solc anar de viatge en vacances.
7. a) Cada nit ens trobem en el bar on ens vam conèixer. Oració subordinada adjectiva.
b) Vull saber quan tornaràs. Oració subordinada substantiva.
c) Estic acostumat que em despertes cada dia amb una besada. Oració subordinada substantiva.
d) Vaig arribar quan ja dormien tots. Oració subordinada adverbial.
8. a) **Si no** véns amb mi, me n'aniré a soles.
b) No ho he negat **sinó** que ho he afirmat.
c) No el vaig esperar, **sinó** que el vaig anar a buscar.
d) No va nèixer a Xeraco, **sinó** a Cullera.

- 9.** El Modernisme és la tendència artística que apareix, fonamentalment a Europa, a l'última dècada del XIX i que rep diversos noms segons el país: Art Nouveau, Modern styl, Modern... El concepte de “nou” apareix en la majoria de denominacions i vol insistir en aquesta característica del moviment: modern front a vell, concepte representat per l'estètica anterior del Realisme-Naturalisme. El mateix ocorre amb la tendència artística que el segueix: “el Noucentisme” i que es manté fins a la segona dècada dels XX. A pesar de seguir plantejaments artístics diferents, el nom fa referència també al concepte de “nou” .
- 10.** Els versos es completen amb les paraules en l'ordre que apareixen en l'enunciat. El poema presenta tres estrofes de quatre versos, és a dir, quartets. Els versos són octosíl·labs i rimen de la manera següent: abab, cbcb, dbdb

1. Ordenació de les parts d'una entrada d'una enciclopèdia. La justificació de les parts és resposta oberta. Cf. la informació sobre els paràgrafs al llibre de l'aprenent, pàg.108.
Introducció: apartat b)
Desenvolupament de la idea introduïda: apartat c)
Cloenda o resum: apartat a)
2. Resposta oberta. Cf. la informació i les activitats sobre les Avantguardes al llibre de l'aprenent, pàgs. 110-117, especialment les pàgs. 110-111 que inclouen la contextualització històrica.
3. Explicació de l'estètica del surrealisme. Resposta oberta. Cf. informació sobre el surrealisme de la pàg. 114 i sobre l'activitat 7 de la pàg. 115 al llibre de l'aprenent.
4. Resposta oberta. Cf. la informació sobre la història de la llengua al llibre de l'aprenent, pàgs. 119-122. Explica l'origen de la nostra llengua en relació al llatí.
5. Paraules patrimonials procedents de mots llatins.
 - a) MANDUCARE: menjar
 - b) TABULA: taula
 - c) PAVORE: por
 - d) CATHEDRA: cadira
 - e) FORMATICUS: formatge
6. El present d'indicatiu o de subjuntiu dels verbs de la segona conjugació.
 - a) És possible que tu no (SABER) sàpies que Joan s'ha copiat en l'examen.
 - b) És intolerable que la jutgessa (PERMETRE) *permeta* aquesta injustícia.
 - c) M'agrada que vosaltres (COMBATRE) *combateu* les fotocòpies il·legals de llibres.
 - d) Els meus companys (INTERROMPRE) *interrompen* la classe cada dia.
 - e) Com vols que Maria (REBRE) *reba* trenta SMS en deu minuts?
7. Ús del relatiu possessiu.
 - a) Visc en una casa *la terrassa de la qual* és immensa.
 - b) Treballa en una empresa *el cap de la qual* és son germà.
 - c) M'agraden les novel·les *els finals de les quals* acaben en tragèdia.
 - d) He de fer un examen *la nota del qual* ha de ser superior a sis.
 - e) M'han regalat un ordinador *el teclat del qual* és ergonòmic.

8. Identificació de relatives explicatives i especificatives.

- a) Els teus amics, que no vingueren a la festa, t'han telefonat. EXPLICATIVA
- b) Les botelles d'aigua que són a la nevera són d'importació. ESPECIFICATIVA
- c) Els esportistes que guanyaren una medalla reberen un premi de mans de l'alcalde. ESPECIFICATIVA
- d) Els companys de classe, als quals fas bromes pesades, te les tornaran qualsevol dia. EXPLICATIVA
- e) El meu cosí, de qui no sabia res des de feia un any, m'ha escrit una postal. EXPLICATIVA

9. Ús de les abreviatures.

- a) Capítol dotzè: cap. 12é
- b) Número seixanta: núm. 60
- c) Avinguda de la mar: av. de la mar
- d) Viu al sisé esquerra: 6é esq.
- e) Pàgines senars: pàgs. senars

10. Text per al dictat.

El barri de la Petxina s'ha vist afectat per un projecte de modificació de la xarxa viària. Un prestigiós despatx d'enginyeria ha previst que el traçat d'una autopista de peatge passe per enmig de la ciutat. Les obres començaran a mitjan mes de juliol d'enguany i acabaran a finals de gener de l'any que ve. Els veïns no hi veuen cap avantatge: creuen que tot és obra d'un boig amb la intel·ligència d'un fardatxo que només pensa embutxacar-se un bon grapat de diners. O alguna cosa pitjor.

1. Redacció d'un paràgraf d'un text expositiu sobre la contaminació atmosfèrica. Cf. la informació i les activitats sobre el paràgraf al llibre de l'aprenent, pàg. 108. Cal que el paràgraf tinga una introducció, un desenvolupament de la idea introduïda i una frase de cloenda o resum.
2. Resposta oberta. Cf. informació sobre els primers textos en llengua catalana al llibre de l'aprenent, pàg. 120. Els primers escrits foren paraules populars en textos llatins de Catalunya als segles X-XI. Cap a mitjans s. XII es tradueix *Forum Iudicum* i cap a finals del s. XII les *Homilies d'Organyà* (a l'Alt Urgell, Catalunya). Els parlants eren conscients que hi havia una diferència evident entre allò que ells parlaven i allò que llegien o escoltaven en llatí.
3. Característiques i autors principals de les Avantguardes. Resposta oberta. Cf. la informació i les activitats sobre les Avantguardes al llibre de l'aprenent, pàgs. 110-117.
4. Cf. la informació i les activitats sobre la història de la llengua des dels orígens fins als nostres dies al llibre de l'aprenent, pàgs. 119-122. El model de llengua escrita durant els segles XIV i XV era prou unitari i uniforme, responia a un model d'allò que a hores d'ara coneixem com a model estàndard. Els textos escrits, els administratius, literaris i científics, seguien un model comú, cosa que impedia diferenciar entre un document escrit a València, a Barcelona o a Palma de Mallorca. La manera d'usar la llengua el cos de funcionaris de la Cancelleria Reial va servir de model de correcció, de model lingüístic que calia imitar.
5. a) aplegar: *arribar*
b) menegar: *moure*
c) gosar: *atrevir-se*
d) renyar: *bonegar*
6. a) Vull que tu (COMPRENDRE) *comprendes* bé el que acabe de dir-te.
b) Dius que cada dia, quan t'alces, (BEURE) *beus* un got d'aigua en dejú; jo, en canvi, (BEURE) *bec* un suc de taronja. I vosaltres, què (BEURE) *beveu*?
c) És increïble que vosaltres no (ENTENDRE) *entengueu* els problemes de Química.
d) El meu veí diu que (VENDRE) *ven* sa casa per la meitat del valor.
7. a) Has aprovat totes les assignatures, la qual cosa (o cosa que o fet que o i això) m'ha alegrat molt.
b) Sempre entropesses amb el mateix problema, la qual cosa (o cosa que o fet que o i això) t'hauria de preocupar.
c) Ja hem acabat d'estudiar, la qual cosa (o cosa que o fet que o i això) ens deixa tota la vesprada lliure.
d) Ha tret un nou en química, la qual cosa (o cosa que o fet que o i això) indica que ha estudiat prou.
e) Hui no puc anar al cine amb tu, la qual cosa (o cosa que o fet que o i això) no ha d'interferir en la nostra amistat.

8. a) Per què no ixes amb el xic de qui (o del qual) et vaig parlar la setmana passada?
b) M'agraden les històries, el final de les quals són inesperats.
c) Crec que enguany sí que aprovarà, la qual cosa (o cosa que o fet que o i això) és una bona notícia.
d) Els alumnes pels qui o pels quals ha preguntat la cap d'estudi no són a classe.
e) Mon germà, de qui o del qual em fie absolutament, m'ha contat una història esgarrifosa.
9. a) M'he quedat sense diners: M'he quedat sense diners
b) Vine a les set i mitja. Besets
c) Demà fem l'examen de Física i Química
d) Maria del Mar fa la festa d'aniversari el cap de setmana

10. Text per al dictat.

Menjar bé és un dels majors plaers que festeja cada darrer diumenge de maig. Es vist amb un jersei roig i una jaqueta a joc sense butxaques, agafa un got de vidre del prestatge, hi aboca aigua freda, quasi gelada, d'un pitxer i s'asseu a taula. Es fa dues xulles de corder a la planxa o bé un tall de fetge fregit i un plat de gaspatxo manxec. L'amanida ha de dur encisam amb carxofetes, anxoves, formatge fresc en rodanxes i un bon raig d'oli d'oliva. En acabar, amb la panxa plena, fa una passejada per assaborir el bon oratge.

1. Redacció d'un paràgraf d'un text expositiu a partir de les idees donades sobre els problemes de contaminació acústica a la ciutat. Cf. la informació i les activitats sobre el paràgraf al llibre de l'aprenent, pàg. 108. Cal que el paràgraf tinga una introducció, un desenvolupament de la idea introduïda i una frase de cloenda o resum.
2. Característiques dels moviments d'Avantguarda. Cf. la informació i les activitats sobre les Avantguardes al llibre de l'aprenent, pàgs. 110-117, especialment la pàg. 112.
3. Metàfores: *llavis de cirera; veu de mar i de pins*.
Comparacions: *pregona com un gorg*.
4. Cf. la informació i les activitats sobre el contacte de llengües al Regne de València durant l'Edat Mitjana al llibre de l'aprenent, pàg. 122. El català, l'aragonés i l'àrab eren les llengües d'expressió pròpia de tres pobles que habitaven un mateix territori.
5. Paraules que deriven dels mots llatins.
 - a) MATER: *mare*
 - b) AURICULA: *orella*
 - c) VOLERE: *voler*
 - d) LITERA: *lletra*
 - e) NASCERE: *nàixer* (o *néixer*)
6.
 - a) No volen que nosaltres (BEURE) *beguem* alcohol: som menors d'edat.
 - b) M'agradaria que vosaltres (ESCRIURE) *escriguésseu* (o *escriguéreu*) el final d'aquest relat de por. Per què no l'(ESCRIURE) *escriuiu* ara mateix?
 - c) A mi em (PARÉIXER) *pareix* un xic molt educat, encara que a tu et (PARÉIXER) *parega* antipàtic.
 - d) Qui s'ha (CREURE) *cregut* que la història de l'accident era de veres?
7.
 - a) He parlat amb Laura, les notes de la qual són excel·lents
 - b) Hui he conegut Miquel, els pares del qual són del teu poble.
 - c) Rellegiré els teus contes, els personatges dels quals tenen un atractiu especial.
 - d) M'ha agradat la pel·lícula de hui, la directora de la qual coneix totes les tècniques cinematogràfiques.
 - e) M'agraden tant Laura com Miquel, els ulls dels quals són preciosos.
8.
 - a) La botiga de 24 hores que acabem de veure tanca en juliol. Complement directe
 - b) Vaig recordar el dia que vam anar de visita al monestir del Puig. Complement circumstancial de temps
 - c) Els alumnes pels quals pregunta se n'han anat d'excursió. Complement de règim
 - d) La veïna a qui has acompanyat és amiga meua. Complement indirecte
 - e) L'acadèmia on estudies química és molt cara. Complement circumstancial de lloc

9. a) Si no parles amb ella, no vindrà a la festa del teu aniversari.
b) M'ha dit que sí que vindrà si tu li ho dius.
c) És una egoista, només pensa en si mateixa.
d) Jo m'he acostumat al mal temps. Ella encara no s'hi ha acostumat.
e) Pensaven que estava boig: cridava com si estigués fora de si.

10. Text per al dictat.

Meritxell és una metgessa de Bèlgida (la Vall d'Albaida) especialitzada en ginecologia. Acaba de presentar un projecte d'atenció a les víctimes d'assetjament sexual. Pretén ocupar una vacant d'ajudant de la forense als jutjats comarcals. El percentatge de denúncies per agressions de gènere ha augmentat considerablement entre maig i juliol. Quan era joveneta ja desitjava dedicar-se a ajudar els altres. Ara té l'ocasió de compaginar l'exercici de la professió amb la passió pel servei públic. I segur que no és un capritx passatger.

1. Redacció d'un paràgraf d'un text expositiu sobre la percepció. Cf. la informació i les activitats sobre el paràgraf al llibre de l'aprenent, pàg. 108. Cal que el paràgraf tinga una introducció, un desenvolupament de la idea introduïda i una frase de cloenda o resum.
2. Cf. la informació sobre els treballs de classe al llibre de l'aprenent, pàg. 107.
3. Cf. la informació i les activitats sobre les Avantguardes al llibre de l'aprenent, pàgs. 110-117, especialment la pàg. 112. "Les paraules en llibertat" era una tècnica d'escriptura que consistia a no posar els signes de puntuació, a canviar l'orde dels elements de l'oració, a no respectar l'ús de les majúscules, a fer poesia sense estrofes ni versos (com ara els cal·ligrames). Pretenien provocar el lector.
4. Manlleus o préstecs de llengües que van conviure amb el valencià al llarg de l'Edat Mitjana. Cf. la informació i les activitats al llibre de l'aprenent, pàgs. 123-124. Us oferim a continuació una resposta possible.
 - a) De llengües preromanes: *carrasca*, *ruc*
 - b) De l'occità: *ambaixada*, *faisà*
 - c) De l'àrab: *alficòs*, *Burjassot*
 - d) De l'aragonés: *corder*, *llanda*
5. Resposta oberta. Cf. l'activitat 3 al llibre de l'aprenent sobre sinònims, pàg. 124.
6. Verbs de la segona conjugació.
 - ✓ **Present d'indicatiu** del verb *convéncer*: jo *convenç*, tu *convences*, ell o ella *convenç*, nosaltres *convencem*, vosaltres *convenceu*, ells o elles *convencen*.
 - ✓ **Present de subjuntiu** del verb *créixer*: jo *cresca*, tu *cresques*, ell o ella *cresca*, nosaltres *cresquem*, vosaltres *cresqueu* i ells o elles *cresquen*.
7.
 - a) He vist un accident esgarriós, *la qual cosa* (o *cosa que* o *fet que* o *i això*) m'ha impressionat molt.
 - b) Em va contar una història de misteri, *la qual cosa* (o *cosa que* o *fet que* o *i això*) em va entretenir tota la nit.
 - c) Tinc un telèfon mòbil, *la pantalla del qual* canvia de color tot sol.
 - d) He parlat amb Andreu i sa germana, *les adreces electròniques dels quals* havia perdut.
 - e) Anirem d'excursió a Eivissa, *la qual cosa* (o *cosa que*) no teníem prevista. (Si fem servir les expressions *fet que* o *i això* equivalents a un relatiu neutre haurem de canviar el gènere del participi: "teníem previst").

8. a) M'agrada l'habitació des de la qual es veuen els vaixells que entren al port.
b) La xica de qui o de la qual jo et parlava ahir estudia dansa.
c) El problema del qual o de què es queixa no és real.
d) Els amics, dels qui o dels quals encara no has tingut notícies, ja no vindran.
e) L'autobús amb el qual o amb què venim a l'institut s'ha retardat.
9. a) Av.: *avinguda*.
b) p.s.: *post scriptum* ('després de l'escrit').
c) ds. i dg.: *dissabte i diumenge*.
d) v. o veg.: *vegeu*.
e) 458a: *quatre-centes cinquanta-huitena* (o *quatre-centes cinquanta-vuitena*).
10. La seu del Col·legi de Metges s'ha traslladat a un xalet als afores de la ciutat. Han contractat una empresa de jardineria que ha plantat quinze exemplars de ficus benjamina, quatre tarongers i un munt de cossiols amb geranis d'un roig cridaner. Hui, ben enjorn, el gerent, quan ha tornat de viatge, ha vist unes flors estranyes de color pistatxo. Ha llegit una guia de plantes rares i lletges i ha vist que són un bon remei per al mal de panxa, per al mal de fetge i, en general, per a guarir qualsevol mal lleig.

1. Podeu trobar aquesta resposta al quadre de la pàg. 142 del llibre de l'aprenent.
2. Resposta oberta.
3. a) No. La minorització del català va començar com a conseqüència de fets de caire polític i socials a l'edat moderna (darreries del s. XVI).
b) No. Precisament són els usos formals els que serveixen de punt de referència per a la creació dels models de correcció lingüística.
4. Se n'han vist diversos en aquesta unitat (cf. pàg. 156-157 del llibre de l'aprenent). P. ex., *alfombra, alcantarilla, entonces, basura...*
5. Conjugació del **present d'indicatiu** del verb *llegir*.
jo llig, llegesc o llegisc
tu lliges, llegeixes o llegixes
ell/ ella llig, llegeix o llegix
nosaltres llegim
vosaltres llegiu
ells/ elles lligen, llegeixen o llegixen
6. a) No m'agrada que dormes tant de temps.
b) Volen que la fàbrica produïsca nines en comptes de televisions.
c) Esperem que colliu molta taronja enguany
d) M'han prohibit que accedisca al vedat de caça.
7. a) No hi ha pa: porta'n.
b) No has dut el pa: et vaig dir que el duguesses.
c) No vull que facis això i ho fas contínuament.
8. Resposta oberta.
9. a) He vingut per parlar amb tu.
b) Falten vuit dies per a començar les vacances.
c) Escriu per expressar els seus sentiments.

10. a) Parla en primera persona del singular. El poeta es presenta ell mateix, sense intermediaris, ancorat a la seua terra i la seua gent (“estic”, v 1; “ací les cante, ací les dic”, v.3). Aquest jo poètic reflexiona sobre la seua vida i sobre la missió que té com a poeta: cantar la vida, la realitat, amb tot el que comporta.
- b) El locatiu “ací”, molt usat per Estellés en la seua poesia, marca l’arrelament del poeta a la seua terra, al seu poble. A més, va acompanyat per aquests dos verbs, “pariren” i “estic”: Estellés expressa que ha nascut en aquesta terra, a la qual restarà fidel. Mitjançant la repetició d’aquest vers mostra la seua necessitat ineludible de fidelitat a la seua pàtria i a la seua gent.
- c) En la primera part (fins al vers 11) canta sobre totes les coses que li ocorren. En la segona part, Estellés reflexiona sobre el seu ofici de poeta: canta l’amor (la vida) i canta els amants (la gent).
- d) El vers últim vol dir que, malgrat les prohibicions de tot tipus imposades per la dictadura franquista, hi ha l’esperança que la situació canvie.
- e) Aquest poema, i la poesia d’Estellés en general, s’adscriu a la poesia realista i social perquè el poeta parla de realitats, les del seu poble i la seua terra, amb les quals s’identifica, ja que comparteixen les mateixes formes de vida. A més, d’acord amb aquest arrelament a la terra que l’ha vist nèixer, fa servir un llenguatge col·loquial.

1. Podeu trobar aquesta resposta al quadre de la pàg. 142 del llibre de l'aprenent.
2. Resposta semioberta. P. ex., *creure, pensar, opinar, semblar, trobar...*
3. Hi ha molta relació. La minorització comporta la progressiva reclusió de la llengua minoritzada a certs àmbits d'ús (especialment, l'ús familiar i col·loquial). La llengua minoritzadora actua com a mitjà de penetració de les novetats culturals i, doncs, dels neologismes; a més, a mesura que es fa més general la presència de la llengua minoritzadora, els parlants de la llengua minoritzada augmenten la seua competència en aquella i redueixen les seues habilitats i el seu coneixement de la pròpia llengua: això afavoreix la interferència.
4. Se n'han vist diversos en aquesta unitat (cf. pàg. 156-157 del llibre de l'aprenent). P. ex. *llevar* com a 'portar, dur'; *trencar* com a 'esgallar, esguellar, esgarrar'; *colgar* com a 'penjar', etc.
5. Conjugació del **present de subjuntiu** del verb llegir.
jo llija o llegesca o legisca
tu lliges, llegesques o legisques
ell/ ella llija, llegesca o legisca
nosaltres llegim
vosaltres llegiu
ells/ elles lligen, llegesquen o legisquen
6. Escriu el pronom feble de complement directe que vaja bé en cada cas.
 - a) - Has comprat la farina que et vaig encomanar?
- No, no l'he comprada: me n'he oblidat.
 - b) Agafa això i deixa-ho a l'armari
 - c) - Has vist el pare?
- No avui encara no l'he vist.
7. Resposta oberta.
8. Escriu per o per a segons calga a cada frase.
 - a) Estudia per aprovar
 - b) Aqueix llapis no serveix per a escriure
 - c) Plora per cridar l'atenció

9. a) agre__ió: agressió
b) mati__ar: matisar
c) esglé__ia: església
10. a) La II Guerra Mundial comença en el 1939 i acaba en el 1945.
b) S'hi enfronten les potències aliades (Polònia, el Regne Unit, França, Dinamarca, Noruega, Bèlgica, Holanda, Iugoslàvia, Grècia i posteriorment l'URSS, els EUA, la Xina i la major part dels països iberoamericans) contra els països de l'eix (Alemanya, Itàlia, el Japó i els seus satèl·lits, Hongria, Eslovàquia, etc.)
c) La causa principal que va originar la guerra va ser la voluntat de Hitler de dominar Europa.
d) Alguns dels fets històrics molt dramàtics són, p. ex., l'extermini de molts jueus en els camps de concentració nazi, el llançament de la bomba atòmica per part dels nord-americans a Hiroshima (el Japó) i les morts que aquesta arma nuclear va causar, i les gran extensions devastades que hi havia en acabar la guerra i que calia reconstruir.
e) L'ONU (Organització de Nacions Unides) es va crear per evitar que es tornés a produir cap conflicte com el de la II Guerra Mundial, és a dir, perquè els governs que en formen part arreglen les seues diferències de forma pacífica.

1. Podem fer servir en l'exposició dels arguments connectors causals i adversatius, *com ara, perquè, ja que, però, a pesar de tot*, etc.
2. a) Sí; el que atorga prestigi a una llengua és, precisament, que es faci servir en àmbits prestigiosos dins una societat.
b) Sí; la Guerra de Successió va comportar l'aplicació d'un ordenament legal nou als territoris de la Corona d'Aragó i la prohibició de l'ús del català en l'administració pública. Va tenir com a conseqüència, entre altres, la prohibició de l'ús de la nostra llengua en l'administració.
3. No; és un barbarisme lèxic: és un mot castellà que es fa servir en comptes dels equivalents genuïns.
4. a) Pere s'avorreix o s'avorrix en anar al cine.
b) Els professor lligen o llegeixen o llegixen i corregeixen o corregixen molts exàmens al cap de l'any.
c) En ploure, nosaltres cobrim la llenya amb un tendal.
5. a) Hem comprat pa a la fleca de la plaça: N'hem comprat a la fleca de la plaça.
b) Esperem que aprovaràs: Ho esperem.
c) Està molt angoixada: No hi ha CD; és una oració copulativa.
6. a) Vam arribar quan plovia.
Or. Prin. Sub. de temps

b) Parlava com si fos polític.
Or. Prin. Sub. de manera

c) T'avisaré quan en tindré ganes.
Or. Prin. Sub. de temps
7. La qüestió demana que l'alumnat reflexione sobre la norma de l'ús de **per** i **per a** davant infinitiu i que ho expresse amb les pròpies paraules i amb exemples. Cf. la pàg. 164 del llibre de l'aprenent.
8. a) ___ero: zero
b) anali___ar: analitzar
c) anàli___i: anàlisi
9. Es diu *poesia realista* o *social* perquè els poetes denuncien la realitat del seu temps i del seu país: les morts, els empresonaments, l'exili, les repressions, la misèria... Es tracta d'una poesia compromesa, gens elitista.

- 10.** N'hi ha unes quantes poetesses que denunciïn la situació de les dones. Entre elles, es troba Maria Mercè Marçal. Vegeu la informació que en dona el llibre de l'alumnat en la pàg. 150.

1. Resposta semioberta.
2. No; justament al contrari. L'estàndard fa de model de referència (de “bon ús”) per a tots els parlants d'una llengua. Actua com a pauta de correcció i guia d'ús i, doncs, fa de factor de cohesió entre els diversos parlars dialectals. Cf. la pàg. 155 del llibre de l'aprenent.
3. a) Se m'ha trencat la camisa: barbarisme semàntic; cal dir: *esgallar, esguellar, esgarrar, esquinçar o estripar*.
b) Ja ens veurem, *hasta* demà!: barbarisme lèxic; cal dir *fins*.
c) Lleva la maleta a l'estació ara mateix: barbarisme semàntic; cal dir: *dur o portar*.
4. Conjugació del **present d'indicatiu** del verb *elegir*.
jo elegesc o elegisc
tu elegeixes o elegixes
ell/ ella elegeix o elegix
nosaltres elegim
vosaltres elegiu
ells/ elles elegeixen o elegixen
5. a) Vol que vingues: *Ho* vol.
b) Té molts diners: *En* té molts o *En* té.
c) L'he duta al taller.
6. Resposta oberta.
7. a) Protestàvem per salvar les balenes.
b) Aquest medicament no aprofita per a tractar la migranya.
c) Li vaig escriure per convidar-lo a dinar.
8. a) bo__a: *bossa*
b) ba__e: *base*
c) __ebra: *zebra*
9. - El poeta no és un ésser privilegiat, sinó una persona més de la comunitat, un entre tants.
- La finalitat de la poesia és denunciar les injustícies; és un arma de combat pacífica, de compromís polític.
- El llenguatge no és gens elaborat, sinó viu i col·loquial, directe; el vers sol ser lliure.
- La poesia va dirigida a tothom, no sols a un cercle d'escollits.

- 10.** Vegeu la informació sobre el poeta en la pàg. 149 del llibre de l'alumnat. La resposta hauria de remarcar que Brossa pertany a la literatura catalana del segle XX i que no és mai un poeta realista, encara que siga crític amb aquesta realitat. Ho fa trencant les formes convencionals de poesia, experimentant amb la forma i la paraula.

1. Resposta oberta.
2. Cf. la pàg. 186 del llibre de l'aprenent (i, a)-d)).
3. Els neologismes són els mots nous que es creen com a resposta a les necessitats comunicatives de la societat. Cf. exemples a la pàg. 190 del llibre de l'aprenent.
4. a) Cal que faces la faena encara que penses que no pots o podràs.
b) Si ells poguessen o pogueren vindrien.
c) No vull que faça tot el que vol o vulga.
5. Combinació de pronoms febles.
a) *Dóna-li'ls ja*.
b) *L'he vist*.
c) *No ho vull*.
6. a) Ha suspès perquè no havia estudiat prou: causal
b) He vingut perquè m'ajudes a fer els problemes: final
c) Estic cansat, per tant me'n vaig: consecutiva
7. a) mege: *metge*
b) garage: *garatge*
c) mijor: *millor*
d) jogurt: *iogurt*
8. La narrativa de postguerra s'insereix en el període històric que comença després de l'acabament de la II Guerra Mundial. Els fets històrics que s'esdevenen a partir de 1945 i que serveixen de marc històric a la narrativa anomenada de postguerra els tenim a la pàgina 176 i 177 del llibre de l'alumne
9. Les tècniques narratives noves tenen a veure fonamentalment amb la figura del narrador: desapareix la tècnica del narrador omniscient i s'introdueixen altres veus narratives com ara la primera persona protagonista o testimoni o la tercera persona en forma de narrador observador. També s'introdueix la tècnica del monòleg interior. Destaquen narradors europeus com Marcel Proust, Albert Camus, Thomas Mann, James Joyce i nord-americans com Scott Fitzgerald o William Faulkner.
10. El text de Pere Calders presenta un narrador en 1a persona, protagonista, i discurs directe.

1. Sí; precisament són un tipus de text que té com a tret fonamental l'expressió de la pròpia subjectivitat. Així, p. ex., hi sovintegen els verbs d'opinió: *creure, pensar, sospitar, semblar, trobar, ser del parer que...* Cf. la pàg. 172 del llibre de l'aprenent.
2. Va aturar el procés d'arrelament i de difusió de la norma lingüística; va impedir el redreçament de l'ús social de la llengua iniciat a primeres del s. xx i va estroncar els drets lingüístics dels parlants.
3. Procés de reducció dels àmbits d'ús d'una llengua; sol implicar també la restricció en el nombre de parlants i en l'extensió territorial d'aqueixa llengua.
4. Cf. el quadre de la pàg. 190 del llibre de l'aprenent.
5. a) Esperem que vulguen ajudar-me.
b) Vages o no vages, jo vull que m'avises.
c) Jo faig o faré o feia les coses tan bé com jo puc o podré o puga o podia.
6. a) He vist les xiquetes al cinema
CD
b) Telefona a Maria demà
CI
c) Han començat a cercar els lladres
CD
7. Resposta oberta.
8. a) tarjeta: targeta
b) get: llet
c) pijor: pitjor
d) ratja: ratlla
9. Els noms dels escriptors que protagonitzen el panorama narratiu de la nostra literatura els podem trobar a la pàg. 178 del llibre de l'alumne. Les dades biogràfiques de Mercè Rodoreda es troben també a la pàgina 178. Les dades d'Enric Valor a la pàg. 181.

10. Els tipus de narrador són els següents:

TIPUS DE NARRADORS	CARACTERÍSTIQUES
Narrador intern (participa com a personatge de la història que conta)	<ul style="list-style-type: none">• Parla en 1a persona• Pot ser narrador protagonista• Pot ser narrador personatge secundari
Narrador extern (no participa com a personatge de la història que conta)	<ul style="list-style-type: none">• Parla en 3a persona• Pot saber tot el que ha passat i passarà: narrador omniscient• Sols sap allò que veu i escolta: narrador observador• Ha trobat la narració ja escrita: narrador editor

1. Resposta oberta.
2. No ho són. *Normalització* té a veure amb el procés d'extensió de l'ús social d'una llengua sotmesa a una situació de minorització fins que esdevinga "normal"; afecta, doncs, la dinamització i la planificació de l'ús de la llengua en la societat. *Normativització* al·ludeix a la confecció i a la difusió de les normes gramaticals, ortogràfiques i lèxiques que regulen l'ús formal d'una llengua; afecta, doncs, la planificació del corpus d'una llengua: l'elaboració d'una gramàtica, de normes de pronúncia i d'escriptura i de diccionaris de referència.
3. Cf. el quadre de la pàg. 190 del llibre de l'aprenent.
4. a) Em van dir que anés o anara tan prompte com pogués o poguera.
 b) Tu ets o eres o series capaç d'aprovar si fas o fesses o feres un petit esforç.
 c) Confiàvem que ho tingués o tinguera o tindria en compte però no ha estat o sigut així.
5. a) – On és el llibre?/ – Se l'he donat a Carme: – On és el llibre?/ – Li l'he donat a Carme.
 b) Vull dur-los un bon regal, a les xiquetes: és correcta.
 c) No puc comprar-les tantes coses, a les meues filles: No puc comprar-los tantes coses, a les meues filles.
6. *Doncs* és un connector consecutiu, equivalent a *per tant*; *perquè* és un connector causal, equivalent a *ja que*.
7. a) corre__ir: *corregir*
 b) __irafa: *girafa*
 c) __eteria: *lleteria*
 d) serve__: *servei*
8. Enric Valor i Mercè Rodoreda foren dues de les figures literàries més importants del panorama cultural de la postguerra al nostre àmbit cultural.

Enric Valor va nèixer a Castalla (l'Alcoià) el 1911 i va morir a València l'any 2000. Ha realitzat una tasca extraordinària per a la nostra cultura. Com a rondallista, ha recopilat i literaturitzat trenta-sis rondalles de gran valor cultural i narratiu. Com a gramàtic, ha contribuït enormement a la recuperació i normalització del valencià amb llibres tan significatius com *La flexió verbal*. Com a novel·lista, la seua aportació també ha estat destacable: *L'ambició d'Aleix*, *Sense la terra promesa*, *La idea de l'emigrant*... Casualment la seua faceta més coneguda, la de rondallista, no va començar per cap interès personal pel tema, sinó a causa de la censura que no el va deixar publicar la seua primera novel·la, *L'ambició d'Aleix*. Aleshores, el professor Sanchis Guarner li va suggerir que escrivís les rondalles que de menut li contaven a Castalla i, així, no tindria cap problema per a passar la censura i publicar-les. Les rondalles arreplegades per Valor són de tres tipus: de temàtica costumista, meravelloses i d'animals. Les va arreplegar a diverses comarques valencianes, gràcies a la col·laboració de gent que desinteressadament li les va contar. No se sap com d'antigues poden ser.

Mercè Rodoreda (Barcelona, 1908/Romanyà de la Selva, 1983) és, probablement, la nostra novel·lista més important del segle XX. Al llarg de la seua vida, va rebre nombrosos premis: el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, el Sant Jordi, el Víctor Català... Va començar molt jove la seua activitat literària, però aquesta es va interrompre a causa de la Guerra Civil Espanyola (1936-1939). Es va exiliar a Ginebra (Suïssa) i va reprendre allí la literatura. La condició de la dona, les frustracions personals, la soledat, la incomunicació, els misteris són els temes bàsics de la seua literatura, els quals tracta amb gran sensibilitat i mestria. Retracta, especialment bé, en les seues novel·les i contes la psicologia femenina i infantil. Algunes de les seues obres més importants són: *Aloma* (1938), *La plaça del diamant* (1962) i *Mirall trencat* (1974). Tota la seua producció és una reflexió sobre el pas del temps. De la seua última etapa creativa destaca la novel·la *Mirall trencat*, on l'autora, amb pesimismo, reflexiona sobre el poder de destrucció del temps a través de tres generacions d'una família burgesa de Barcelona, des de finals del segle XIX a l'època de la postguerra.

9. Rodoreda va incorporar a les seues novel·les i narracions curtes, les tècniques de la novel·la moderna que des de primeries del segle XX seguien els escriptors europeus i americans: **substitució del narrador omniscient per altres tipus de narradors, substitució de l'heroi protagonista, ruptura de la linealitat temporal...** Henry James, Scott Fitzgerald, William Faulkner, James Joyce, Thomas Mann, Marcel Proust són alguns dels escriptors europeus i nord-americans que van protagonitzar la ruptura narrativa amb el model de novel·la realista de la segona meitat del segle XIX.
10. El narrador d'aquest fragment de *L'amor de les tres taronges* d'Enric Valor és un narrador extern en 3a persona que no participa dels fets narrats, però ho sap tot sobre els seus personatges, fins i tot el que pensen i com es troben anímicament: és, per tant, un narrador omniscient.

1. Cf. els exemples de la pàg. 172 del llibre de l'aprenent.
2. La dictadura de Franco va estroncar el procés de normalització i de normativització que s'havia encetat a primeries del s. xx. Va anul·lar els drets lingüístics dels parlants i va implicar la imposició del castellà com a llengua de tot l'Estat en els àmbits de prestigi. L'arribada de la democràcia va significar la represa d'aquell procés; el reconeixement dels drets lingüístics (per mitjà de la Constitució, dels Estatuts d'Autonomia i de les Lleis de Normalització Lingüística).
3. No; és un mecanisme cognitiu i un procediment de renovació lèxica molt important en totes les llengües. Cf. exemples a les pàgs. 190-191 del llibre de l'aprenent.
4. a) Ells volen o volien o voldrien que visca o visqués o visquera a València.
b) Encara que no aneu o anireu a l'excursió, convé que ajudeu a organitzar-la.
c) Sempre ha volgut que siga o fos o fóra metge.
5. Torna a escriure les frases següents substituint pels pronoms febles adequats els complements directes i indirectes que hi puga haver.
a) He comprat gelats als teus fills: Els n'he comprat.
b) Torna el vestit a Carme ara mateix: Torna-li'l ara mateix.
c) No he escrit a Lluís des de l'any passat: No li he escrit des de l'any passat.
6. Resposta oberta.
7. a) ju__e: jutge
b) in__ecció: injecció
c) en__egar: engegar
d) __ulivert: julivert
8. A finals del segle XIX, la novel·la s'havia convertit en el gènere literari que més es llegia. Però va patir a primers del segle XX una crisi greu en tot Occident, que la va transformar. Els novel·listes van abandonar la tècnica del narrador omniscient, aquell que ho sap tot sobre els seus personatges, i van optar per altres tècniques narratives en què sembla que els autors saben les mateixes coses dels personatges que els lectors mateixos. Açò va suposar l'aparició de **tècniques narratives noves** i de tipus de novel·la diferents del model del segle XIX. La situació política de la postguerra va fer que la nostra narrativa patira una situació d'anormalitat i d'endarreriment respecte de la narrativa europea i no s'hi van introduir aquestes novetats fins ben entrat el segle xx. Així i tot, en el panorama narratiu que va des de la dècada dels 30 fins a l'acabament de la dictadura

de Franco en el 1975 podem destacar molts noms: Carles Soldevila, *Fanny*; Miquel Llor, *Laura a la ciutat dels sants*; Mercè Rodoreda, *Aloma*; Llorenç Villalonga, *Bearn o la sala de les nines*; Enric Valor, *L'ambició d'Aleix*; Ernest Martínez Ferrando, *Una dona s'atura en el camí*; Pere Calders, *Cròniques de la veritat oculta*; Manuel de Pedrolo, *Trajecte final*; Joan Perucho, *Històries naturals* ...

9. Enric Valor és una de les figures més importants del panorama cultural valencià de la postguerra. De la seua biografia podem comentar els fets següents:

Com a rondallista, ha recopilat i literaturitzat trenta-sis rondalles de gran valor cultural i narratiu. Com a gramàtic, ha contribuït enormement a la recuperació i normalització del valencià amb llibres tan significatius com *La flexió verbal*. Com a novel·lista, la seua aportació també ha estat destacable: *L'ambició d'Aleix*, *Sense la terra promesa*, *La idea de l'emigrant*...

10. El narrador d'aquest fragment de *Mirall trencat* de Mercè Rodoreda és un narrador en 3a persona extern, que no participa en els fets i que ho sap tot sobre els seus personatges, fins i tot el que pensen, senten i el que els ha ocorregut en el passat: és per tant un narrador omniscient que s'ha situat en el punt de vista del personatge Ramon. La tècnica narrativa usada per Rodoreda per transcriure les paraules dels personatges és el discurs directe que trobem al final del text quan Ramon es dirigeix a Maria.

1. Cf. informació dels apartats de CONCTACTE I COMUNICACIÓ I TEXTOS del llibre de l'aprenent (pàgs. 202-210).
2. Activitat de síntesi que permet exposar breument per escrit les reflexions entorn de la informació de l'apartat de LES PERSONES I LES LLENGÜES (pàgs. 222 i 223).
3. Activitat de síntesi que permet exposar breument per escrit les reflexions entorn de la informació de l'apartat de LES PERSONES I LES LLENGÜES (pàgs. 221 i 223).
4. a) Vegeu la solució a les pàgines 215-217 del llibre de l'alumnat.
b) En aquesta escena trobem un fet quotidià, real (despertar-se i alçar-se del llit) i un fet fantàstic o insòlit (que la família herete els records i la xiqueta puga veure el record de l'avi a través d'una finestra que està condemnada) del qual parlen de manera ben natural.
c) Les acotacions són unes orientacions per a la representació que no han de dir els actors. Vegeu els tipus d'acotacions en el quadre de la pàg. 218 del llibre de l'alumnat.
En el text trobem acotacions sobre el torn d'intervenció de cada personatge (ÀVIA, NENA); sobre l'elocució (*La Nena no respon, però sembla afectada pel retret de l'Àvia.*); sobre gestos i accions (*mentre es posa les sabatilles*) i sobre la música que se sent.
5. Per a la informació sobre el nom de dos autors teatrals i dos grups teatrals del nostre panorama dramàtic des dels anys setantes, vegeu la pàg. 214 del llibre de l'alumne.
6. Una solidaritat lèxica és una construcció d'un mínim de dues paraules que solen usar-se unides i que tenen un sentit particular. En castellà diuen, *rebanada de pan, luz cegadora, diente de ajo, bandada de pájaros i tableta de chocolate*.
7. *Debatre, incloure, incórrer, infondre, interrompre, retransmetre, admetre i permetre*.
8. Aplicació de les normes d'ús de la combinació binària de pronoms febles.
a) Emportar-me'l; me'l deixa; li l'han portat; li'l passege;
b) m'ho crec; li ho vaig dir; s'ho crega;
c) se m'ha trencat; li l' hauré; me la deixarà;
9. Condicionals: b)
Concessives: a), c), d)

10. a) col·laborar, assumpte, tranquil·litat, il·limitada
b) Enmig, simfonia, immensament, infeliç, s'enfonsà, company
c) immersió, àmbits
d) triomf, embetumaven, presumptuós, imbecilitat

1. Cf. informació dels apartats de CONTACTE i COMUNICACIÓ I TEXTOS del llibre de l'aprenent (pàgs. 202-210).
2. Activitat de síntesi que permet exposar breument per escrit les reflexions entorn de la informació de l'apartat de LES PERSONES I LES LLENGÜES (pàgs. 220 i 223).
3. Activitat de síntesi que permet exposar breument per escrit les reflexions entorn de la informació de l'apartat de LES PERSONES I LES LLENGÜES (pàgs. 220 i 223).

4. a) Vegeu la resposta en la pàg. 213 del llibre de l'alumnat.

b) En aquesta obra és important la posada en escena perquè hi intervenen altres elements a més de la paraula: efectes sonors i música, il·luminació, escenografia especial (entra un carro en l'escenari, el jutge és una màquina, els components del jurat són televisors que sintonitzen emissores diferents, etc.), els actors probablement sobreactuaran. També s'hi fa una crítica de la societat (sobre la publicitat i la influència i el poder dels mitjans de comunicació) amb humor (hi ha moments ridículs que fan riure, la manera de parlar dels personatges, etc.). S'hi incorporen altres formes artístiques (la música, redoblament de tabalet de circ, la televisió...). L'escenografia no reproduceix un ambient real. Els actors es mesclen entre el públic i en busquen alguna persona com a víctima.

c) Les acotacions són unes orientacions per a la representació que no han de dir els actors. Vegeu els tipus d'acotacions en el quadre de la pàg. 218 del llibre de l'alumnat.

No hi ha acotació inicial sobre l'espai escènic ni sobre els actes perquè és un fragment. El torn d'intervenció de cada personatge va indicat amb lletra majúscula. Les acotacions que van entremig d'un parlament d'un personatge van amb lletra cursiva i entre parèntesis. Aquestes acotacions ens informen de l'elocució (pot servir d'exemple *Seriós i engolat de sobte, cridant*), d'una acció o gest (*i pegant cops amb el martell*, p. ex.) Les entrades i eixides de personatge s'indiquen amb lletra cursiva, en un paràgraf a banda i amb lletra de cos més petit. Per exemple:

Els dos es llancen sobre la presa. Quan estan a punt de complir el manament del JUTGE [Llevar els pantalons a l'acusat del públic per comprovar el motiu de l'acusació de no saber orinar] se sent un colp de música i irromp rodant una mena de carro, hermèticament tapat. L'AGUTZIL i el FISCAL interrompen la seua tasca. El primer s'acosta al carro i, després d'un redoblament circense, estira de la tela. En un no-res es descobreix l'acusat tancat en una gàbia. Silenci. JOAN POQUET és gros i colorat, molt apocat i porta ulleres.

Aquestes acotacions també poden explicar-nos elements de decorat, d'utilleria, de sons i música, de llums... o moviments i accions dels personatges.

5. En el llibre de Recursos trobareu la solució corresponent a aquesta pregunta i a les preguntes plantejades sobre fets ocorreguts en els anys de la transició (1975-1982, aproximadament) en la pàg. 211 del llibre de l'alumnat.

- 6.** Cf. les activitats 4 i 5 de LÈXIC en l'apartat CONEGUEM LA LLENGUA (pàg. 225). Resposta oberta.
- 7.** Cf. la informació teòrica i les activitats 8, 9, 10 de REPÀS DE MORFOLOGIA VERBAL de l'apartat CONEGUEM LA LLENGUA (pàgs. 226-227).
- 8.** Combinació de pronoms febles.
- a) te'l llave
 - b) posar-me'ls
 - c) Deixeu-me'n
 - d) Canta'ls-la
- 9.** a) (Concessiva) encara que, a pesar que, malgrat que, tot i que,...
- b) (Condicional) si no, en cas que, sempre que, mentre que,...
- c) Condicional) llevat que, si no, sempre que, mentre que,...
- d) (Concessiva) encara que, a pesar que, malgrat que, per més que,...
- 10.** @: arrova; km/h: quilòmetres per hora; %:percentatge; cc: centímetres cúbics; °C: grau centígrad

1. Cf. informació dels apartats de CONTACTE i COMUNICACIÓ I TEXTOS del llibre de l'aprenent (pàgs. 202-210).
2. Activitat de síntesi que permet exposar breument per escrit les reflexions entorn de la informació de l'apartat de LES PERSONES I LES LLENGÜES (pàgs. 220 i 223).
3. Activitat de síntesi que permet exposar breument per escrit les reflexions entorn de la informació de l'apartat de LES PERSONES I LES LLENGÜES (pàgs. 220 i 223).
4. Vegeu la informació sobre l'evolució revolucionària del teatre del segle XX a les pàgs. 212 i 213 del llibre de l'alumne i les pàgines corresponents del llibre d'Orientacions i Recursos didàctis.
5. Sobre l'estructura externa d'una obra dramàtica, vegeu la pàg. 218 del llibre de l'alumnat.
6. Cf. les activitats 6 i 7 de LÈXIC en l'apartat CONEGUEM LA LLENGUA (pàgs. 225-226). Resposta oberta
7. Solució. a) permet, discórrega (o ha permés, discorregués o discorreguera, entre altres possibilitats); b) vam recórrer o recorreguérem; c) m'he confós, exclòs, d) inclouen
8. a) predicatiu: *mal aparcat*; *Hi tinc el cotxe*
b) atribut: *aprovat*; *L'examen ho està*.
c) predicatiu: *molt gran*; *En un any el meu avi s'hi ha fet* (també s'admet *En un any el meu avis ne n'ha fet*).
d) atribut: *el teu jugador preferit*; *Carles Trullols l'és* (també s'admet *Carles Trullols ho és*).
9. a) condicional; proposició principal: *M'hauré d'afanyar*; proposició subordinada: *si vull arribar a l'hora del partit*.
b) concessiva; proposició principal: *Va aconseguir fer la volta al món*; proposició subordinada: *malgrat els seus escassos ingressos*.
c) condicional; proposició principal: *Us arreplegaré de la festa*; proposició subordinada: *sempre que sigueu puntuals*.
d) concessiva; proposició principal: *No era un mal jugador*; proposició subordinada: *malgrat les seues eixides de to*.
10. espill, immens, revetla, ombra, enmig, pallola, iogurt, intel·ligent, immillorable, assumpte, ametla, espai, bitllet, benpensant, destil·lació, tambor, annex, recanvi.

1. Cf. informació dels apartats de CONTACTE i COMUNICACIÓ I TEXTOS del llibre de l'aprenent (pàgs. 202-210).
2. Activitat de síntesi que permet exposar breument per escrit les reflexions entorn de la informació de l'apartat de LES PERSONES I LES LLENGÜES (pàgs. 220 i 221).
3. Activitat de síntesi que permet exposar breument per escrit les reflexions entorn de la informació de l'apartat de LES PERSONES I LES LLENGÜES (pàgs. 220 i 221).
4. Trobareu les característiques del teatre actual i els autors representatius a les pàgs. 213 i 214 del llibre de l'alumnat.
5. La informació sobre *Antaviana* es troba a les pàgs. 214 i 215 del llibre de l'alumne.
6. Solució. Conquistar: *conquerir*; tòrcer: *torçar*; trigar: *tardar*; rascar: *gratar*; semblar: *paréixer*; encomanar: *encarregar*; defensar: *defendre*; menar: *conduir*.
7. Cf. la informació teòrica i les activitats 8, 9 i 10 de REPÀS DE MORFOLOGIA VERBAL de l'apartat CONEGUEM LA LLENGUA (pàgs. 226-227).
8. a) *la fruita*: CD determinat f. s. (la); Me la menjaré més avant.
b) *sortilegis esotèrics*: CD sense determinant (en); Sempre vol saber-se'n.
c) *les dents*: CD determinat f. pl. (les); No se les ha rentades.
d) *el mas*: CD determinat m. s. (el); Demaneu-li'l, al iaio.
9. a) per què
b) perquè
c) Per què
d) perquè
e) per a què

10. Text per al dictat.

Fou un mal símptoma. Només entrar, la il·luminació començà a fallar. Vaig vacil·lar. La intranquil·litat m'embargava i una suor freda em recorria les espatles. En canvi, la meua companya no s'immutava. Va seure amb parsimònia en una cadira el respatler emmoquetat de la qual tenia forma i color de gallonet d'ametla torrada: era brutícia. Una sentor penetrant de iogurt, vell, caducat, omplia aquella minúscula cambra. Un espill rovellat reflectí el cos immòbil, putrefacte, decapitat d'una dona. La tinent inicià l'arplega de proves. Tanmateix jo vaig restar paralytitzat. Era la meua primera missió de CSI.

1. Cf. informació i activitats sobre el debat oral al llibre de l'aprenent, pàgs. 242-243. La resposta exigeix que l'alumnat faci una reflexió sobre els elements que intervenen en un modelic debat oral.
2. L'assaig és un gènere en prosa, no narratiu, que tracta temes científics o històricsocials d'actualitat. Amb l'assaig, l'escriptor analitza el tema de forma àgil i sense afany d'aprofundir-ne, i intenta, mitjançant la seua opinió, influir en la dels lectors. Es realitza mitjançant una successió d'arguments que acaben amb una conclusió, que no sol ser definitiva. El to és de reflexió personal i de subjectivisme clar.
3. Durant la postguerra, les dificultats que va viure la nostra literatura sota la dictadura franquista, també van afectar la literatura d'idees o assaig. Però a partir dels anys 60, en què es va relaxar la censura, el conreu de l'assaig es va recuperar i van aparèixer en la panorama literari veus i temes de debat nous, que possibilitaren la reflexió i el desenvolupament del gènere. Josep Ferrater Mora, Jaume Vicenç Vives, Josep Pla i Joan Fuster van ser els assagistes més importants d'aquell moment. Alguns dels temes sobre els quals van reflexionar van ser els orígens històrics del nostre poble, els elements que constitueixen la personalitat nacional de catalans i valencians, la realitat sociopolítica i cultural del moment, etc. En la literatura assagística més recent destaquen els escriptors següents: Josep Ma. Espinàs, Josep Vicent Marqués, Joan Francesc Mira, Ma. Aurèlia Capmany i Martí Domínguez. Molts publiquen col·laboracions assagístiques breus en la premsa diària o setmanal: *Avui*, *El país*, *El temps*...
4. En aquest fragment de Fuster trobem una de les característiques més significatives de la prosa fusteriana: l'escepticisme (dubtar de tot) i no donar cap conclusió per definitiva o per veritat inqüestionable, fins i tot hauríem de dubtar del nostres principis i conviccions, perquè a la llarga es convertiran en prejudicis que ens impediran veure la realitat amb el ulls que el temps i l'època demanen.
5. Cf. la informació de LES PERSONES I LES LLENGÜES (pàgs. 250-257).
6. Cf. la informació teòrica i pràctica de les activitats 1, 2, 3, 4, 5 i 6 de LÈXIC en l'apartat CONEGUEM LA LLENGUA (pàgs. 258-259).
7. Cf. informació i activitats de MORFOLOGIA I SINTAXI en l'apartat CONEGUEM LA LLENGUA (pàgs. 260 i 261).
Solució: *batre*: *batent*, *batut*; *fugir*, *fugint*, *fugit*, *escriure*, *escrivint*, *escrit*; *llogar*, *llogant*, *llogat*; *prendre*, *prenent*, *pres*; *beure*, *bevent*, *begut*; *fer*, *fent*, *fet*;
8. a) *a Alacant*: CC de lloc; *del Campello*: CC de procedència; *Hi he estudie però en vinc*.
b) *com a amics*: CC de manera; *hi van acabar*.
c) *a les onze*: CC de temps; *hi acaba*.
d) *a Ulan Bator, la capital de Mongòlia*: CC de lloc; *hi hem estat*

9. a) (Comparativa d'igualtat) Raquel és tan bona nadadora com Marc.
b) (Comparativa de proporcionalitat) Com més escoltava els Beatles més m'agradaven.
c) (Comparativa de superioritat) Ricard és més menjador que jo.
d) (Comparativa d'inferioritat) M'agraden menys els esports de risc que a tu el motociclisme.

10. Text per al dictat.

Jacint i Jeremies són dos joves metges alcoians. Enguany fan el doctorat. Són especialistes en ginecologia i enginyeria molecular, respectivament. Tot i això, han iniciat el treball d'investigació conjuntament. Tracten d'esbrinar els efectes beneficiosos d'alguns aliments rics en iode com la papaia i el iogurt sobre la gestació del fetus. El proper mes de gener viatjaran a l'Uruguai per posar-se a les ordes del Dr. Guillermo Garcia, un dels majors especialistes en aquest camp. Han aconseguit una beca de la universitat de Gotemburg, on resideixen. Dóna la casualitat que esta ciutat germànica està en l'actualitat governada per Iolanda Ginestar, una altra alcoiana d'origen, que ha resultat ser germana del gendre de Jacint. Alcoians havien ser!

1. Cf. informació i activitats sobre els tipus d'arguments emprats per a contraargumentar al llibre de l'aprenent, pàg. 241. La resposta és oberta i exigeix que l'alumnat faça una deducció de la informació sobre les tècniques argumentatives presents als debats.
2. - Anàlisi d'un tema de forma àgil i sense afany d'aprofundir-ne
- Voluntat, mitjançant l'opinió de l'escriptor d'influir en la dels lectors
- Es realitza mitjançant una successió d'arguments que acaben amb una conclusió, que no sol ser definitiva
- El to és de reflexió personal i de subjectivisme clar.
3. Entre els assagistes més destacats de la postguerra es troba Joan Fuster. Ha estat un dels intel·lectuals més importants del segle XX. Va escriure poesia, i també traduccions i crítica literària, però ha estat fonamentalment un assagista. Va néixer a Sueca el 1922 i hi va morir el 1992. Es va llicenciar en dret, però no s'hi va dedicar mai. La seua reflexió crítica sobre la realitat ens ha deixat un conjunt d'obres molt importants i que constitueixen els fonaments de la cultura contemporània valenciana. Va escriure més de cinquanta títols, als quals hem de sumar multitud d'articles, pròlegs i col·laboracions diverses. El conjunt de la seua producció es pot classificar en tres grups: escrits sobre història cultural i literària, escrits sociopolítics i assaig sobre temes humanístics. Alguns dels títols més importants que va escriure són: *Nosaltres els valencians*, *Diccionari per a ociosos*, *Sagitari*, *Causar-se d'esperar*, *Diari 1952-1960*.
4. Els aforismes són pensaments condensats i expressats de forma breu. S'assemblen als refranys, però es diferencien d'aquests per ser literatura culta. Els aforismes són una de les moltes formes que pot adoptar el gènere literari de l'ASSAIG. Els aforismes següents poden interpretar-se així:
 - a) "Cal experimentar-ho tot, m'aconsellen. Jo renuncie a les experiències incòmodes i a les experiències idiotes. Això em desqualifica i em limita per a moltes coses, però tant se me'n dona": l'escriptor considera que en l'exercici de la seua llibertat personal és preferible no seguir les modes si entren en contradicció amb els valors i plantejaments personals de cadascú.
 - b) "Els llibres no supleixen la vida, però la vida tampoc no supleix els llibres": Fuster considera que l'experiència vital i la cultura són l'essència de la vida per als humans i que ambdós són insubstituïbles per a una vida plena.
 - c) "Les guerres, haurien de fer-les els vells. Serien biològicament menys oneroses": Fuster qüestiona la hipocresia dels polítics que declaren les guerres, però no s'hi posen al capdavant dels exèrcits, per la qual cosa són els joves, les víctimes d'aquestes catàstrofes instigades per adults que tenen el poder polític.
 - d) "De més a més, sempre són els vells que declaren les guerres": és una continuació de la idea anterior.
 - e) "La música és una conspiració contra el silenci, siga Bach, siga el rock. Però ha existit mai el silenci?": d'una forma contradictòria i qüestionant el seu propi posicionament contra la música i a favor del silenci, l'autor deixa caure el dubte sobre l'existència del silenci en la naturalesa.

5. Cf. la informació de LES PERSONES I LES LLENGÜES (pàgs. 250-257).
6. Cf. la informació teòrica i pràctica de les activitats 3 i 4, de LÈXIC en l'apartat CONEGUEM LA LLENGUA (pàgs. 258-259).
- a) Metafòricament estableix una semblança entre els pares i fills; les virtuts i els defectes s'hereten.
 - b) Convé ser qui mana, qui dirigeix o ser autònom, encara que siga dins parcel·les petites.
 - c) No hem de buscar defectes en les coses que ens vénen donades.
 - d) Aconsella que hem de ser prudents quan parlem.
7. Terminacions de participis. Cf. informació i activitats de MORFOLOGIA I SINTAXI en l'apartat CONEGUEM LA LLENGUA (pàgs. 260 i 261).
8. Combinació de pronoms febles. a) li'ls deixa; b) dur-nos-els; c) Prepara-los-el; d) Laia se'ls tiny;
9. Ús de ser i estar.
- Joana, saps on és el professor nou? No el trobe enlloc.
 - Has mira't si és al seu despatx? Abans hi era.
 - Entesos, ara ho mire. Ah, per cert, en quin poble dius que estava l'any passat?
 - A Borriana. Ara ja no hi és. Ara està a Vila Real, s'ha comprat un pis.
 - Això vol dir que s'estarà ací força temps. A veure si aquest ens dura. I nosaltres, com hem quedat per aquesta nit?
 - La Sandra i jo serem a les nou en punt a la porta del mercat. Arreplegueu-nos-hi amb el cotxe.
 - D'acord, miraré si el professor nou és al seu despatx.
 - Fins després.
10. a) La professora de Llengua sempre diu que ens hem de llegir *El quadern de gris* de Josep Pla *ipso facto*.
- b) Em pose molt nerviosa quan el meu nòvio em diu: "pitxurri, antonces, què fem?" No té gens d'iniciativa.
- c) Que guai! He vist per cinquena vegada *Indiana Jones i el temple maleït*.
- d) Si tens dubtes sobre açò, cal que vages a **Recomancions sobre l'ús dels diferents tipus de lletra** dins de l'apartat **Coneguem la llengua**.

1. Cf. informació i activitats sobre la tècnica argumentativa del debat al llibre de l'aprenent, pàgs. 236-243. La resposta és oberta i exigeix que l'alumnat faça una deducció de la informació sobre les tècniques i els elements que intervenen en un debat.
2. Entre els assagistes més destacats de la postguerra es troba Joan Fuster. Ha estat un dels intel·lectuals més importants del segle XX. Va escriure poesia, i també traduccions i crítica literària, però ha estat fonamentalment un assagista... Va nèixer a Sueca el 1922 i hi va morir el 1992. Es va llicenciar en dret, però no s'hi va dedicar mai. La seua reflexió crítica sobre la realitat ens ha deixat un conjunt d'obres molt importants i que constitueixen els fonaments de la cultura contemporània valenciana. Va escriure més de cinquanta títols, als quals hem de sumar multitud d'articles, pròlegs i col·laboracions diverses. El conjunt de la seua producció es pot classificar en tres grups: escrits sobre història cultural i literària, escrits sociopolítics i assaig sobre temes humanístics. Alguns dels títols més importants que va escriure són: *Nosaltres els valencians*, *Diccionari per a ociosos*, *Sagitari*, *Causar-se d'esperar*, *Diari 1952-1960*..

La ironia és un dels recursos característics de Fuster. És una forma elegant i intel·ligent de criticar alguna cosa. Consisteix a dir el contrari del que pensem amb un to burleta. De vegades, la ironia adopta la forma d'una pregunta retòrica. Una altra de les característiques de la prosa fusteriana. és **l'escepticisme** (dubtar de tot) i no donar cap conclusió per definitiva o per veritat inqüestionable.

3. L'assaig és un gènere que pot adoptar formes textuais diverses: "aforismes", "pura divagació", "diari íntim", "diccionari fingit", "carta simulada".
4. TEXT A: diari íntim
TEXT B: aforisme
TEXT C: carta simulada
5. Cf. la informació de LES PERSONES I LES LLENGÜES (pàgs. 250-257).
6. Cf. la informació teòrica i pràctica de les activitats 1, 2, 3, de LÈXIC en l'apartat CONEGUEM LA LLENGUA (pàgs. 258-259). Els exemples són resposta oberta.
a) A les fosques: locució adverbial; b) de gom a gom: locució adverbial; c) fil per randa: locució adverbial; d) tocar ferro: locució verbal.
7. Cf. informació i activitats de MORFOLOGIA I SINTAXI en l'apartat CONEGUEM LA LLENGUA (pàgs. 260 i 261).
a) plovent, ploquit ; b) merescudes, aprovat; c) confós, tramés, escrivint; d) vist, mogut, mort;

8. a) Deixa-l'hi; b) Treu-les-en! c) Els les deixaré; d) Porteu-los-les.
9. a) Rosa sempre aprova: és més estudiosa que la seua amiga Anna. (Comparativa de superioritat).
b) Com menys faena fas menys ganes en tens. (Comparativa de proporcionalitat).
c) Com més practiques l'anglès més fàcil és parlar-lo. (Comparativa de proporcionalitat).
d) Sara corre tant com Aitana. Sempre apleguen juntes a la meta. (Comparativa d'igualtat).
10. Laia, jaure, esglai, injust, maionesa, genoll, boia, projectil, mai, japonés, enveja, geni, injectar, llegir, pitjor, llogar, gimnàstica, fugisser, joc, servei, acomboiar.

1. Cf. informació i activitats sobre els tipus d'arguments emprats per a contraargumentar al llibre de l'aprenent, pàg. 241. La resposta és oberta i exigeix que l'alumnat faci una deducció de la informació sobre les tècniques argumentatives presents als debats.
2. L'assaig de l'època de la postguerra va patir, també, una situació de repressió derivada de la dictadura del general Franco. A finals de la dècada dels 60, escriptors com Joan Fuster, Vicens Vives, Josep Pla... publicaren obres en les quals reflexionaven sobre el fet de la identitat nacional del poble valencià i català.
3. Característiques de l'assaig:
 - a) L'autor expressa el seu punt de vista sobre el tema
 - b) Hi ha referències a la persona i les circumstàncies de l'autor
 - c) Hi ha al·lusions al lector
 - d) Apareixen recursos per convèncer el lector.
4. Solució segons el text del llibre de l'aprenent (pàg.246).
 Tesi: es troba implícita al llarg de tot el text i més explícita en les tres últimes línies.
 Arguments:
 1. Abans la gent tenia poc accés a la música: estava limitat al temps de festa (línies 3-5).
 2. Amb el gramòfon, el transistor i altres aparells electrònics la gent va accedir massivament a la música (línies 6-12).
 3. Ara vivim envoltats de música per tot arreu (línies 13-18).
 4. El negoci de la música ha contribuït a saturar-nos de música (línies 13-18).
 5. No existeix el silenci a les ciutats (línies 23-25).
5. Cf. la informació de LES PERSONES I LES LLENGÜES (pàgs. 250-257).
6. Cf. la informació teòrica i pràctica de les activitats 1, 2, 3, 4, 5 i 6 de LÈXIC en l'apartat CONEGUEM LA LLENGUA (pàgs. 258-259).
7. Cf. informació i activitats de MORFOLOGIA I SINTAXI en l'apartat CONEGUEM LA LLENGUA (pàgs. 260 i 261).

INFINITIU	PARTICIPI PASSAT	GERUNDI	CONJUGACIÓ
plorar	plorat	plorant	1a
confondre	confós	confonent	2a
ferir	ferit	ferint	3a
coure	cuit	coent	2a
aparéixer	aparegut	apareixent	2a

8. a) amb aqueixa teoria: CR (hi): No hi estic d'acord.
b) a les fosques: CC de manera (hi): Toni hi llig.
c) a la porta del mercat: CC de lloc (hi): Ens hi trobarem.
d) de Xàtiva: CC de procedència (en): Fa poc que n' hem vingut.
9. Aplicació de les normes d'ús dels verbs *ser* i *estar* en determinacions circumstancials de lloc.
a) està; b) és; c) estaves; d) era.
10. a) Han penjat un original quadre japonés titulat *El iogui del gerani* com a intro de la pàgina web de l'Ajuntament d'Algaida.
b) Jeroni Giner és un metge gironí autor del llibre *Projecte per menjar, jaure i no creure*. Tot un best-seller en el camp de la dietètica.
c) Les pitjors notícies que un pot llegir són aquelles *politically correct* que amb eufemismes com *guerres preventives* o *danys col·laterals* amaguen la barbàrie.
d) Si vas a l'apartat de **Sintaxi** trobaràs frases per a analitzar com: *Gisela llegia sota el volcà mentre escoltava la Novena de Mozart a la vora de la platja del Genovés* (sic) que són un autèntica ... xorrada!